

PULSS

KEVAD/2025
KLIENDILE TASUTA

EST/ENG

PULSS.ONLINE

СЛАВА
УКРАЇНІ!

LINNARUUM/
URBAN SPACE

SUURSAADIKUD/
AMBASSADORS

JAZZKAAR

RESTO: VÕIVÕI

TEST: KEBAB

MOOD/FASHION

RAHVA LEMMIK

Pearu PAULUS

PEOPLE`S FAVORITE

BIG BANG 20TH ANNIVERSARY
TITANIUM CERAMIC

**THEY'LL
NEVER NEVER
SEE IT
COMING**

GOLDMAN

Suur-Karja 9 • 10140 Tallinn • Estonia
+372 641 9333
www.goldman.eu

H
U
B
L
O
T

BVLGARI

ROMA 1884

SERPENTI

SERPENTI INFINITO

GOLDMAN

TALLINN • SUUR-KARJA 9, 00372 641 9333
WWW.GOLDMAN.EU

Silmapaistvad kodud väärivad
silmapaistvat turundust.
balsir.com

1 / 1

Baltic
Sotheby's
INTERNATIONAL REALTY

K

evad on looduse, aga ka loovuse ärkamise aeg! Ajakirjaski räägime jälle tegusatest tegelastest ja ettevõtmistest. Ka rahvas on hoos, ideid tulvab ja näpud sügelevad. Viimastegi päevade märkamistest torkasid silma linna mitmele objektile lisatud värsked kirjad ja grafiti. No vaadake neid illustatsioone toimetaja ümber! Kodanike loovat energiat tasuks ära kasutada ja veidi suunata. Näiteks tuleks teha linna ja kogu Eesti vanima isikumonumendi, Marta risti ümbrus korda ja luua seda ümbritsevale tulemüürile ning aiale väarikas teemakohane müürimaal või grafiti. Nimelt täitub septembris mälestusmärgi rajamisele põhjuse andnud sündmusest, moskoviitide ja tulinlaste Jeruusalemma lahingust 465 aastat. See oli vastaste esimene kokkupõrge ja lõppes linlastele edukalt. Teeme sügiseks platsi korda!

Spring awakens both nature and creativity! The magazine features active figures and fresh ideas, while the city bursts with new graffiti and signs. Citizens' creative energy should be guided—such as revitalizing Estonia's oldest personal monument, the so called Marta Cross. This fall marks 465 years since the Jerusalem battle, a key historic event between arch-enemies Muscovites and Talliners. Let's restore the site in time for the anniversary!

Sunshine!

Tõnu

Päikest!

Tõnu Pedaru
toimetaja / editor

TOIMETAJA Tõnu Pedaru **KUJUNDAJA** Margit Randmäe **KEELETÖIMETAJA** Helve Hennoste
REKLAAM ja TELLIMINE Nordicom +372 5666 7770 • reklaam@nordicom.ee **VÄLJAANDJA** PULSS Media OÜ
toimetus@pulss.online • facebook.com/PULSS.ONLINE • https://pulss.online

PULSS

SISUKORD/CONTENTS

nr 70 KEVAD 2025

36

26

52

76

Pearu Paulus
loe lk 20

Foto Herkki Erich Merila

10	Linnaudised / City news	58	Argipäev/24 h
			Maaja Gundjajeva
20	Kaanelugu / Cover Story	62	Tegija/Doer
	Pearu Paulus		Christina Jörg
26	Linnaruum / Urban Space	66	Suursaadikud/ Ambassadors
	Pleekmäe		Dragan Jordanovski
35	Mõttekoht	70	James Sherry
	Andres Peets	76	Moeseeria / Fashion Shoot
36	Džäss & Linn / Jazz & the CITY		MUBA
42	Persoon/Persona	81	K&V/Q&A Linnar
	Manu Wille		Priimägi
48	Test/Toit Kebab!	94	Foto Tallinn
			Peeter Talvar
52	Maitsejaht/ Restaurant	98	Üks maja / A House
	Võivõi		Kopli kaubajaam

HAPPY HEARTS

GOLDMAN

Suur-Karja 9, 10140 Tallinn, Estonia
T: +372 641 9333 - boutique@goldman.eu - www.goldman.eu

Foto Viktor Burkivski-

BERNARDO STROZZI KADRIORUS

Kadrioru kunstimuuseumis avatud suur-näitus „Bernardo Strozzi. Meister Caravaggio varjus“ esitleb Itaalia varabaroki 40 suur-meistri kunstiteost Euroopa muuseumidest ja erakogudest, sealhulgas teoseid, mida pole varem avalikult eksponeeritud. Suurem osa teoseid on kunstniku kodulinna Genova kogudest ja laiemalt Põhja-Itaaliast, üksikud teosed Suurbritannia, Saksamaa, Poola ja Prantsuse kogudest, kuid erilist oodatud on kunstniku Veneetsia-perioodi maal „Peetrus tervendab vigase kerjuse“ Ukrainast, B. G. Voznytskyi nimelisest Lvivi rahvuslikust kunstigaleriist.

Vaimuliku taustaga maalikunstnik Bernardo Strozzi (1582–1644) oli eluajal Genova ja Veneetsia nõutumaid kunstnikke, kes maalits ühtviisi virtuoosselt nii religioosseid pühapilte, portreid, žanristseene kui ka vaikelusid ning valdas erinevaid maali- ja joonistustehnikaid. „Strozzi paistab kunstiajaloo silma kui

avatud ja väga tähelepanelik kunstniku-natuur, kes suutis oskuslikult sünteesida uued kunstiimpulsid ja -muljed oma isikupäraseks stiiliks, mille iseloomulikud märksõnad on loomutruudus ja hoogne maalimislaad,“ rõhutab näituse kuraator Greta Koppel ja leiab, et Strozzi on jäänud põhjendamatult kauaks Caravaggio varju.

► Bernardo Strozzi: Beyond Caravaggio at Kadriorg Art Museum: The exhibition of the works of the Italian painter of the early Baroque Bernardo Strozzi (1582–1644), co-curated by Anna Orlando from Genoa, a distinguished scholar on 17th-century art culture in Genoa, and Greta Koppel. The exhibition brings together around 45 paintings and graphic works by this highly talented and versatile Italian artist, from European museums and from private collections, including masterpieces that have not been publicly displayed before.

KUMU. ÕED MEID. AVANGARD JA ARGIELU

Õed Meid on siinses kunstiiloos ainulaadne sõsarkond, kes kõik väärivad kohta Eesti modernismi klassikute seas.

Hiiuimaalt pärit meremehe tütred Kristine (1895–1969), Lydia (1896–1965) ja Natalie (1900–1975) Mei astusid Eesti kunstielu 1910. aastate teisel poolel. Nende looming kätkeb naisloojate jaoks ebaharilikke teemasid ja lähenemisnurki ning kasutab omas ajas vähem hinnatud tehnikaid.

Näitusel näeb joonistusi, akvarelle, pisiskulptuure ja kollaaže, aga ka tarbeesemeid ning unikaalseid, varjunime all ja käsitsi valmistatud raamatukesti. Teosed kajastavad õdedest kunstnike kaasaega vahetult, otsekoheselt ja tihti huumorisäde silmis. Õdede Meide loomingule loovad näitusel laiemat konteksti rikkalik fotomaterjal ning pilguheit nende sõpruskonnale.

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA!
ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST!

Klassikaline vodka kaas-aegsele ajatut luksust hindavale häärasmehele. Tehtud käsitööna. toodetud jätkusuutlikult Rootsi Lidsköping põldude talinisust. Aroomilt puhas ja neutraalne, maitsetl kreemjas ja pehme. Sobib nii aperitiivina kui iseseisvalt nautimiseks.

www.hanumanspirits.ee

A classic vodka for the modern gentleman who appreciates timeless luxury. Handcrafted from sustainably produced winter wheat from the fields of Lidsköping, Sweden. Clean and neutral in aroma, creamy and smooth in taste. Suitable as an aperitif or enjoyed on its own.

an INSTANT of INTENSITY

CAMUS
INDEPENDENT SINCE 1863
COGNAC

www.camus.fr

www.hanumanspirits.ee

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga!
Alkohol võib kahjustada teie tervist!

NÄITUS „LENDAV TRAMM“ TALLINNA RAHVASTE MUUSEUMIS

Kas trammid oskavad lennata? Mis on trammirenessanss? Mida ei tohtinud teha hobustrammis? Vastuseid jagab Tallinna rahvaste muuseumis avatav näitus „Lendav tramm“.

Näituse alus on Tallinna trammiliikluse enam kui sajandipikkune ajalugu, mis on linna igapäevaelu lahutamatu osa. Inspireerivaks on ka viimased muutused: uue trammiliini avamine ja Pesa moodsa trammide Twist saabumine. Kuid lisaks ajaloolistele ja tehnoloogilistele aspektidele uurib näitus ka trammisõiduga seotud emotsioone ja ainulaadset õhustikku.

Trammiaatmosfäär ühendab ajaloo, tehnoloogia ja esteetika ning põimib need meie isiklike mälestuste, tunnete ja argikogemustega. Üks parimaid viise seda õhustikku edasi anda on kunst, mistõttu on näitusel eksponeeritud trammiteemalisi kunstiteoseid. Külastajad saavad sukelduda Tallinna trammiliikluse arhiivifotodesse ja -videotesse, tutvuda trammiiuistustega ja -visioonidega ning kuulata trammijuhtide põnevaid lugusid.

Näitus on loodud mängulises ja värviküllases graafilises stiilis, kutsudes külastajaid astuma justkui elavasse värviraamatusse. Jälgides lendavat tramm, saavad külastajad mitte ainult avastada näituse eksponaate, vaid ka ise joonistada ja jagada oma trammimälestusi. Näituse raames toimuvad kuraatorituurid ja loengud trammidest kunstis ning jätkuvad juba paljudele armsaks saanud trammiekskursioonid.

Näitus on avatud kuni jaanuarini 2026.

EXHIBITION „FLYING TRAM“ AT PEOPLE'S MUSEUM

► Can trams fly? How early do tram drivers get up? What is a tram renaissance? What was forbidden to do on horse-drawn trams? These and other questions are addressed in the exhibition. The exhibition is inspired by more-than-a-century-long history of Tallinn trams, which is an important part of the city's life, as well as by recent events such as the opening of a new section of the tram network and the arrival of the new Pesa Twist trams. However, in addition to the history of trams, the exhibition explores the feelings that this mode of transport evokes or a tram atmosphere.

RAAMAT. KIRJAD LÄÄNEMERE KALLASTELT

Tallinna, aga ka Eesti ajalugu ja olustik 19. sajandi teisel kolmandikul elustub inglanna Elizabeth Rigby värskest eestindatud raamatus.

Elizabeth Rigby, hiljem leedi Eastlake (1809–1893), oli silmapaistev inglise kunstiajaloolane, kriitik ja kirjanik. Ta võttis 1838. aastal ette reisi Venemaa-le, et külastada Eestimaa kubermangus elavat öde.

Reisikirjades on Elizabeth jäädvustanud üsna omapärase sissevaate Eesti- ja Venemaa eluolule 19. sajandi esimesel poolel, mida iseloomustab üht-aegu täpne kunstnikupilk kui ka iseteadliku, kõrgklassi kuuluva naisterahva vaimsus. Ta kirjeldab maalivaid elu- ja ajastutruu pildi omaaegsetest paikadest, olgu Tallinna vanalinnast, Keila-Joa mõisast või Eesti loodusest. Ja paljust muust põnevast.

Fotod: Meeli Küttim

Foto Viktor Burkivski

Tank[®]
Indoor
Systems

Kvaliteet, mis kestab

EESTI RAAMAT 500. RELIIKVIAD NIGULISTE MUUSEUMIS

Tänavu möödub 500 aastat esimese eestikeelse raamatu ilmunisest ja juubeli puhul tähistatakse Eesti raamatuloo kõige haruldasemaid reliikviaid ja antakse ülevaade kirjakeele ning trükiste arengust 16.–19. sajandini. Võetakse kokku Eesti raamatukultuuri ja kirjasõna ajalugu selle algusest kuni rahvusliku ärkamisajani ehk kujundlikult Kullamaa käsikirjast „Kalevipojani“, lauluraamatust laulupeoni, aabitsast akadeemiani.

Väljapanek jutustab haruldaste raamatute ja tähtteoste kaudu eestlaste harimise ja kultuurrahvaks saamise loo: kuidas õpiti jumalasõna, laulmist ja lugemist, hakati kirjutama ja luuletama ning edenedi haritud ja vabaks rahvaks. Esimesed teated eestikeelsest raamatust pärinevad 1525. aastast. Vanimad eestikeelse trükise fragmendid on säilinud 1535. aastast. Rahvakeelsele raamatule ja haridusele sillutas teed reformatsioon ning oma esimestel sajanditel olid eesti raamatud vaimulikud ja tõlgitud.

Näituse sümbol on aabitsakukk, mis algupäraselt esines reliikvianõul Wittenbergi lossikirikus. Aabitsasse jõudis see Lucas Cranach vanema gravüüri kaudu. Kirjasõna reliikviate väljapanek algab esimestest käsitsi kirjutatud eestikeelsetest tekstidest ning Wittenbergis trükitud Wanradti ja Koelli katekismusest. Eestikeelsete harulduste kõrval eksponeeritakse Martin Lutheri ja Philip Melanchthoni kirju Tallinna raele, vanimaid Eestis säilinud hällitrükiseid ja Niguliste kiriku raamatukogusse kuulunud rariteete.

Wanrad Koelli katekismus.

Esimene eesti täispiibel „Piibli-Raamat“, mis mõjutas ühtse kirjakeele kujunemist ja rikastas eest keele sõnavara. 1739.

ESTONIAN BOOK 500: RELICS AT NIGULISTE MUSEUM

► 2025 marks 500 years from the publication of the first book in Estonian, and the Year of the Estonian Book celebrates the anniversary. The exhibition at the Niguliste Museum presents the rarest relics of the history of Estonian books and provides an overview of the development of the written language and published materials from the 16th to the 19th century. The exhibition summarises the history of the Estonian book culture and written word from its beginnings till the National Awakening.

MALTA ORDU ESIMENE RÜÜTEL EESTIS

Fotod Alfredas Pliadis

Indrek Petersoo on esimene Malta ordu rüütel Eestis. „Minul ei ole ette näidata viienda põlvkonna järelpäidevuse aadlitiitlit, seetõttu sain mina suurmeistri armust rüütliks nimetusega Knight of Magistral Grace.“, muheleb Indrek. Ordu statuudis oli 1262. aastast kirjas, et Malta ordu juhtivatel kohtadel võivad teenida ainult need, kelle perekonnad kuulusid aastasadu aadliseisusesse. Niisuguse reservatsiooni tõttu tulid kõne alla ainult need riigid Euroopas, kus

aadel eksisteeris. See tingimus kehtis 2022. aastani.

Malta ordu rüütel peab olema katoliiklane ja pühendumisega abistamisele. Ordu mission Eestis on samasugune nagu teistes riikides moto all „*Tuitio fidei et obsequium pauperum*“, mis tähendab „Kaitstes usku ja aidates vaeseid“. „Malta orduusse astumiseks ise avaldust esitada ei saa,“ ütleb Indrek. „Ordu valib ise, kellele ta ettepaneku teeb. Üks kriteerium on, et ollakse olnud vähemalt viis aastat katoliiklane. Kui mulle kutse tuli, tundsin esimest korda, et olen ülemaailmse kogukonna osa ja minu jaoks on suur au olla sellise vennaskonna liige. Minu töödele ja tegemistele Malta ordu suursaatkonnas ja Order of Malta Estonia juhatuses lisab tiitel täiendavat sügavust,“ ütleb Peter-soo, kes on tegev ka Eesti paralümpia-komitees, jalgpalliklubi FC Flora juures ja Pereraadios.

► Indrek Petersoo became the first Knight of the Order of Malta in Estonia. „Since I do not have a title of nobility of the fifth generation, I became a knight by the grace of the Grand Master, the title of Knight of Magistral Grace,“ Indrek muses. He explains: „A Knight of the Order of Malta is a person who must be Catholic and committed to helping others.“

Sinu kodu. Sinu vaade. Sinu linn.

apartemendid.eedu.ee

sales@metro.ee

Fotod: Inari Leiman

JÄÄKARUD KOLISID TALLINNA

SKADI ja KAJA, INUK ja IMAQ on Tallinna loomaia polaariumi uute asukate nimed. Taanist Aalborgist saabunud Inuk, kelle nimi tähendab inuitti ehk lääne-eskimo rahva liiget ja Imaq, mis tähendab merd, on juba paar kuud saanud uudistada oma uut kodu. Skadil ja Kaja saabusid Tallinna märtsi lõpus Saksamaalt Rostocki loomaaiast. Kolmeaastased kaksikud võtavad üle põliskasuka Friida aediku, kes lahkub Taani Scandinavian Wildlife Park'i. Karude ühest loomaaiast teise kolimist korraldab Euroopa ohustatud liikide paljundusprogramm (EEP).

Loomaaedu, kus jääkarud end hästi tunda saavad, pole just palju. Tallinn on üks 38 loomaaiast Euroopas, kus elab kokku 107 jääkaru. Mitme lõunapoolse loomaia jääkarude alad suletakse, sest soojenev kliima teeks seal nende elu veidi

raskeks. Tallinna polaariumi aga on hea asukoht. „Ülejäänud loomaaiaga võrreldes on seal viis kraadi külmem ilm,” mainib Liina Pork, loodushariduse spetsialist. Ta lisab, et suvel jahutavad karud endid võimsates basseinides ja nühivad vastu niisket mulda. Lisaks saavad nad loomaaednikelt jäätist, mis on jäätüki sisse külmutatud liha või puuvili.

Et jääkarud end hästi tunneksid, sellele aitavad kaasa nende vaderid. Vaderiks olemine tähendab valitud looma elukeskkonnal ja heaolul toetamist. Tänu vaderitele saavad loomad kvaliteetset toitu. Jääkarud ei söö just vähe, koguseid mõõdetakse tonnides, peamiselt on see sealih, lisaks ka kala, puu- ja juurviljad ning nad armastavad väga lehtsalatit.

Kord aastas kutsuvad loomaaed vaderid kokku, et anda ülevaade vaderiloomade käekäigust.

Inuk ja Imaq Aalborgi loomaaiast.

POLAR BEARS MOVED TO THE CITY!

► Skadi and Kaja, Inuk and Imaq are the names of the new residents of Tallinn Zoo's Polarium. Arriving from Aalborg in Denmark, Inuk, whose name means Inuit, a member of the Western Eskimo people, and Imaq, which means sea, have been exploring their new home for a few months. Skadil and Kaja arrived in Tallinn from Rostock Zoo in Germany at the end of March.

KOGE LUKSUST! LIITU GLC KLUBIGA

Kindlusta oma koht täna – erihinnaga Mercedes-Benz GLC ja GLC Coupé ootavad Sind.

Kuumakse al 497 €*

CO₂-emissioon sõltuvalt tüübist 11-221 g/km ja keskmine kütusekulu 0,4-9,7 l/100 km

* Liisingu igakuine kuumakse on 496,44 eurot 60 kuulise lepingu korral ja krediidi kulukuse esialgne määr 4,14% aastas järgmistel kasutusrendi tüüpi liisingfinantseerimise näidis-tingimustel: sõiduk hinnaga 57 900 eurot koos käibemaksuga; sissemakse 11 580 eurot (20% sõiduki hinnast); jääkväärtus 40% sõiduki hinnast; kasutusse võetav krediidisumma koos käibemaksuga 46 320 eurot; intressimäär 4,519% aastas krediidiühikult (intressimäär koosneb kuue kuu euriborist ja marginaalist 1,99%; 05. veebruaril 2025 seisuga oli kolme kuu euribor 2,52900; lepingus fikseeritud euribor võib muutuda iga kolme kuu järel, marginaal on fikseeritud lepingu lõpuni); tagastamine viie aasta jooksul 60 igakuise annuiteetmaksena, jääkväärtus tasutakse liisinguperioodi lõpus; lepingu sõlmimise tasu 465 eurot. Kliendi makstav tagasimaksete summa on 29 786,40 eurot ja krediidi kogukulu 65 025,22 eurot. Finantsteenuse pakkuja on AS SEB Liising, tegemist on tüüpnäitega ja tegelikud pakutavad tingimused võivad erineda. Enne lepingu sõlmimist tutvuge tingimustega www.seb.ee/liising ja vajadusel konsulteerige pangatöötaja või meie müügikonsultandiga. Teil on õigus alati küsida infot liisingutingimuste kohta ja saada selgitusi nii enne liisingulepingu sõlmimist kui ka selle kehtivuse ajal. Meie müügikonsultandid aitavad teid igas küsimuses. Kampania kehtib kuni 30.06.2025.

VEHO

Veho Asi esindused:
Tallinn, Järvevana tee 11, tel 626 6000.

Tartu, Lootuse 1, tel 730 0720;
Pärnu, Riia mnt 231a, tel 445 1990.

WWW.MERCEDES-BENZ.EE
WWW.VEHO.EE

Fotod Jazzkaar, Clément Dezelus

artiste Eestist Indiani!

Kevadine suursündmus, 36. TALLINNA RAHVUS-VAHELINE FESTIVAL JAZZKAAR pakub oma kavas üle 30 kontserdi, kus esinevad 14 riigi muusikud. Suur jazzipidu toimub 20.–26. APRILLINI Telliskivi Loomelinnakus Von Krahli teatris ja Fotografiska Tallinnas, festivali peaesineja Jazzmeia Horn esineb Alexela Kontserdimajas 1. mail.

Eestisse saabuvad maailma jazzilavade oodatud nimed ja avastamist väärt tulevikutegijad. Snarky Puppy'st tuntud **Bill Laurance & Michael League** (UK–USA) esinevad oma intiimses duos ning minimalismisõprade rõõmuks saabub üle üheksa aasta taas Jazzkaarele salapärase maski taha peituv pianist **Lambert** (Saksamaa). Saksofoniga võib **Lakecia Benjamin** (USA), Detroiti kultuuri kihistusi tutvustab **James Carter Organ Trio** (USA) ning peo-meeleolu toob Kanada elektroonilise jazzis äss **Anomalie**. Rütmide universumisse viib trummitrio koosseisus **Christian Lillinger** (Saksamaa), **Arkady Gotesman** (Leedu) ja **Kresten Osgood** (Taani).

Programmist leiab karismaatilisi lauljaid: Ameerika jazziprintsess **Jazzmeia Horn**, šansooni- ja jazzklassikast esitav prantsuse kvintett **Poetic Ways**, **Luísa Sobral** Portugalist. Modernset gruupi pakuvad **Roseye** Hollandist ja Ameerika

laulev basskitarrist **Adi Oasis**.

Põhjamaiseid noote toovad **Kertu Aer 4** ning endised koolivennad **Patrik Grundström** ja **Erki Pärnoja** koos **Ahto Abneriga**.

Eestlastega jõuavad lavale muusikud ka kaugemalt – pianisti **Mathei Florea** koosseisuga **New Grounds** liitub Iisraeli tippkitarrist **Gilad Hekselman** ning **Madis Muul** esitleb oma trio uut albumit koos India löökpillimängija **Giridhar Udupaga**.

Jazzkaare tänavune kava kõrvutab noored Eesti talendid end juba jazziajalukku kirjutanud muusikutega. **Maria Faust & The Economics** esitavad Draamateatri menulavastuse „Rahamaa” jaoks kirjutatud ja nüüd ka plaadile salvestatud muusikat.

Tõnu Naissoo toob oma kvintetiga lavale hiljuti ilmunud albumi „Naissoo Freeform Quintet” muusika ning Keelepeksjad esitlevad uut albumit „Kalev tuli koju” koos **Jaan Pehkiga**.

Noori tegijaid tutvustab festivali kontsertõhtul „Nota bene”, kus astuvad üles eksperimentaalsust hindav multiinstrumentalist **Kristjan Kannukene** ning energiat tulvil pianisti **Mikk Kaasiku** kvintett. Koosseisus Anemoon astuvad üles poeetilised hingesugulased **Anett Tamm** ja **Anna-Regina Kalk**.

Adi Oasis

JAZZKAAR 2025!

The 36th Tallinn International Festival Jazzkaar has unveiled its main programme, featuring over 30 concerts from 26 April to 1 May, with musicians from 14 countries. This year's lineup brings together rising Estonian talents and renowned jazz artists who have already made their mark in jazz history. In addition, the festival will showcase some of the most highly anticipated names from the global jazz scene, alongside exciting emerging talents. Check out [Jazzkaar.ee](https://jazzkaar.ee)

Bill Laurance & Michael League

C-hepatiit ei ole tühine jutumull!

Räägime tõsisest nakkushaigusest!

Sinu maks võib **võidelda salakavala viirusega**, ilma et sa seda ise teaksid.

Lase end C-hepatiidi viiruse suhtes testida

- perearsti juures
- SYNLABi proovivõtupunktides
- anonüümsetes kabinettides üle Eesti.

Lisateave: www.chepatiit.ee

abbvie

PEARU PAULUS

ON MEES, KES TEAB!

PEARU PAULUS on kahtluseta Eesti üks lemmiklauljatest, kes röömustanud linna- ja maarahvast oma lavasarmi ning maheda häälega juba aastakümneid. Tänavu on tema bändil 2 Quick Start üks suurem etteaste kavas – ning see, (eba-)uskuge või mitte – 13. ja reedel!

Tekst Tõnu Pedaru

Fotod Herkki Erich Merila

M

is me ikka hoiame
lugejat teadmatuses,
ütlemes kohe välja,
et ansambel 2 Quick

Start korraldab oma läbi ajaloo suurima oolokontserti ühes uue albumi esmaesitlusega 13. juunil Tallinnas Kalevi staadionil! Olgu lisatud, et bändi eelmisest albumist on vahepeal möödunud 15 aastat. „Nüüd, kui tuleb uus album välja, arvatakse, et esitame kontserdil vaid uusi laule,“ muigab Pearu ja vangutab pead, „see ei ole võimalik.“ Enam kui kahtunnise *show* sisse mahuvad mõistagi nii kõik tuntud lood ja hitid kui ka tõesti päris uued laulud. Aprillis ilmutatakse esimene uus laul ehk singel.

TEEME SHOW SUUREKS!

„Tahaks kord teha hästi suurelt ja võimsalt,“ räägib Pearu kontserdist. Laulja viitab, et siin käivad maailmastaarid ja teevad vägevaid staadionikontserte. Soov on ikka ise ka teha üks korralik ja äge show. Mis seal siis kõik on? Värvid, viled, tuled? „Ma ei oska öelda, mida seal ei ole,“ kostab Pearu kerge muigega.

Kui vaatame, et 13. juuni on reede, ebauskl-ike õuduse päev, selgub, et Pearu ei teadnud sellest midagi ja naerab vaid selle peale, öeldes: „See mind ei sega üldse!“

Albumiga käib praegu veel pidev töö. „Loksutame asju paika ... Eks see ole protsess: stuudio-töö ja salvestus,“ kinnitab laulja. Miks aga pole vahepeal, viisteist aastat, kauamängiuvat tehtud? „Albumi väljaandmine nõuab väga palju tööd, aga annab vähe villa,“ märgib Pearu. Omal ajal müüsid CD-plaati ja said nii kulud tasa, kui ka midagi peale. Praegu pole see enam *business*!“

Kõik lood uuel albumil pole fännidele tundmatud, neid on esitatud kontsertidel. Kuid nüüd saavad need ka salve.

VALMIS KAITSEKS!

Pearu, kel kahtlemata üks õige tammsaarelikul eestilik eesnimi, on ka igati eeskujulik Eesti mees: kaitseliitlane, mitmekülgne kehakultuurlane, sealhulgas just võitluskunstide alal, ja aastakümneid ühe naisega abielus!

Robert Virves

Robert Virves
kihutab Chanzi toel!

Aga isegi Pearu Pauluse mastaapi ja mõõtu mehel tuleb kord elus ette error või äpardus, millest meedia saab suure mulli puhuda. Aga karavan liigub kindlalt edasi, kui ka mõni karvane koer klähvib!

Pearu jälgib poliitikat ja ühiskonna-elu iga päev ja teraselt. „Mida aeg edasi, seda halvamaigulisemalt sõna „poliitika“ kõlab,“ nendib Pearu, lisades: „See on ohtlik, kui toimub selline devalveerumine. Me tavainimestena ju teame, et kui keegi valetab sulle suu sisse, töö juures, vastutaval kohal inimene, valetab ülemusele, siis ta vallandatakse. Aga kui valetab poliitik, siis midagi ei järgne ...“

Kaitseliitu läks ta juba enne Krimmi sündmusi (2014 – toim.) „Juba Gruusia sõja ajal (2008 – toim.) oli mul kõik selge, kuidas see hakkab kulgema,“ meenutab laulja. „Nagu näha, on see maailm niisugune, et kui oma tagumik ei põle, siis midagi ei tehta.“ See tähendabki, et peab ise olema valmis kaitsmaks.

Kaitseliidu õppused on enamasti nädalavahetusel. „Alati ei saa osaleda,“ täheldab laulja, et just siis on tal esinemised, aga vahel läheb ta ka otse kontserdilt õppusele.

Rääkides ärevast olukorrast maailmas, märgib Pearu, et meedia poolt ka kogu aeg räägitakse sõjast ja hirmutatakse. „Ma ei räägi siin roosadest prillidest, aga ühiskonda pole mõtet hirmutada, sest valu- ja ärevuslavi on erinevad. Me oleme teinud õigeid asju, me ei kaotanud ära kohustuslikku aja-teenistust nagu lätlased. Kindlasti saaks mingeid otsuseid kiiremini teha, kindlasti oli ka meie poliitikutel kogu Euroopas tunne, et meid kaitseb NATO vihmavari ja viies artikkel, aga ... Tulevik ongi see, et on Põhjamaade liit, pluss Poola ... Vaatame, mis Ukrainas saab, kuidas tagada rahu.“

VIIMSIKAS

Pearu on pärit Keilast, kust muide on päris palju Eesti muusikuid tulnud, üks viimaseid näiteks Nublu. Pealinna hakkas ta käima rongiga juba koolitee alguses: kümme aastat laulis ta Tombi kultuurimaja poistekooris. Omal ajal sai Tallinna nii „Keila eeslinnaks“ kui ka „sadamalinnaks“ kutsutud.

Muusikakooli ajal ja hiljemgi sai Tallinnas korterit üüritud, näiteks Rahumäe kandis.

Nüüd juba kaua Viimsis elanuna satub ta oma sõnul pealinna vaid asja pärast. Pearu on oma Viimsi-kodus suurema osa ajast. Siin on tal kõik tegelikult olemas, isegi stuudio. „Paljud,“ viitab Pearu pealinnas päevatööl käijatele, „käivad Viimsis vaid magamas!“

Pearu peab end nüüd ka täiega mereinimeseks ja kinnitab: „Ma ei kujuta ette end Nõmmel elamas, sest ma vajan vett!“ Tallinna suunast on tema jaoks tulnud positiivseid muutusi: tänu Reidi teele ei pea ta hommikul autoga linna trenni tulles enam ummikutes olema. Olles suuresti oma aja peremees, võib ta üldiselt sättida sõite nii, et tiptundi-des ei peaks tilkuma.

**PÜHAPÄEVAL TEEN SAUNA, LAEN
ENDAST KÕIK MAHA JA ESMASPÄEVAL
ON ENERGIA. SIIS OLEN TAASTUNUD.
SA PEAD END MAHA LAADIMA, ET
SIIS TAAS TEGUDELE ASUDA. SEE
ON RUTIIN.**

Liikuvuse teema läheb talle korda. „Kodanikul võiks olla võimalikult mugav,“ räägib Pearu, et on omal ajal, kui bändiga Rootsi-laeval kontserte andis, Stockholmis palju rattaga sõitnud. Velovõrk Tallinnas areneb, aga on kaugel veel sellest, mis Põhjamaades olemas. „Meil mõeldakse väiksel,“ pakub Pearu, „Tallinnas võiks juba metrooehitus käia!“

Pealinnast üldiselt kõneldes viitab ta oma Soome-sõbrale, kes kiitis, et Tallinnas on palju omanäolisi ehitisi, kõik pole üheülbaline. Mis Tallinnas nõritab, on see, et kõik tänavaremondid ja teetööd, mis ette võetakse, võtavad meeletult kaua aega.

Võttes jutuks mõned lemmikkohad pealinnas, võib Pearu meelsasti rääkida toidukohtadest. „Kindlasti üks on Villa Thai, see on olnud aastakümneid lemmik, kus käin pidevalt,“ möönab Pearu, et Tai toitu ta armastab tõesti. Teine lemmik pealinnas on näiteks

armas pererestoran ANNO Ahtri täna-va kandis.

Ka puhkamas käiakse aastaid juba Tais, kui bändi tegevuses on breik. Töökol kollektiivil 2Quick Start, mis aastas paugutab teha üle saja kontserdi, on ikkagi paar korda aastas pikem paus: pärast jõule jaanuariski on on käedjalad veel tööd täis, aga veebruari lõpust ja märtsis saab puhata. Ja seejärel septembris, kui näiteks jõuab Hispaanias ära käia.

VABA AJA VÕLUD

Pearu kiidab Eesti toidukultuuri, aga on ka ise paras kodune kokkaja.

„Mulle väga meeldib süüa teha, kuid

„OLEN VÄGA SUUR SPORDIFÄNN!“ PEARU HARRASTAB VÕITLUSKUNSTE, SÕJALISE KÄSI-VÕITLUSE PROGRAMMI ESTMAP, AGA MÄNGIB KA TENNIST JA JÄÄ-HOKIT, SÕIDAB RATTAGA JNE.

see ei tähenda, et lähen kokasaatesse,“ räägib Pearu, et võtabki retsepti ette ja vaatab, kas õnnestub: supid, guljaši moodi hautised ... Ja kindlasti on Pearu Paulusel hooajaliselt au sees grillimine. Näiteks hispaaniapärased krevetid on suisa firmaroog.

Pearu ütleb, et tõised on temal eelkõige nädala teine pool ja eriti nädalavahetus. Siis aga saab hakata taastuma. „Pühapäeval teen sauna, laen endast kõik maha ja esmaspäeval on energia. Siis olen taastunud. Sa pead end maha laadima, et siis taas tegudele asuda. See on rutiin,“ kirjeldab Pearu.

Kuigi ta mõonab, et armastab teatrit ja loeb raamatuid, eriti ajalooraama-

tuid, ja just Eesti ajaloost, kulub suurem osa vabast ajast siiski spordile. „Olen väga suur spordifänn!“ kinnitab ta. Pearu harrastab võitluskunste, sõjalise käsivõitluse programmi ESTMAP, aga mängib ka tennist ja jäähokit, sõidab rattaga jne. Jälgib sporti ka tugitoolist ja televiisorist.

Pearu mõonab, et kindlasti jõuaks ta teha rohkem, kui teeb. „Aga kas on vaja? Sotsiaalmeedia pole minu maailm,“ nendib ta, et see mõjub talle naljakana. „Ei midagi sellist!“ Pearu on mõelnud muide taskuhäälingu tegemisele, sest on hulk huvitavaid inimesi, keda võiks tundma õppida.

Pearu ütleb, et teab inimesi, kes rah-

meldavad ja rühmavad, ning imestab, kust nad võtavad selle aja. „Pere, seitse ametit ... maalib, jookseb, hüppab ... ja siis ta kirjutab, kuidas ta läbi põles!“ imestab Pearu.

Peale abikaasa on kodus ka koer Spotty, chihuahua! „Mulle meeldivad dogid, aga kuhu ma temaga lähen? Dogi eluiga on ka lühike,“ avab Pearu taas oma praktilist poolt. Euroopas reisisides on lemmik alati kaasas!

MUUSIKA

Ansambel 2 Quick Start on juba kaua edukas olnud. Ja see on ikka puhalt Eesti projekt. Maailma vallutamise plaane pole olnud. Tõsi, esineda saab

kõikjal, kus eestlasi on. „Soomes on sellised Eesti peod, et vähe pole!“ teab muusik.

Muidugi on olnud kriise, majanduslangusi, epideemiaaeg. „Elu õpetab,“ ütleb Pearu, „tuleb alati mõelda, et midagi oleks tagataskus ka!“

Pearu kuulab mõistagi ka teiste artistide muusikat. Ka ise Eurovisioonil kaasa löönuna hindab ta Tommy Cashit lugu kõrgelt. „Olen tema videoid kaifinud, see on äge, kuidas ta oma lugusid visualiseerib. See vaimustab mind tema kui artisti juures.“ selgitab Pearu. Eurovisioonil on Tommyl Pearu arva-tes head šansid: „See on kavalalt tehtud lugu. Seal on kõik võimalik!“

A MAN WHO HAS IT ALL TOGETHER

PEARU PAULUS is undoubtedly one of Estonia's favourite singers, delighting both city and country folks with his stage charm and smooth voice for decades.

This year, his band, 2 Quick Start, has a major performance planned – and believe it or not, it's happening on Friday the 13th!

So let's clarify: the band 2 Quick Start is organizing the most significant solo concert in its history, along with the premiere of a new album, on June 13 at Kalev Stadium in Tallinn! It's worth mentioning that it has been 15 years since their last album. "Now that we're releasing a new album, people think we'll only sing new songs," Pearu says with a chuckle, shaking his head. "That's not possible." The more than two-hour-long show will, of course, include all the well-known songs and hits, as well as brand-new tracks. The first new single is set to be released in April.

MAKING THE SHOW BIG!

"I want to do something really big and powerful," Pearu says about the concert. He points out that world stars come here and put on massive stadium shows. His goal is to put on a truly spectacular show himself. What will it feature – colors, whistles, lights? "I can't say what won't be there," Pearu answers with a slight smile.

Looking at the date – Friday, June 13, often considered unlucky – Pearu laughs it off, saying, "That doesn't bother me at all!"

The album itself is still a work in progress: "We're fine-tuning things... it's a process – studio work and recording." But why hasn't a new album

been made in the past 15 years? "Releasing an album requires a lot of work but brings little reward," Pearu notes. Back in the day, selling CDs at least covered the costs and even made a profit... "Today, it's not a business anymore."

Not all songs on the new album will be completely unfamiliar to fans, as many have already been performed live. But now, they'll finally be recorded and released.

READY FOR DEFENCE!

Pearu follows politics and society closely. "As time goes on, the word 'politics' carries a more negative connotation," he observes, adding that it's "dangerous when devaluation occurs." He continues: "As ordinary people, we know that if someone lies to you at work if someone in a responsible position lies to their boss, they get fired. But when a politician lies, nothing happens..."

He joined the Defense League even before the annexation of Crimea in 2014. "During the Georgia war in 2008, I already knew how things would unfold," he recalls. "The world is such that if your own behind isn't on fire, nothing gets done." That's why he believes in being prepared for defence.

Defense League exercises mostly take place on weekends. "I can't always participate," he admits, as performances often coincide. But sometimes, he heads straight from a concert to training.

Discussing today's tense global situation, Pearu notes that the media constantly talks about war and spreads fear. "I'm not saying we should wear rose-coloured glasses, but there's no

point in scaring society. Everyone has a different threshold for anxiety and fear. We've done the right thing by keeping compulsory military service – unlike the Latvians. Some decisions could be made faster, and certainly, many politicians across Europe believed that NATO's umbrella and Article 5 would protect us... The future lies in a Nordic alliance, plus Poland... We'll see how Ukraine develops. Ensuring peace is key."

THE JOYS OF FREE TIME

Pearu praises Estonian food culture. In Tallinn, he enjoys dining at Villa Thai and ANNO restaurants but is also quite a home cook himself. Pearu's busiest workdays are in the second half of the week, especially weekends. That's when he needs to recharge. "On Sundays, I have a sauna, let everything go, and by Monday, I'm full of energy again. You have to discharge yourself to be ready for action again. It's a routine," he explains.

"I'm a huge sports fan!" He practices martial arts, and military hand-to-hand combat programs, and also plays tennis and ice hockey, cycles, and more. He follows sports from his couch as well.

Pearu admits that he could probably do even more than he does – "but is it necessary?" He's also not into social media: "It's just not my world," he says, finding it amusing. "None of that!"

At home, along with his wife, he has a dog named Spoty – a Chihuahua! "I love Great Danes, but where would I put one? Plus, their lifespan is short," he says, again revealing his practical side. And when travelling in Europe, his pet always comes along!

I WANT TO DO SOMETHING REALLY BIG AND POWERFUL.

MUSIC

2 Quick Start has been successful for a long time. It's a purely Estonian project, with no plans to conquer the world. However, they perform wherever there are Estonians. "In Finland, Estonian parties are big!" Of course, there have been crises – economic downturns, the pandemic. "Life teaches you," says Pearu. "You always have to have something in your back pocket!"

Pleekmäe tagasi linnaruumi

Kuigi Tallinnas on vaid üksikuid kõrgendikke, leidub siin kümnete viisi mäega lõppevaid kohanimetusi. Seekord räägime Pleekmäe taassünnist.

Siin asus kunagi läbi Härjapea jõe kõrgeim kallas, siin seisab linna vanim säilinud puidust kirik, ja siit on arheoloogid leidnud ajaloo ühe vanima tuleaseme.

Peamise ajendi ajaloolise asula nime elustamiseks annab sinna kohta kerkinud Arteri kõrg-
hoonete kompleks. Kõrgeima, 28-korruselise hoone ankurrentnik on Swedbank. Pangale on Pleekmäele kolimine, kui tegelikult liigutakse ühest Liivalaia tänavastsast teise, päris imago-
loogiliselt positiivne. Esiteks pääsetakse endi-
sest asupaigast, mida ajalooliselt nimetatakse Võllamäeks. Nimelt asus seal sajandeid linna hukkamispaik ja timuka aed. Eks ole, oleks veel Võllamägi, aga Võllamägi kõlab nagu võllanali. Teiseks liigub pank lähemale city'le, Maakri kanti, kus linna pangandus on tegelikult alguse saanud. Ja kus asuvad ees juba teised pangad. Pleekmäe nimi ei tule siiski „plekist“, mis slängina ka raha tähendab!

PLEEKMÄE AJALUGU

Nii nagu ei teata enam näiteks Kõismäge, mille ala ja nime on alla neelanud Kalamaja, on ka Pleekmägi või Pleekmäe saanud aegu tagasi Keldrimäe asumi osaks.

Pleekmäe asulat saab piiritleda ja kirjeldada kui kunagi uhke ja kiirevoolulise Härjapea jõe kõrgemat läänekallast Mardi (endise Polgu või

Tekst Pain Karmo Kurv
Fotod Franzk, arhiivb, reprod

Rügemendi või Lennuki) tänavalt Kaasani kiriku juurest kuni Juhkentali tänavani või isegi kaugemale, keskhaiglani.

Tänapäeval, kui jõgi on kadunud, oleks orientiiriks Liivalaia tänav. Pleekmägi jääks sellest Liivalaia tänava äärde kagu poolele, Mardi ja Juhkentali tänavate vahele. Praeguse Arteri kõrghoone taha jääb Härjapea vana jõesäng.

Kirjalikes allikates mainitakse Pleekmäd esimest korda 1536. aastal Bleke nime all. Aastal 1549 on dokumentides märgitud, et Pleekmäel on enamik rahvast katku tagajärjel välja surnud. Paarikümne aasta pärast, enne kui Vene väed Tallinna piirasid (1570), oli Pleekmäe aga taas asustatud.

Piirkonda nimetati 1699. aasta allikates Bleeksberg ja hiljem Bleichberg. Arvatavasti tulenes niisugune kohanimi sellest, et kohalikud kangrud pleegitasid ümbruskonna vainudel lõuendikangaid. (Lina loomulik värvus on pruun. Valgendamiseks tuli lina pleegitada päikese käes. See oli aeglane ja ruumi nõudev protsess, mis võis kesta kuid).

ELANIKUD

Pleekmäe eeslinna elanikud olid nimede järgi otsustades eestlased ja rootslased. Rae arve-
raamatus 1559–1660 leiduvad Pleekmäe asunike
hulgas nimed Koppel Rein, Hans Lambalihha,
Thomas Heryasyt (Härjasüda?), Juss Lehmassuu,
Jahn Kasucksepp, Tõnyes Leinweuwer (lina-
kangur). Kui 1699. aastal koostas Sigismund von
Staden juunior esimest korda Tallinna eeslinna
kruntide kvartaliplaani, nimetas ta Pleekmäeks
eeslinnakvartalit, mis jäi Jaani seegist ja Jaani veskest
lääne poole Mardi ning Imanta tänava vahele.
Tollaste kaupmeeste, eriti raehärrade, eeslinna-
kruntidel olid tavaliselt kõrtsihooned, harvem
köögiljajaiad koos valvuri või aednikumajakestega.

Pärast põhjasõda ja katku (1710) jäi kvartal
tühjaks ning mõned mahajäetud krundid ja hoo-
ned hõivasid Vene sõjaväelased. Ilmselt olid need
pisikesed ja viletsad eeslinnahurtsikud. Näiteks oli
Fedor Afanasjev oma maja ostanud viie rubla eest
1780. aastal aga müüs selle 1797. aastal juba 25
rubla eest.

Juba 1721. aastal märgitakse Vene sõjaväe-
laste jaoks püstitatud kirikut: **Церковь Рождества
Богородицы и Казанской иконы Божией
Матери** – Jumalaema Sündimise Kaasani püha-
kuju kirik. See on Tallinna vanim säilinud puidust
sakraalhoone. Pleekmäe nimi on kasutusel 18.
sajandi keskpaigani. Hilisemates allikates esineb
aeg-ajalt nimi Blochsberg.

Piirkonna piiritänav, Mardi, oli tsaariajal kõige
rohkearvulisem lõbumajade kants. Bordelle leidus
n-ö igale maitsele ja rahakotile.

Pärast märtsipommitamist (1944), kui piirkond
peaaegu täielikult hävines, muudeti Imanta tänava
asukohta. (Imanta tänava põhjapoolsem lõik
Liivalaia tänava ja Rävala pst vahel nimetati 1976.
aastal Ants Lauteri tänavaks.)

SUURED MUUTUSED TÖID PANEELELAMUD

Pleekmäe piirkonna praegune tänavavõrk kujunes
lõplikult välja 1970. aastate algul kui rajati Pärnu
ja Narva maanteed ühendav ringmagistraal,

praegune Liivalaia tänav, mis tollal kandis Viktor
Kingissepa tänava nime.

Liivalaia tänava laiendustööde käigus avasta-
sid arheoloogid (Oskar Raudmets) 1979. aastal
Kaasani kiriku aia vanade väravate juurest tule-
aseme, mis osutus umbes 2300-aastaseks.

Esimesed Keldrimäe paneelelamurajooni
majad valmisid juba 1973. aastal. Kui Tallinn
valmistus 1970. aastate teisel poolel palaviku-
liselt Moskva olümpiamängude purjeregatilin-
naks, siis ehitati Pleekmäele Kaasani tänavale
hotell Olümpia. Valmiva kõrghoone akendest
paistsid ametnikele kätte lähedal laiuvad ja
lagunenud puumajad. Leiti, et välismaalastele
sellist vaadet pakkuda ei saa. Seetõttu otsustati
lammutada sealsed 150 puumaja ja asemele
püstitada viie- ning üheksakordsed paneelela-
mud. Elamurajooni planeerimisel ei arvestatud
endist tänavavõrku ega haljastust. Praegune
Liivamäe tänava algus Juhkentali tänavaga
ristumispaigas on rajatud uuele
kohale.

PLEEKMÄE BACK IN THE CITY

Although Tallinn has only a few hills, the city has dozens of place names ending in "-mägi" (meaning "hill"). Today, we talk about the revival of Pleeкмägi. This area was once home to the highest bank of the Härjapea River, the city's oldest surviving wooden church stands here, and archaeologists have discovered one of the oldest known hearths in history at this location.

The main reason for reviving the historical name of the settlement is the construction of the Arter high-rise complex in this area. The tallest building in the complex, a 28-story tower, will house Swedbank as its anchor tenant. For the bank, moving to Pleeкмägi—essentially shifting from one end of Liivalaia Street to the other—offers a positive image boost. First, it allows them to leave their previous location, historically known as Völlumägi ("Gallows Hill"), which was the city's execution site and home to the executioner's garden for centuries. If the name were "Völlumägi" (meaning "Debt Hill"), it might not be as bad, but "Völlumägi" sounds like a dark joke.

Second, the bank moved closer to the city, to the Maakri district, where Tallinn's banking sector originally took root and where other banks are already located.

However, the name Pleeкмägi does not come from "plekk" (meaning "metal" or "money" in slang).

THE HISTORY OF PLEEKMÄGI

Just as the name Kõismägi has faded into history—its area and name absorbed by Kalamaja—Pleeкмägi, or Pleeкмäe, also became part of the Keldrimäe district long ago.

The Pleeкмägi settlement can be defined as the higher western bank of the once-mighty, fast-flowing Härjapea River, stretching from Mardi Street (formerly Polgu, Rügemendi, or Lennuki Street) near the Kazan Church to Juhkentali Street or possibly even further, toward the Central Hospital.

Today, with the river gone, Liivalaia Street serves as a landmark. Pleeкмägi lies southeast of Liivalaia Street, in the section between Mardi and Juhkentali Streets. Behind the modern Arter high-rise, the old Härjapea riverbed remains.

Pleeкмägi was first mentioned in

written sources in 1536 under the name Bleke. In 1699, documents refer to the area as Bleeksberg, and later as Bleichberg. The name likely originates from the fact that local weavers used the surrounding meadows to bleach linen cloth (since raw linen is brown and needs sunlight for whitening).

After the Great Northern War and the plague (1710), the quarter was abandoned, and some vacant plots and buildings were occupied by Russian soldiers. These were likely small and dilapidated suburban huts. By 1721, records already mention a church built for Russian soldiers: Church of the Nativity of the Theotokos and the Kazan Icon of the Mother of God, the oldest surviving wooden sacred building in Tallinn.

During the Tsarist era, Mardi Street, the district's boundary, became the city's most notorious red-light district, home to numerous brothels catering to various tastes and budgets.

Following the March bombing raids of 1944, which nearly destroyed the entire district, the location of Imanta Street was altered. Major changes began—panel housing blocks were constructed.

The first panel buildings were completed in 1973. When Tallinn was feverishly preparing to host the yachting events of the 1980 Moscow Olympics, Hotel Olympia was built on Pleeкмägi, replacing the lost Kaasani Street. From the hotel's windows, officials could see the nearby sprawling and dilapidated wooden houses.

It was deemed unacceptable for foreign visitors to see such a sight. Consequently, a decision was made to demolish 150 wooden houses in the area and replace them with 5- and 9-story panel buildings. The new residential area was planned without considering the former street network or greenery.

Swedbank.

SOOVIME TARKU OTSUSEID

No nii, oleme saanud taas uue valitsuse. Parem-tsentristlik valitsus – nii määratlevad ennast uued ruulijad. Nüüd läheb põnevaks. Isamaa, kes on mitu kuud järjest nautinud kõrget reitingut, keeldus kohe, enne ametliku kutse laekumist, uue kabinetiga ühinemast.

Aga peaminister Kristen Michali kokkukutsud majanduskasvu nõukoda on värske poliitilise mõtlemise hea näide. Eks aeg näita, kes paremad kaardid lauda lööb. Peaasi, et neid kaarte ülemere Stabiilselt Geeniuselt laenama ei mindaks. Sealne värk paistab minevat sinna, kuhu sellised asjad lõpuks lähevad.

Nõukoda koosneb väärikatest ja edukatest juhtidest. Olen mitu korda, siinsamas, ajakirjas Pulss avaldatus kirjutanud asjaomase nõukoja kokkukutsumise vajadusest. Aga mitte päris nõnda ei ole ma seda endale ette kujutanud. Vältimaks ohtu, et nõukoda võiks kujuneda mikro-oligarhia hüppelauaks (nagu me praegu USA-s näeme), võiks sellesse kooslusesse kaasata ka eri eluvaldkondade teadlasi ja arvamusi liidreid. Samuti muid pädevaid inimesi, kes tooks kaasa veelgi laiema eksperditeadmised ja kogemused. Loodame, et head mõtted ei jahtu nagu juhtus Kadrioru jääkeldris väljakäidutega.

MEIE RIIGIL ON 3 (PEAMIST) PROBLEEMI: KAITSEVALMIDUST ON VAJA KIIRESTI TÕHUSTADA, REGIONAALPOLIITIKA LONKAB JA RAHA NAPIB.

Poliitikas on üldiselt nii, et see, kes tuleb välja värske ja elektoraati innustava agendaga, tõmbab lõpuks pikema kõrre. Mul on pisuke kartus, et päevapoliitiliste probleemide kuhja all ja riigikogu infotundides peetavate pidevate lahingute ning Brüsseli ja Tallinna vahet sagimise tõttu jääb ööpäevast ja nädalast aega napiks töötundide tegelikuks sisustamiseks. Eks siia pea lisama ka iga sorti asendustegevuse, uute haldusmeetmete väljakäimise, aga ka kohustuslikud banketid ja tseremooniatel osalemise. Pelgan, et 18 kuu pärast peame taas tõdema, et tahtsime parimat, aga välja tuli ikka nagu alati.

Meie riigil on kolm (peamist) probleemi: kaitsevalmidust on vaja kiiresti tõhustada, regionaalpoliitika lonkab ja raha napib.

Kaitsetööstuse arendamisel saaksime parandada turvatunnet, elavdada kohalikku tööstust, leida uusi ekspordiväljavaateid ja kaasata raha. Raha vedeleb meie pankades lausa miljardites: 12 miljardit eurot hoiustajate raha. Looge riiklik relvatööstus ja andke tavahoiustajale võimalus aktsionärina ühineda asutatavasse äriühingusse. Pakkuge talle riigi vara toel tagatise ja hoolitsege, et äritegevus tagaks tema investeringule kas või nii palju kasvu, et see ületaks inflatsiooni millimeetri jagu. Tehnoloogilise pädevuse ja arendusvõimekuse taha asi ei jää. Seda on tõestanud juba mitu meie militaartööstuse ettevõtet.

Üks regionaalpoliitiline väljavaade on Tartus. Huviline saab Delfist lugeda minu arvamustlugu „Teeme Tartust Põhjamaade Oxfordi“. Lisaks kõrghariduse ja Eesti tunnustuse edendamisele räägin seal ka regionaalpoliitilisest võimalusest, mis ootab tegijaid.

Hoian valitsejatele põialt, et nad oskaks häid otsuseid langetada. Soovin, et nad saaks rahulikult magada ja vee- ja nädalavahetused pere ning lähedaste seltsis. Küll siis järgneb ka reitingute tõus ja suureneb rahva poolehoid.

Ajakirja PULSS väljaandja
Andres Peets

Džäss & LINN

Nagu ikka on Jazzkaare muusikapidu taas käes ja muusikud kõnelavad festivalist ning linnaruumist.

Jazzkaar music festival is back and musicians talk about the fest and urban space of Tallinn.

Jazz & the CITY

Kas siin on midagi, mis poleks erinev?

Noor Eesti jazzpianist ja helilooja MIKK KAASIK avaldas mullu oma esimese albumi ja esineb Jazzkaarel koos Kristjan Kannukesega. Tartust pärit noormees elab pealinnas Tallinn-Väikese asumis Kitsekülas oma sõnul vahelduva eduga teist aastat.

ESINED JAZZKAAREL. MILLE POOLEST ON SEE ERILINE?

On siin midagi, mis ei oleks selle juures erinev? Jazzkaare lavalaudadelt on kõigi nende aastate jooksul läbi käinud palju tõeliselt geniaalseid muusikuid. On suur au mängida oma muusikat nendel samadel lavadel. Lisaks on Jazzkaar kvaliteetne festival, seega on iga muusiku jaoks suur tunnustus, kui ta kampa võetakse.

MIS ON TALLINNAS SINU LEMMIKOHAD?

Pealinna vaieldamatuid lemmikuid on Telliskivi loome- linnak. See on koht igale maitsele ja turvaline mängumaa, kus kõik loodud kõik loovuse lennutamise tingimused. Mulle meeldib väga ka Tallinna loomaaias, kus lastealal lammaste ja kitsede vahel saab oma sisemise maaka valla lasta.

KUI SULLE ANTAKS VÕLUPIIITS, SIIS MILLINE OLEKS TÄIUSLIK TALLINN JA MIS SA ÄRA TUUNIKSID?

Võlupiitsa esimese hoobi annaks kergliiklusteedele ja just jalgrattaga liikumise võimalustele. Elanud terve elu Lõuna-Eesti pisikeses alevikus, olid esimesed jalgrattasõidud pealinnas ikka päris hirmuäratavad. Teise hoobiga paneks kasvama mehise koguse loodust, eriti kesklinnas. Muust ma puudust ei tunne. Iga linna võlu ongi ju just selle eripärades ja tundmatu- seni tuunitud Tallinn ei oleks ju enam Tallinn.

KES FESTIVALI JAZZKAAR VÄLISMUUSIKUTEST SOBIKS TALLINNA ELAMA? MIKS JA KUHU?

Olen Anomalied aastate jooksul omajagu kuulanud. Esimese hurraaga tunduva nüüdisaegse ja eristuva muusika taga on tegelikult ka üksjagu mõnusat lihtsust ning tuttavlikkust. Väljapoole paistev suurlinnavallutaja sobiks oma salajaselt sisemuselt minu meelest väga hästi Lilleküla eramajade hoovi grillima.

MILLINE MUUSIKAPALA ISELOOMUSTAKS SINU JAKS KÕIGE ROHKEM TALLINNA?

Wayne Shorter on kirjutanud geniaalse jazzistandardi „Footprints“. Kui ma esimest korda seda kuulsin, tundus see minu jaoks päris keeruline. Alles sellesse täpsemalt süvenedes süttis peas lambipirn, et tegelikult on tegemist lihtsa jazz-blues looga, mis on lihtsalt ilusasti riidesse pandud. Tallinnaga tundsin täpselt seda sama. Tartust Tallinna tulles tundus pealinn võõras ja hirmuäratav, aga siin juba teist aastat elades hakkab tasapisi tabama selle tegelikku olemust ja võlu.

MIKK KAASIK

The young Estonian jazz pianist and composer finished his first album last year and will perform at Jazzkaar with Kristjan Kannukese. The lad from Tartu has been living in the capital for the second year, as he says, with intermittent success, in Kitseküla, a settlement in Tallinn-Väike.

“Jazzkaar, is there anything that is not special?”

There have been a lot of great musicians who have passed through the fest’s stages over the years. It’s a great honour to play your music on the same stage. In addition, it is a festival of high quality, so it is a great recognition for any musician to be included in a bunch with other artists”

Deal with Tallinn: What would a perfect Tallinn look like?

The first magic bullet would be to promote light transport, especially cycling. Having lived all my life in a tiny village in the south of Estonia, my first bike rides in the capital were quite frightening. A second push would bring a manly amount of nature, especially in the city centre. I don’t miss anything. After all, the charm of any city lies in its peculiarities, and a Tallinn that had been spruced up beyond recognition would no longer be Tallinn.

Which of Jazzkaar’s foreign musicians would you like to live in Tallinn?

I’ve listened to Anomalie quite a lot over the years, and there’s a certain simplicity and familiarity behind what at first seems to be modern and distinctive music. The outward-looking urban wanderer would, in my opinion, be well suited to a barbecue in the courtyard of a private house in Lilleküla.

What piece of music would describe Tallinn best for you?

Wayne Shorter wrote the brilliant jazz standard “Footprints“. When I first heard it, it sounded quite complicated to me. It wasn’t until I got deeper into it that a light bulb went on in my head that it was a simple jazz-blues song, just dressed up nicely. I felt the same way about Tallinn. Coming to Tallinn from Tartu, the capital city felt strange and intimidating, but now that I’ve lived here for two years, I’m slowly beginning to grasp its true essence and charm.

MATHEI FLOREA teeks futuristliku linna!

MATHEI FLOREA on Eesti klaverimängija ja helilooja. Oma haruldase nime on ta saanud moldovlasest isalt! „Elasin Tallinnas kuni 25. eluaastani, siis kolisin viieks ja pooleks aastaks välismaale, aga käisin ikka päris tihti kodus. Nüüd olen viimased viis aastat jälle enamasti Tallinnas elanud,“ räägib ta.

ESINED JAZZKAAREL. MILLE POOLEST ON SEE ERILINE?

Jazzkaar on tugevalt mõjutanud minu teekonda muusikuna. Noore jazzmuusikuna oli Jazzkaar koos oma suurepärase artistidega alati aasta tippsündmus: sai kõvasti inspiratsiooni kogutud, samuti oli Jazzkaare-nädalal võimalus ka algaja muusikuna osaleda erinevatel festivaliga seotud kontsertidel. Olles sel aastal põhiprogrammis koos suurepärase kitarristi Gilad Hekselmaniga, on see kindlalt ühe minu pikaaegse eesmärgi täitumine.

MIS ON TALLINNAS SINU LEMMIKKOHAD?

Eestis on neli aastaaega ja ka lemmikkohad olenevad hooajast. Suvel on Noblessneris väga mõnus istuda, süüa head toitu ja nautida kai ääres olemist. Mulle meeldib mängida rannavõrkpalli ja kettagolfi, nii et ka nendega seotud kohad on suvised lemmikud. Sügisel on mu lemmikkoht oma kodu. Talvel meeldib jalutada vanalinnas ja istuda kohvikutes. Kevadel on vist lemmikkoht lennujaam: enne suve algust on veel viimane võimalus korra puhkusele sõita.

KUI SULLE ANTAKSE VÕLUPIIITS, SIIS MILLINE OLEKS TÄIUSLIK TALLINN JA MIDA SA ÄRA TUUNIKSID?

Teeks Tallinnast futuristliku linna, kus ühissõidukid liiguks õhus, autod sõidaks maa all ja linnaruumi kujundaksid erilised asumid. Singapuris nägin kortermaju, mille korrustele olid ehitatud rohealad, kindlasti tahaks midagi sellist ka Tallinnas näha. Linnaosad võiksid olla ka väiksemad ja isikupärasemad. Paneelmajad kaotaks üldse ära. Ja igal majal võiks olla oma pommivarjend.

KES JAZZKAAREL ESINEVATEST VÄLISMUUSIKUTEST SOBIKS TALLINNA ELAMA? KUHU JA MIKS?

Soome muusik Anni Elif Egecioglu sobiks hästi Tallinna elama, täpsemalt Piritale. Elad Tallinnas, aga kinnisvara on sama kallis nagu Helsingis. Kodune tunne. Lisaks näed hea ilmaga üle lahe ka Soomet.

MILLINE MUUSIKAPALA ISELOOMUSTAKS SINU JAOKS KÕIGE ROHKEM TALLINNA?

Allan Roosileht ja „Turvamees“. Võib-olla veidi ootamatu valik jazzmuusiku kohta, aga ta laulab Vabaduse puiesteel seisvast turvamehest ja elasin ise kunagi seal, sestap hakkas see lugu peas helisema. Aga kui vastata täpsemalt küsimusele, siis ka Jazzkaarel esineva Anomalie lugu „Memory Leaves“ tekitab minus just sellise väikese suurlinna vaibi nagu Tallinn ongi. Selline mõnus tiksumine: ei ole liiga agressiivne gruuv, aga hoiab liikumises, täpselt nagu Tallinnas elamine. Tiksud mõnusalt, aga linn ei neela sind alla nagu mõned Euroopa suurlinnad.

MATHEI FLOREA

is an Estonian pianist and composer. He got his unusual name from his Moldavian father! "I lived in Tallinn until I was 25, then I moved abroad for five and a half years, but I still went home quite often. Now I've been living mostly in Tallinn again for the last five years".

Jazzkaar has strongly influenced my development as a musician. As a young jazz musician, Jazzkaar was always the highlight of the year with its great artists - I was inspired a lot, and even as a beginner I had the opportunity to participate in various festival-related concerts during the Jazzkaar week. So to be in the main programme this year with the great guitarist Gilad Hekselman is the fulfilment of one of my long-standing goals.

Deal with Tallinn: What would a perfect Tallinn look like?

"I'd turn Tallinn into a futuristic city where public transport moves in the air, cars go underground and the urban space is characterised by distinct settlements. When I was in Singapore, I kept seeing apartment blocks with green spaces on different floors - I would love to see that in Tallinn. Neighbourhoods could also be smaller and more personal. Prefabs would be a thing of the past. And every house could have its bomb shelter.

Which foreign musician performing at Jazzkaar would be right for Tallinn?

The Finnish musician Anni Elif Egecioglu would be well suited to live in Tallinn, especially in Piriita. You live in Tallinn, but the property is as expensive as in Helsinki. It feels like home. And when the weather is good, you can see Finland from across the bay.

Which piece of music describes Tallinn best for you?

Allan Roosileht - "Turvamees". Maybe a bit of an unexpected choice for a jazz musician, but as he sings about the security guard standing on Vabaduse puiesteel, and as I used to live there, the song started ringing in my head. But to answer the question more specifically, the song Memory Leaves by Anomalie, who will be performing at Jazzkaar, also evokes the atmosphere of a small metropolis like Tallinn. 🇫🇮

**Jazz
& the
CITY**

Rattateid ja kassibussi!

Eesti noor jazzitalent 2024, helilooja ja kontrabassist KERTU AER on end mänginud Norra jazziskeene epitsentrisse! Jazzkaarel esineb ta rahvusvahelise kvartetiga Kertu Aer 4, et pakkuda publikule värsket loomingut! Kertu elas Tallinnas Pelgulinna ja Muugal kuni gümnaasiumi lõpuni ehk 19 aastat.

ESINED 24. APRILLIL JAZZKAAREL. MILLE POOLEST ON SEE ERILINE?

Esinen Jazzkaarel esimest korda, nii et juba selle poolest on kontsert minu jaoks eriline. Lisaks esinen üle pika aja omaenda kvartetiga, mis teeb mu väga rõõmsaks. Olen kirjutanud palju uut muusikat ja ootan juba selle mängimist.

MIS ON TALLINNAS SINU LEMMIKKOHAD?

See on ilmselt võib-olla natuke vastuoluline arvamus, aga mulle meeldib vanalinn. Käisin 12 aastat vanalinnas koolis ja selle piirkonna ümber keerlevad kõik mu mälestused.

KUI SULLE ANTAKS VÕLUPHITS, SIIS MILLINE OLEKS TÄIUSLIK TALLINN JA MIDA TUUNIKSID?

Ma võluksin igale poole rattateed, et rattaga oleks mugavam ringi sõita. Veel muudaksin kõik kesklinna läbivad hiiglaslikud neljarealsed autoteed poole väiksemaks ja rajaks nende asemel palju parke. Lahe oleks ka Totorost tuntud kassibuss, mis viiks reisijad ülikiiressti Muugalt ja Viimsist Tallinna.

KES FESTIVALI JAZZKAAR VÄLISMUUSIKUTEST SOBIKS TALLINNA ELAMA? MIKS JA KUHU?

Minu meelest sobiks Gilad Hekselman Tallinna elama. Ta võiks linnale oma modernse helikeelega palju juurde anda. Näen teda kuskil Noblessneris ringi uitamas.

MILLINE MUUSIKAPALA ISELOOMUSTAKS SINU JAOKS KÕIGE ROHKEM TALLINNA?

Südaõine Tallinn on nagu Argo Valsi lugu „24“ albumilt „Nokturn“.

KERTU AER

Estonian Young Jazz Talent 2024, composer and double bass player has played her way into the epicentre of the Norwegian jazz scene! At Jazzkaar she will perform with the international quartet Kertu Aer 4 to bring the audience fresh new music! Kertu lived in Tallinn, in Pelgulinna and Muuga, until she finished high school, which was 19 years ago.

"I am performing at Jazzkaar for the first time, so the concert is special for me for that reason alone. It's also the first time in a long time that I'm performing with my quartet, which makes me very happy. I've written a lot of new music and I'm looking forward to playing it.

Deal with Tallinn: What would a perfect Tallinn look like?

I'd put bike lanes everywhere, so it's more comfortable to ride a bike. I'd also cut all the huge four-lane roads through the city centre in half and replace them with lots of parks. Another cool thing would be a Totoro bus that would take passengers from Muuga and Viimsi to Tallinn in no time.

Which of the foreign musicians in Jazzkaar would be suitable to live here and where?

I think Gilad Hekselman would be a good choice to live in Tallinn. He could bring a lot to the city with his modern sound. I can see him somewhere in Noblessner.

Which piece of music would you say best describes Tallinn?

Midnight Tallinn is like the song "24" by Argo Vals from the album "Nokturn" .

Džäss & LINN

KAABU

Emmanuel Wille ehk Manu on menuka keskajatoite pakkuva Olde Hansa peakokk, keda teatakse lisaks maitstvatele ajasturoogadele tema välise kaubamärgi, kelmika kaabu ja vuntside järgi.

Tekst Thea Karin
Fotod erakogu

Tallinn on minu jaoks tõeline keskaegne linn, kaupmeeste majade viilkatuste ja katusealuste panipaikadega,” ütleb Manu ja märgib, et kui ta kokkab keskajastiilis toitu Olde Hansa hoone kolmanda korruse ahjus ja vahepeal vaatab aknast alla, siis näeks nagu hansalinn kihavat tänavaelu. „Kõige kaunim on minu jaoks Tallinna vanalinn talvel lumega, kui jalutan seal öösel ja külma on kümme kraadi,” kiidab belglane mõneti üllatuslikult. „See tekitab tunde, nagu oleksin jalutuskäigul üle Raekoja platsi Toompea poole sattunudki otse keskaega!”

Olde Hansa teisel korrusel hakkab kohe silma suur seinamaal, millelt vaatab sisenejat ülespoole kaarduvate vuntside ja kaabuga Manu ise. Kiirus-tamine pole tema jaoks. Selle kinnituseks ütleb Manu: „Kui toitu valmistan, siis võtan selleks alati rohkelt aega, sest hea tulemus vajab peale hea tooraine just aega, et teha naudinguga.” Manul, muide, saab 5.mail 2025 täis täpselt 30 aastat Eestis. Sellest poole on ta juhtinud Olde Hansa restoraniköögi tegemisi. Kes Manut tunneb, teab, et belglane räägib sarmikalt eesti keelt, mille sai oma sõnul selgeks teleri abiga.

NII OLI JA NII ON

Manu hakkas kuueaastasena isa kõrval koduköögis tegutsema ja sealt edasi läks kokakooli. Juba

KÕIGE KAUNIM ON MINU JAKS TALLINNA VANALINN TALVEL LUMEGA, KUI JALUTAN SEAL ÖÖSEL JA KÜLMA ON KÜMME KRAADI.

ja VUNTSID

16-aastasena töötas ta nädalalõppudel Genti linna ühes väikeses restoranis. Kui avastas flaami-keelse kuulutuse, et Eestis otsitakse kokapraktikanti, tundis ta kutset, mille kinnituseks ütleb: „Avasin maakaardi ja vaatasin, kus Eesti on.”

Kui esimene aasta Eestis lõppes, andis ta kodustele teada, et tagasi veel ei tule. „Sain siin nii palju teha, muutsin menüüd, nii põnev oli. Tõin kastmetesse ja suppidesse rohkem maitset, vürtse,” ütleb ta. Tollases Roosikrantsi restoranis valmis kaste, mis kannabki „Manu kastme” nime. „Vahepeal see küll ununes, aga siis ütlesid kolleegid, et tuleta meelde. Nüüd on huvitav kuulata, mida kliendid tooraineteks pakuvad, kui kastet minu *pop-up* Chef Manu Double Deckeris proovivad.”

Ühest segadusest vene klientidega tekkisid pikaaegsed püsikliendid, kes palusid neile pulmaks söögid valmistada. „Meelde jäi, et tasuks sain 45 purki kalamarja!” ütleb Manu. Kiitust on tulnud aastatega siit ja sealt.

ALATI LEIDUB LAHENDUS

Manu nendib, et siin töötatud aja jooksul on toimunud palju muutusi. Noid vanu aegu meenutades mainib Manu, et stressi oli tollal vähem ja käsitööd rohkem: „Tegin palju ise, tiim oli suurepärane, nüüd tuleb kõike esmajärjekorras väga hästi planeerida.” Seda teeb ta koos soomlasest ettevõtja ja Olde Hansa peremehe Auri Hakomaaga, keda Manu peab visionääriks. „Olde Hansasse kutsus Auri mind kolm korda. Alles tosin aastat hiljem, 2009 võtsin kutse vastu!” teatab Manu.

Tema moto on „Probleeme ei ole kunagi, on vaid lahendused”. Valmistatud on ka illusioontoi- te, näiteks selliseid, mis näevad välja nagu kala, aga on tegelikult liha. Keskaja range paastu ajal tuligi selliseid roogasid välja mõelda. Kaupmehe jõukuse näitamiseks loodi aga suisa *performance*-tüüpi roogi, nagu küpsetatud pörsas, mille lahtilõikamisel lendasid välja elavad tuvid.

„Mulle meeldib siin väga,” ütleb Manu, „tunnen, et inimesi hoitakse ja õhkkond on väga mõnus.”

KAANTE VAHELE

„Igal pool, kuhu reisin, tutvun ka kohaliku köögi- ga ja toon kokaraamatuid kaasa,” ütleb Wille. Nii pole ime, et tema raamatukogus on riulitel 700

MANU - NOT ONLY ABOUT MEDIEVAL FOOD!

Emmanuel "Manu" Wille is the head chef at the popular medieval restaurant Olde Hansa, known not only for his delicious period dishes but also for his trademark look - a roguish hat and moustache.

"For me, Tallinn is a real medieval city, with its half-timbered merchants' houses and rooftop pantries," says Manu, noting that when he's cooking medieval food in the oven on the third floor of the Olde Hansa building and looking out the window, it's like watching the bustling street life of the Hanseatic city.

"The most beautiful thing for me is Tallinn's Old Town in winter, with the snow, when I walk there at night and it's minus 10 degrees," the Belgian boasts, somewhat surprisingly, "I feel as if I've walked across Raekoja Square towards Toompea and into the Middle Ages!

"When I prepare food, I always take a lot of time, because a good result needs not only good raw materials but also time to make it enjoyable. By the way, Manu will have been in Estonia for exactly 30 years on 05.05.2025. Since then he has been in charge of the kitchen at the Olde Hansa restaurant. Anyone who knows Manu will know that the Belgian speaks Estonian with charm, which he says he learned with the help of television.

A lot has changed in the time I have worked here, Manu says. But he himself started working in a home kitchen alongside his father at the age of six, and from there on to cookery school. At the age of 16, he worked weekends in a small restaurant in the city of Ghent. And when he spotted an advertisement in Flemish for a trainee chef in Estonia, he felt the call. "I opened a map and looked where Estonia was". At the end of his first year in Estonia, he told his family he wasn't coming back.

Remembering the old days, Manu mentions that there was less stress and more craftsmanship. "I did a lot myself, the team was great, now the first thing - everything has to be very well planned." He does this together with Auri Hakoma, a Finnish entrepreneur and owner of Olde Hansa, whom Manu regards as a visionary. "Auri invited me to Olde Hansa three times, and it was only a dozen years later, in 2009, that I

accepted!"

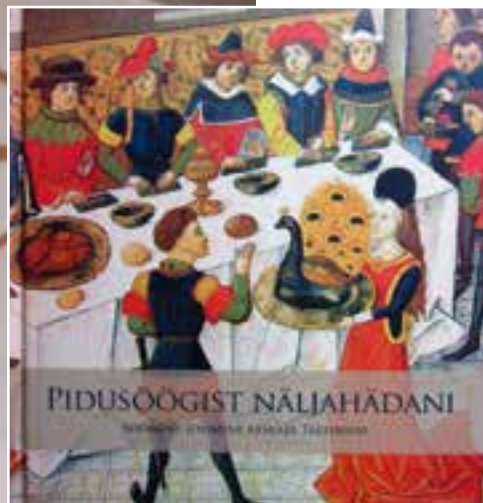
Manu's motto is: "There are never problems, only solutions". "I really like it here, at Olde Hansa," says Manu, "I feel that people are cared for and the atmosphere is very nice.

"Wherever I travel, I look at the local cuisine and bring back cookbooks," says Wille, so it's no surprise that his home library has 700 books with recipes from all over the world. "I keep buying more," he laughs.

Manu has been preparing local chefs for the top Bocuse d'Or competition and says competitions are a must! "To present Estonia as a country with a good food culture, because there is a lot of 'food gold' here," he reckons.

But when it comes to French fries, Estonia can't compete, says Manu, because they are so Belgian that even the King serves them at his receptions.

If he had to describe Estonian cuisine, he would choose the word sour, which goes well with bread, milk and cucumber. He loves the crunchy sauerkraut and the pea soup from the Congo farm. And cherry tomatoes, which he grows himself near his bus restaurant in Jõelähtme. And Estonian kama, "which is great if you add ginger to the yoghurt!"

raamatut retseptidega kogu maailmast. „Ostan raamatuid kogu aeg juurde,” lausub ta naerdes. „Eriti meeldivad mulle raamatud toorainest, näiteks umamist, trühvlist, bitterist.”

Kiusatus on olnud ka oma teadmisi kirja panna ja temalt ilmuski 150 retseptiga kokaraamat. Ajaloolane Inna Põltsam avaldas keskaja köögist raamatu „Pidusöögist näljahädani” ja sealgi on märgitud, et „isuäratavaiks aitas roogasid vormida restorani Olde Hansa peakokk Emmanuel Wille”. Raamatut „25 Best Chefs – Estonia” esitleti 2024. aasta lõpu gurmeeõhtusöögil just Olde Hansas. „Seal esitlesin keskaegsete aadlike toidulauda!” ütleb meisterkokk Manu, kes pälvinud ka Cordon Bleu tunnustuse – maailma kokkade kõige suurema autasu.

EESTI TOIDU KULD

Manu on kokkasid ette valmistanud Bocuse d'Or'i tippvõistluseks ja ütleb, et konkurssidel on vaja osaleda. „Et tutvustada Eestit kui hea toidukultuuri riiki, sest siin leidub palju toidukulda,” ütleb ta. Manu aga leiab, et friikartulite asjus Eesti kaasa rääkida ei saa, sest need on kuulsad just Belgias, isegi kuningas pakub neid oma vastuvõttudel.

Kui ta Eesti kööki iseloomustaks, siis valiks ta selleks sõna „hapu”, mis sobib leiva, piima ja kurgiga. Talle meeldib väga Kongo talu krõmps hapukapsas ja hernesupp. Ning kirsstomatid, aga neid kasvatab ta ise oma bussirestorani lähedal Jõelähtmel.

ESIMEST KORDA EESTIS viis deepfake'i seatud lõks suurfirmast SADU TUHANDEID EUROSID

Küberturvalisuse maastik muutub pidevalt. Selleks, et ettevõtet või organisatsiooni ei tabaks pahatahtlik rünnak, katkestus või muu küberintsident, tuleb turvalisusega tegeleda ja ootamatusteks valmis olla. Eelmisel aastal nähti Eestis näiteks esimest süvavõltsingu (ingl *deepfake*) pettust, millega suurfirma kaotas sadu tuhandeid eurosid.

Möödunud aasta aprillis leidis palju tähelepanu Eesti suurettevõtte Allium UPI andmeleke, kui delikaatsed kliendiandmed sattusid avalikkuse ette. Probleem polnud ainult tehniline, vaid raputas ka ettevõtte mainet ja tekitas juhtkonnas arusaama, et küberturvalisus pole enam üksnes IT-osa-konna mure. Sarnaseid juhtumeid on Eestis olnud mitu ning NIS2 direktiivi jõustumisega muutuvad ka reeglid aina rangemaks.

Eesti esimeses AI sotsiaalmanipulatsiooni rünnakus sai suurfirma finantsjuht e-kirja, mis tundus pärinevat tegevjuhilt. Süvavõltsingu tehnoloogia abil loodud kõne kinnitas ülekande vajadust, mis viis sadu tuhandeid eurosid petturitele.

„Seega ei saa praegu küberturvalisus olla enam valikuline investeering,” lausub **KPMG küberturvalisuse valdkonna juht Mihkel Kukk** ja lisab, et tippjuhtidel on kohustus tagada oma organisatsiooni küberturvalisus nii äriliste vajaduste kui ka uute nõuete kohaselt.

Järgnevalt toome välja 2025. aasta peamised küberturvalisuse suundumused ja strateegilised eelistused, millele tähelepanu pöörata, et muuta küberturvalisus konkurentsieeliseks.

AI-RÜNNAKUD JA LUNAVARA

Eespool nimetatud süvavõltsingu rünnak kinnitab, et traditsioonilised turvameetmed ei ole enam piisavad. Ettevõtted ja organisatsioonid peavad investeerima nii tehnoloogilistesse lahendustesse kui ka kõrgtasemel koolitustesse.

NIS2 JA TEISED REEGLISTIKUD

NIS2 direktiiv jõustub 2025. aastal ja seab küberturvalisuse nõuded kõrgema riskiga ettevõtetele ning avalikule sektorile. Ettevõtted peavad valmistuma selleks, et nad suudaksid tagada pideva monitooringu, reageerimisvõime ja riskijuhtimise. Paljud kohalikud ettevõtted, sealhulgas pangandussektor, on juba alustanud ettevalmistusi, kuid väiksemad ettevõtted jäävad tihti maha.

NULLUSALDUS JA IDENTITEEDIL PÕHINEV TURVALISUS

Varem oli peatähelepanu tulemüüridel ja perimeetrikaitset, nüüd aga liigume nullusaldusmodeli poole, kus kõik kasutajad ja seadmed peavad end pidevalt autentima. Eestis on mitu ettevõtet juba võtnud kasutusele tugevdatud MFA (ingl *multi-factor authentication*) lahendused, kuid nende rakendamine on veel lõpetamata paljudes asutustes.

VAREM OLI PEA-TÄHELEPANU TULEMÜÜRIDEL JA PERIMEETRI-KAITSEL, NÜÜD AGA LIIGUME NULLUSALDUS-MUDELI POOLE, KUS KÕIK KASUTAJAD JA SEADMED PEAVAD END PIDEVALT AUTENTIMA.

Foto Jake Farra

STRATEEGILISED PRIORITEEDID

- ▶ **Kübervastupidavus ja intsidendivalmidus**
Üks suur õppetund möödunud aastast oli see, et paljud Eesti ettevõtted ei ole valmis lunavara- ja andmelekkega seotud intsidentideks. Intsidendiplaanide testimine ja simuleeritud harjutused peavad saama regulaarseks osaks juhtkonna tegevusest.
- ▶ **Riskidest lähtuv investeerimisstrateegia**
Küberturvalisusse investeerimisel ei ole mõistlik lihtsalt osta kallist tehnoloogiat ilma riskianalüüsita. Tippjuhid peaksid kaasama teenusepakkujaid nagu näiteks KPMG, kes aitavad määratleda prioriteete ja kasutada ressursse efektiivselt.
- ▶ **Kolmandate osapoolte riskihaldus**
Paljud küberintsendid ei tulene organisatsiooni enda haavatavusest, vaid tekivad hoopis partnerite ja tarnijate kaudu. Eestis on juba olnud juhtumeid, kus IT-teenusepakkuja kaudu on langenud rünnaku ohvriks mitmed kliendid. Ettevõtte juhid peavad tagama, et ka nende partnerid tegutsevad kooskõlas küberturvalisuse nõuetega.
- ▶ **Pilve- ja hübriidturbestrateegia**
Eestis on suur hulk ettevõtteid, kes liiguvad või on liikunud pilvekeskkonda-desse, kuid turvameetmed jäävad tihti puudulikuks. Turbestrateegia peab olema tõhus nii pilvepõhistes kui ka kohapealsetes infrastruktuurides.
- ▶ **AI ja automaatika roll küberturvalisuses**
Investeeri tuleks AI-põhistesse turbelahendustesse, mis võivad pakkuda reaajas anomaaliatuvastust ja kiirendada intsidentidele reageerimist.
- ▶ **Regulatiivne vastavus ja küberkindlustus**
Lisaks uutele regulatsioonidele on aina olulisem ka küberkindlustuse roll. Paljud Eesti ettevõtted pole kindlad, mida nende küberkindlustus katab, mistõttu tasub see küsimus juba varakult selgeks teha.
- ▶ **Küberturvalisus kui konkurentsieelis äris**
Paljud ettevõtted näevad küberturvalisust kuluallikana, kuid tegelikult loob tugev turvastrateegia aluse klientide usaldusele ja aitab konkureerida rahvusvahelistel turgudel. Eestis on selle hea näide pangandussektor: tugevad turvameetmed on toonud juurde rahvusvahelisi kliente ja investeeeringuid.

TEGEVUSKAVA JA JÄRGMISED SAMMUD

1. Tee kindlaks organisatsiooni küberturvalisuse olukord ja kõige suuremad riskid.
2. Korralda küberturvalisuse audit, kaasates vajadusel välised teenuseosutajaid.
3. Vii läbi intsindisimulatsioon, et testida kriisiks valmisolekut.
4. Investeeri koolitusse ja teadlikkusesse, et ettevõtte juhtkond ja töötajad mõistaksid küberturvalisuse põhimõtteid.
5. Rakenda nullusaldusmodelit ja tugevdada tarneahela turvalisust.

Rahulikumalt saavad 2025. aastal hingata need ettevõtted, kes suudavad küberturvalisuse strateegiliselt läbi mõelda ja seda ärieelisena kasutada. Juhid peavad küberturvalisust käsitlema äristrateegia olulise osana, mitte pelgalt IT-küsimusena.

Kui organisatsioon vajab tuge küberriskide väljaselgitamisel ja oma strateegia kujundamisel, soovitame ühendust võtta KPMG küberturvalisuse ekspertidega, et saada professionaalset nõu ja tuge turvalise tuleviku tagamiseks.

LOE LÄHEMALT KÜBERKAITSE.EE.

1.

2.

TEST

Kebab ja hapupiim

Mõttes umbes viis aastat ajas tagasi hüpates ja pealinna toonaseid kiirsöögikohti praegustega võrreldes torkab üpris kindlasti silma üks asi. Nimelt on *sushi*-kohti kõvasti vähemaks jäänud, kebabi- või šaurmakohad aga on edukalt paljunenud isegi vanalinna piiril.

Tekst ja fotod PULSS

V iru värava torni on üks selline end sisse seadnud ja järgmise leiab mõniküm-
mend meetrit eemal. Nii et pärast väikest
ajarännakut võib nentida: kebab on uus
sushi.

Sõna „kebab“ seostub keskmisel eestlasel pöörlevas püstvardas küpsenud lihakantsaka küljest lõigatud laastudega, kuid see on ekslik arusaam. Ida keeltes tähendab kebab küpsetatud liha, mis enamasti valmistatud süte kohal ja mida on enne ka marineeritud. Nii on vardas küpsetatud hakkliha ehk *ljulja*-kebab aserite kõõgist pärit roog, meil rahvus-
roaks kujunenud šašlõkki aga nimetavad türklastel *šiš*-kebabiks. Kebabiks võidakse nimetada ka hautist või pannil praetud liha. See püstvardas küpsetatud liharoog

aga on döner kebab. Šaurma aga on põhimõtteliselt sama, mis döner, ainult nimetus on pärit teiselt poolt Peipsit, endisest planeedikuuendikult.

Dönerit või šaurmad pakkuvaid kebabi-kohti on pealinna tekkinud omajagu, kuid paraku tuleb öelda, et kvantiteet ja kvaliteet ei sammu veel üht jalga. Saksamaa döneritasemest on siinne kebabiskeene üpris kaugel ja isegi Riia latini küündimiseks tuleb midagi jalge alla võtta. Ehedaid Türgi restorane võib mõne leida, kuid osa neist on lippu vahetanud aseri söögikohad. Asjad aga arenevad ja kebablaid, kus saab täitsa kena köhutäie, on õige mitu. Ja mõnes neist saab kebabi kõrvale rüübata airaani ehk Kesk-Aasiast pärit hapupiima.

3.

4.

5.

6.

1. ALANYA GRILL KELDRIMÄE 9

Asupaik Keldrimäel tähendab lihtsamalt öeldes kohta keskturni kõrval. Ilmselt pole just palju neid, kes sinna satuvad, aga Alanya Grilli leida on tegelikult lihtne: suur silt paistab päris kaugele. Ja muuseas, turu ümbrusest leiab päris mitu tasemel söögikohta, nii et kõhukumardajatel tasub ka turulettidest pisut kaugemale vaadata.

Poolteise aasta eest uksest avanud Alanya Grill pole kebabla, vaid korralik Türgi kööki pakkuv restoran. Söögikoha sisemus on tüüpiline kitši täis rahvusrestoran, kusjuures sinimustvalged lipukesi tabab silm vähemalt sama palju kui Türgi poolkuid. Nooblimat nooti pakuvad suured akvaariumid. Teenindus on kiire ja tellitu jõuab lauda nobedalt.

Alanya Grill lubab parimat ja autentset Türgi kokakunsti. Toidukaardilt leiab terve hulga šašlõkke, aga ka türgipärase pitsa *lachmacun*'i (vürtsika lambalihaga,

15 eurot) ning lahtiseid pirukaid *pide*. Kujutlege pitsat, mis on lootsikuks venitatud ja ääred üles keeratud, et täidist koos hoida. Grillitud lambalihaga pide (17 eurot) on rammus köhutäitja.

Ali nazik kebab (23) on Türgis väga levinud roog, mis tähendab suitsutatud ja grillitud baklažaanimõksi, grillitud kõõgililju ja lambašašlõkki. Alanya pakutud roa baklažaanihautis oli suurepärase, kerge suitsumekiga ja mõnusa hapuka alatooniga. Tomatid ja paprika olid grillil kuuma saanud ning kenasti söestunud. Lamba oleks võinud küll tsipake varem tulelt ära võtta, kuid eks liha küpsusaste ole igaühe isiklik eelistus. Kokkuvõttes väga kena liuatäis.

Kui keskturni kanti satute, tasub kindlasti Alanya Grillist läbi astuda. See on mõistliku hinnatasemega söögikoht, mis pakub liharohket ja autentset rahvuskööki.

2. BRÖÖDER KOPLI 1

Kas oskate nimetada mõnd mainekat Skandinaavia kebabikokka? Kui lõõpida,

saaks välja pakkuda Mustafa Stockholmist, Kemali Göteborgist ja mõistagi Ahmed Trondheimist. Võib-olla läks täppi. Igatahes väidavad Brööder Kebabi pidajad, et oma oskusi on nad lihvinud nimelt Skandinaava kõige mainekamate kebabikokkade juures. No sellise lubaduse peale on patt mitte kontrollida Viljandist pärit kahe venna kebabivirt-sahvti ja -kunstoppi.

Balta turu Brööderil on ette näidata midagi, mida teistest pealinna kebabi-kohtadest naljalt ei leia: sisekujundus. Koht on hubane ja meenutab pigem kohvikut. Silt seinal annab uhkelt (ja mingil põhjusel inglise keeles) teada, et Brööderis tehakse lihad, kastmed ja tainas ise.

Roogade valik on tavaline: kebab rullis või pitaga (mõlemad 10 €), kebab salatiga (9), kebabikarp või -taldrik (saab nii suurt kui ka tavalist). Joogikaart on pikk, limpsed ja muid alkoholivabasisid jooki on palju ning õllevalik meenutab suisa päris kõrtsi. Brööderi majaõlle on pruulinud Põhjale, nii et siit tuleb boonuspunkt.

Aga mida on siis Brööderi kebabi-

Brööder

meistrid õppinud Skandinaava parimatelt kebabimestritelt? Mis seal salata, olid need õpetajad, kes nad olid, oma tööd nad tunnevad ja õpipoisid on olnud usinad. Kebabiliha on hästi maitsestatud ning korralikult küpsetatud. Friikad on tasemel ja kaste mõnus.

Kes aga tahab korraliku kõhutäie asemel kergemat või õlle kõrvale midagi näksida, siis teravamate elamuste ot-sijatel tasub kindlasti võtta jalopeno ja Cheddari juustu suupisteid (7), võrtsipelguritel aga lihtsalt juustupalle (6). Väga mõnusad ampsud mõlemad.

3. ALA TURCA AIA 7

Ala Turca nime kandava dönerikoha leiab Kaubahalli kõrvalmajast. Ruum on spartalikult sisustatud, ahtasse letiesisesse ruumi mahuvad mõned lauad. Ega see pikemalt maha istuma kutsu, kuid ega sarnased kiirsöögikohad olegi selleks mõeldud, viitsutad kõhu täis ja lased jalga, mitte ei hoia lauda kinni. Teisel pool letti askeldab toitudega väärikas, lõunamaiselt kirevates rõivastes proua ja kundesid teenindab noorema põlvkonna esindaja. Suhtluskeelest küll aru ei saa, kuid jääb mulje, et tegemist on pereetevõttega.

Menüü on suurtel piltidel paigutatud otse leti kohale, selles on 20 ühikut. Kebabi saab väga mitmel moel, nii rullis kui ka pitaga, köögiviljadega ja eine kujul. Ka falafele saab mitmel-setmel moel ning lisaks on menüüs šašlökid, burgerid ja fetasalat. Hinnatase on teiste kesklinna kebabikohade tasemel. Pitakebab maksab kuus ja suur kebabirull kaheksa

eurot, lambašašlōki eest tuleb välja käia 15 ning veiseburgeri eest viis eurot.

Kaheksa eurot maksev kebabieine valmib kiiresti ja taldrikutäis on igati tüüpiline. Friikaid on uhke kuhi, korralikult valmistatud, kuid ei midagi erilist. Kebabiliha on mekilt üle keskmise. Salat on värske ja krõmps, mis odavama otsa söögikohtades õhtusel ajal polegi nii iseenesestmõistetav. Kastet on pandud helde käega ja üle keskmise seegi. Pita falafelid (6) on kõigiti korralik roog neile, kes lihale taimset toitu eelistavad.

Kui Viru väljaku kandis patseerijat tabavad ühtaegu tühi kõht ja ületamatu kebabiiisu, siis Ala Turca on koht, kus mõlema vastu saab kiiresti ja mõistliku hinnaga maitsvat rohtu.

4. TÜRGI BBQ KOPLI 4A

Balti jaama taga tegutsev Türgi BBQ on kui kulinaarne Türgi saatkond, sest lisaks restoranile leiab sama välisukse kaudu sisenedes ka toidupoe, kus müügil kõikvõimalikku söögikraami. Ruum on avar ja laudu mahub sinna üksjagu. Väikese vihje toidukoha taseme kohta annab pilk kundedele: nende seas on arvestatav hulk neid, kes tunduvad pärit olevat Türgist või Lähis-Ida kandist. Letitagune teenindaja on kohalik ja selgitab kebabide erinevusi täiesti pädevalt.

Türgi BBQ söögikaart on pikk. Siit leiab kohustusliku Caesari salati, bōf-strooganovi, seljanka, *osso buco* (22) ja sibularõngaid. Lõviosa pakutavast on siiski pärit Türgi köögist. Döneri ja falafelide kombinatsioonid rulli, pita või friikatega on sarnased kõigi teiste kebabikohtadega ning maksavad üheksa eurot lihaga ja ühe ühiku võrra vähem *falafelidega*.

Kelle maitsemeeled aga midagi dönerist enamast ihkavad, peab menüüsse

süvenema. Valik on lai ja roogasid, mida teistest türgimaistest söögikohtadest ei leia, on päris palju. Kas või potis mooritud veiseliha-*güvec* (16), *cökertme* kebabi (jah, selle roa nime lõpus peab olema i-täht, 15 eurot) või võrtsika *ezme*-kastme, mida taldrikult pitaleivaga riibuda.

Beyti kebab (17) tähendab sütel küpsetatud hakklihavorsti (põhimõtteliselt lülja-kebab), mis mähitud õhukese lavašisisse ja serveeritud koos riisi, grillil ehmatatud tomati ning hunniku Türgi jogurtiga. Kui kebab on korralikult maitsestatud ja küpsetatud ning jogurt kvaliteetne, on selle roaga raske puusse panna. Türgi BBQ-s olid kõik komponendid igati tasemel.

Kui tahate teha tõsisemat tutvust Türgi köögiga, siis seadke sammud Kopli tänavale. Ja korduvalt, sest Türgi BBQ on praegu kõige parema ja laiema valikuga Türgi söögikoht.

5. DAWAT KEBAB NARVA MAANTEE 31

Kebabikoht, mis praegu kannab Dawat kebabi nime, on Narva maanteel Tallinna ülikooli lähistel tegutsenud juba mõnda aega. Ruumid on kõledad ega meelita kuidagi pikemalt istuma. Kiirsöögikohale pole see mõistagi etteheide.

Dawati menüü on mitmekesine. Aasia kööki esindab hulk karrisid (näiteks kana-korma, 8,99), kümmekond *biryani*'t (hinnad 8–12 eurot) ning ka pitsasid. Viimastest tunduvad huvitavad indiapärase kattega pitsad, nagu näiteks kanatikka-pitsa ja küüslaugutikka-pitsa. Aga keskendugem siiski kebabile.

Iskandar kebab (8,99), mis pärast lühikest ootamist lauale jõudis, ei vastanud viisakalt väljendades päris ootustele. Taldrik oli korralikult täis kuhjatud, kuid välisel vaatlusel oli raske tuvastada ühis-

osa Türgi köögi klassikuga. Ühes taldrikuservas paistis friikahunnik, keskmist osa katsid kebabiviilakad ja teises servas rohetas-punetas salat. Portsule oli peale triibutatud valget kastet ja taldrikuserva lisatud punase kastme tõrts.

Pärast paari ampsu tabas kahvel salati alt midagi pehmet ja heledat. Tegemist oli saiaviilakatega, mis ilmselt pidid täitma klassikalise Iskanderiga pakutavat pitat. Sai oli lõtsivõitu ja selle peamine ülesanne tundus olevat lisada roale odavalt massi. Friikad olid tavalised ja kebabiliha Harju keskmine.

Ei mingit Türgi jogurtit, ei mingit mõnusaalt võrtsikat tomatimõksi ega grillitud köögivilju, nagu õigest Iskanderist oodata võiks. Roog, mida Dawat Iskanderi nime all pakub, peaks kandma nime kebabikene ja tasemelt oli see nibinabin keskpärane.

6. KEBABOOM ESTONIA PST 9

Kebaboomi kebabikohti leiab linnast õige mitu: Solarisest, Järve keskusest, Balta turult ja Viru keskuse söögitänavalt. Kodumaise kebablaketi omanikele kuuluvad ka kolm Kaja nime kandvat pitsakohta ja grillrestoran One Sixty Telliskivis.

Solarise keskuse Kebaboom pole ausalt öeldes just parim paik istumiseks ja keha kinnitamiseks. Kebabla on seinas ääres, sellest pisut eemal on mõned väikesed lauad ja kahelt poolt saalivad inimesed sisse-välja. Kui bussini on kümmekond minutit aega, siis on üpris mugav eine kaasa kahmata.

Aga kes ütles et elu peab kerge olema? Tellimus esitatud, tuleb end väikese laua taha ära mahutada ja oodata. Seniks saab rüübata Kebaboomi oma õlut, mis pruulitud Põhjas. Hinnatasemelt jääb Kebaboomi pakutav allapoole kümnekat. Nii maksab döner 9,50, Gangsta Wrapiks nimetav roog 8 eurot ning karbi-döner friikartulitega 9,50. Kes liha mingil põhjusel ei taha või ei söö, leiab Kebaboomi menüüst ka taimseid valikuid: *seitani döneri* või vrap (mõlemad 8,90) või falafelid.

Tellitud karbidöneri lihaliistakad on hästi maitsestatud ja küpsetatud, kastmed mekivad head (kuigi pisut teravust oleks ainult head teinud), sibul andis kenasti särtsu ja krõmpsu. Ja kui keegi moodsa aja matslike kommete kohaselt jättis mütsi söögiajaks pähe, siis Kebaboomi friikate ees tuleb see küll aupaklikult maha võtta. V-kujuliseks lõigatud friikad on igas mõttes täiuslikud. Üksteist punkti kümnest, ei mingit kobinat. Roa osised olid ka kenasti tasakaalus. Kokkuvõttes oli kogu roog nii hea, kui hea üks kebabieine olla saab.

KEBABS ARE THE NEW SUSHI!

If you were to go back in time five years and compare the capital's fast-food outlets with those of today, one thing would certainly stand out. The number of sushi restaurants has dwindled, while the number of kebab or shaurma restaurants has multiplied. Several kebab and shaurma restaurants have sprung up in the capital, but quantity and quality are not yet in sync. The kebab scene here is a far cry from the döner standards in Germany, and you'll need to get your feet wet to even reach Riga levels.

There are a few authentic Turkish restaurants, but some have changed their flags to Azeri. Still, things are changing!

Alanya Grill Keldrimäe 9 Location in Keldrimäe simply means a location next to the Central Market.

Opened a year and a half ago, Alanya Grill is a decent restaurant serving Turkish cuisine. The service is quick and orders are delivered promptly.

If you happen to be near the Central Market, Alanya Grill is well worth a visit. It's a reasonably priced place serving meaty and authentic ethnic cuisine.

Brööder, Kopli 1. The owners of Brööder Kebab claim to have honed their skills under some of Scandinavia's most renowned kebab chefs.

What's the secret? The teachers were who they were, they knew their stuff and the apprentices were diligent. The kebab meat is well-seasoned and properly cooked. The freaks are up to scratch and the sauce is nice.

Ala Turca, Aia 7. Ala Turca is located next to the department store. The space is sparsely furnished, with a few tables in the narrow counter space. The menu, with large pictures, is placed directly above the counter, with a total of 20 items.

The kebab sandwich, which costs eight euros, is quickly prepared and the plate is typical. The kebab meat

is above average. The lettuce is fresh and crisp, which is not so obvious in cheaper restaurants in the evening. Ala Turca is a place where you can get tasty grass at a reasonable price.

Turkey BBQ, Kopli 4a. Located behind the Baltic station, the Turkish BBQ is like a culinary Turkish embassy, because in addition to the restaurant, you can also find a grocery shop selling all sorts of grub when you enter through the same front door. The space is spacious, and there are plenty of tables. The Turkish BBQ menu is long. The lion's share of what's on offer comes from Turkish cuisine. The Turkish BBQ is currently the best and widest selection of Turkish eateries.

Dawat kebab, Narva road 31. Dawat Kebab has been operating near Tallinn University for some time. The rooms are dingy and in no way tempting to sit for long periods. Dawat's menu is varied. Asian cuisine is represented by a whole range of curries, a dozen biryani and also pizzas. Iskandar kebab, which arrived after a short wait, did not quite live up to expectations, to put it politely. The plate was neatly piled high, but on external inspection, it was difficult to identify any commonality with a classic of Turkish cuisine. The place is so at the level of mediocrity.

Kebaboom, Estonia pst 9. There are quite a few Kebaboom kebab places in the city: Solaris, Järve Centre, Balta Market and the Viru Centre food street. The owners of the homegrown chain also own three pizza places named Kaja and the grill restaurant One Sixty in Telliskivi. Kebaboom's prices are in the bottom ten.

The doner steaks ordered were well seasoned and cooked, the sauces were good (although a bit of spiciness would have been a good thing), and the onion added a nice zing and crunch.

The V-cut fries are perfect in every way. 11 points out of 10, no fuss.

VÕI ja TULE laul

Kõlakad sellest, et tippkokk Vladislav Djatšuk teeb Arteri kvartalisse oma neljandat restorani, hakkasid söögihuviliste seas ringlema umbes samal ajal, kui ehitajad valmistusid katusele sarikapärja riputama. Eelmise aasta novembris avaski restoran Voivõi uksed.

Tekst PULSS
Fotod Lauri Laan

Võivõi köök põhineb Prantsuse koka-kunstil, täpsemalt selle lihtsamal ja rustikaalsemal versioonil. Kolmest komponendist, mis Voivõi pakutavale näo annavad, on esimene tooraine, mis hangitud suures osas Eesti parimatelt väiketootjatelt, ning selle päritolu on ka menüüs välja toodud. Teine on elav tuli. Einetaja, kelle pilk avatud köögil peatub, märkab ahjus lõõmavaid leeke või miilavaid süsi varem või hiljem. Tulest tõusvat suitsu, mille modernne ventilatsioon linna kohale kõrgustesse toimetab, matkib restorani laes vooklev metallvõrgust voog.

Ning see kolmas asi on ... Arvake kolm korda! Õige! See on või! Võid kasutakse restorani köögis igal pool ja kõigeks. Praadimiseks, küpsetamiseks, glasuurimiseks, sepikule määrimiseks, meki lisamiseks. Pole siis ka ime, et võid kulub selles restoranis ohtralt, nädalas kümnete kilode kaupa. Võiks arvata, et võikaupmehed on restorani köögi tagaukse juurde juba raja tallanud, kuid tegelikult

mitte. Või valmistatakse hoopis kohapeal Pajumäe talu koorest. Restorani veinikelder keskendub Vanale Maailmale, veinikaardi on kokku pannud üks noorema põlvkonna hinnatuimad sommeljeesid Karl-Märten Käesel.

VÕIGA VÕI VÕIS

Tavaliselt viitavad söögikohtade menüüdes märgid millegi puudumisele, olgu see laktoos või liha, kuid Voivõis annavad need teada, kas roog on valmistatud võiga või valmistatud võis. Mis mõistagi tähendab, et road on rammusad ja tummised ning paduveganitel ja kaloripoolitajatel pole Voivõis teha muud, kui teiste söömist vesise suuga pealt vaadata. Liiatigi on Voivõi menüü liha- ja kalakeskne.

Aga mitte kõik pole võine. Näiteks eelroogadest on baklažaanikaaviar (10 €) kartulirösti ja kimtšiga üks, mille kohta pole toidukaardil märget või kasutamisest. Tegemist on soojemates piirkondades menuka, kuid Eesti restoranides harva pakutava roaga. Baklažaanihautis on maitseid tulvil, millest põhilise annab küüslauk, korea vürtsikapsas lisab mõnusa krõmps ja särtsu ning Andre farmi peale riputatud juust paneb suurepärasele eelroale hiilgava täpi.

Mamma Djatšuki pelmeenid (14 €) ei kanna sellist nime asjata: peakoka ema teebki neid ise. Käsitsi. Ise teeb taina, vormib, täidab ja voldib

VÕIVÕI
Liivalaia 34/36
voivoi.ee

kokku. Ja nii valmib iga nädal üle 30 kilo pelmeene. Peakokk Djatšuk aga kehastub paari päeva tagant toidukulleriks, viib emale Muhumaa lambast valmistatud hakkliha ja tainamaterjali ning veab valmistoodangu restorani. Mamma Djatšuki pelmeenid meenutavad õigupoolest Dagestani *kurze*’sid: need on suuremad tavapelmeenist ja pikliku kujuga. Olenemata sellest, kas kuulute hapukoore- või adžikaelistajate parteisse, on mõistlik lusikale lisaks pelmeenile riibuda tõrts mõlemat ja ka maitserohket puljongit. Väike vihje: raske on pahaks panna, kui põhja jäänud puljongitõrtsu üle kausiääre ära rüüpace.

RUPSKIROAD JA MAGUSAD SUUTÄIED

Rupskiroogasid ei näe Eesti restoranide toidukaartidel kuigi tihti. Maksa leiab, aga harva, keelt kohtab peamiselt kõrtside viinakõrvase vaagnal. Võivõi purjetab siin uljalt vastuvoolu, pakkudes *à la carte* menüüs mõlemat – see ei ole kiiduväärt mitte üksnes tulemuse poolest, vaid ka tähelepanu pööramises väarikale toorainele, millest sageli mööda vaadatakse. Liivimaa musta anguse keele (17 €) kõrvale serveeritakse maapirnitanip, Peipsi sibulat ja portveinikastet. On enam kui tõenäoline, et tükk nii pehmeks mooritud keelt pole varem sööja suulaele sattunud. Maapirni ja veinikastme kombinatsioon on keele kõrvale nagu loodud.

Võis pošeeritud kohafilee porgandikreem, lillkapsa-sinimerekarbi ahjuvorm ja kaste *beurre blanc* (24 €) on hea näide, kuidas restoranides tihti pakutav koha muuta perefektseks roaks: pehme ja mahlane, kuid pealt võluvalt krõbe kalapala peidab enda all huvitavat kooslust lill-

kapsast ja sinimerekrabist, lisaks maheda maitsega porgandikreem ja mõistagi kuldne või.

Põletatud Alaska (9 €) sidruni-mandlikeeks, karameelliseeritud ploom, vaarikasorbett ja põletatud beseeserveeritakse eriti efektselt, kui ettekandja vajutab munavalgevahust mütsile miilava söega mitmelt küljelt kuuma „pitseri“, mis lisab beseele õrna suitsumekki. Marja-puuviljamagustoit on kerge ja tänu erinevatele viljadele väga maitseküllane.

Šokolaadikoogi (9 €) põhitooraine on pärit Chocokoo šokolaadikojast. Koogi, šokolaadivahu ja jäätise kooslust võib nimetada klassikaliseks kombinatsiooniks, roa staar aga on mustsõstramoos, mis kõik osised kokku seob ega lase magususel liialt võimule pääseda.

RESTAURANT VÕIVÕI

at Arter, 34/36 Liivalaia Street

Rumours that top chef Vladislav Dyachuk was building his fourth restaurant in the Arter district started circulating among foodies around the same time that builders were preparing to put a truss on the roof. The restaurant opened its doors last November.

Võivõi's cuisine is based on the French culinary tradition, or rather a simpler and more rustic version of it. The first of the three ingredients that give Võivõi its character is the raw material, most of which comes from Estonia's best small producers, whose origins are highlighted on the menu. The second is the live fire. Sooner or later, a diner looking into the open kitchen will notice the flames blazing in the oven or the coals smoldering in the air. The smoke rising from the fire, which the modern ventilation system sends high above the city, is mimicked by a stream of metal gauze curling down from the restaurant's ceiling.

And the third thing is... count three! Right! It's butter! Butter is used everywhere and for everything in the restaurant kitchen. Frying, baking, glazing, brushing, adding to dough. So it's no wonder that butter is used in abundance in this restaurant, tens of kilos a week. You'd think the butter merchants would have made a beeline for the back door of the restaurant's kitchen, but they don't. Or maybe it's made on site from the cream of the Pajumäe farm. The restaurant's wine cellar focuses on the Old World, with a wine list compiled by one of the younger generation's most respected sommeliers, Karl-Märten Käesel.

SUVISELE LENNU- PLAANILE MINNAKSE ÜLE 30. märtsil

Lennunduses on kaks hooaega: talvine ja suvine. Meie regioonis tähendab suvine lennuplaan (30. märts – 25. oktoober), et mitmel liinil suureneb lendude sagedus ja sihtkohti on talvisest veidi enam.

Selle suve uued sihtkohad on airBalticult Reykjavik (Island) ja Tirana (Albaania). Lisaks alustas airBaltic lendudega Barcelonas ja senise lühikese seeria asemel lendab terve suvehooaja vältel Palma de Mallorcasse. Märtsi lõpust aga saab airBalticuga lennata kaks korda päevas Amsterdam, mis pakub häid ühendusvõimalusi Põhja-Ameerika, Suurbritannia ning Kesk- ja Lõuna-Euroopaga.

SAS hakkab suvehooajal lendama Kopenhaagenisse samuti kaks korda päevas ja mitu lennufirmat lisavad oma liinidele lisasagedusi.

Suvehooajaks on Tallinnas tagasi ka Eurowings, mis pakub otselede Praha. Transavia aga lennutab Pariisi Orly lennujaama. Tagasi tulevad suvehooaja tavapäraseid liinid: Billund, Malta, Split, Nice, Burgas, Heraklion ja Rhodos.

Vaata kõiki sihtkohti lennujaama kodulehelt <https://airport.ee/sihtkohad/>.

On March 30, the summer flight schedule will be switched over

There are two seasons in aviation – winter and summer season. In our region, the summer flight schedule (March 30 – October 26) means that on several routes the frequency of flights increases and there are slightly more destinations than in winter.

This summer, airBaltic's new destinations are Reykjavik (Iceland) and Tirana (Albania). In addition, airBaltic has started flights to Barcelona and instead of the previous short series, it will fly to Palma de Mallorca throughout the summer season.

On 30 March, airBaltic will be adding an additional daily flight between Tallinn and Amsterdam, connecting travellers even more conveniently to the UK, Central and Southern Europe and North America. SAS will be operating two daily flights to Copenhagen, and we will see additional frequency from many other airlines flying from Tallinn.

Eurowings is back in Tallinn for the summer season, offering direct flights to Prague, and Transavia, flying to Paris Orly Airport. The usual summer season routes will return: Billund, Malta, Split, Nice, Burgas, Heraklion and Rhodes.

See all destinations on the airport website <https://airport.ee/sihtkohad/>.

UUS TREENINGUSAAL TALLINNA LENNUJAAMAS

MyFitness avas Tallinna lennujaamas 7. väravas täisfunktsionaalse treeningusaali: venita, ripu, astu, sõua, roni või trimmi lihaseid enne lendu – olgu see soojendus eelseisvateks seiklusteks või lihtsalt hea enesetunde hoidmiseks. Treeninguvärv on kõigile tasuta kasutamiseks, tule ainult kohale, vali sobiv trenn ja naudi liikuvat elustiili.

Get active before your flight

In March, Tallinn Airport unveiled a new fitness centre at Gate 7 in partnership with MyFitness. This gym is designed to help travellers stretch, warm up or stay fit before heading off on their journeys. With cardio machines, a dedicated yoga area, treadmills, back benches and more, there's something for everyone. The best part? It's completely free to use. Just pick a workout that suits you and enjoy the convenience of keeping active before you board.

TALLINNA LENNUJAAM PÄLVIS EUROOPA PARIMA LENNUJAAMA TIITLI

Tallinna lennujaam pälvis seitsmendat aastat järjest Airport Service Quality (ASQ) tiitli „Euroopa parim lennujaam“ 2–5 miljoni reisijaga lennujaamade kategoorias.

Tallinna lennujaama tunnustati ka kui Euroopa kõige meeldivamat lennujaama, mis kinnitab, et siin algavad ja lõppevad reisirid erilisel soojas ning mugavas õhkkonnas.

Hindame auhinda kõrgelt ja lubame omalt poolt, et anname endast parima, et ikka olla selle auhinna vääriline.

TALLINN AIRPORT IS THE BEST IN EUROPE

For the last seven years Tallinn Airport has been awarded the title of Best Airport in Europe in the 2–5 million passenger category by ACI

In 2024 we were also awarded the title of Most Enjoyable Airport in Europe, confirming our commitment to providing an exceptional passenger experience.

We highly appreciate the award and promise that we will do our best to continue to be worthy of this award.

Kõlasta UK valitsuse veebilehte ja taotle oma **ELEKTRONILINE REISILUBA - ETA**

[GOV.UK/electronic-travel-authorisation](https://gov.uk/electronic-travel-authorisation)

UK Government

SUURBRITANNIASSE REISIJATEL TULEB TAOTLEDA ELEKTRONI- LINE REISILUBA ETA

Alates 2. aprillist 2025 peavad kõik Eesti kodanikud (sh väikelapsed) Suurbritanniasse sisenemisel esitada elektroonilise reisi- loa ETA (Electronic Travel Authorisation).

ETA taotlemine võtab aega kuni kolm päeva ja maksab kümme naela.

ETA-t pole tarvis, kui Suurbritannia lennujaamas toimub vaid ümberistumine transiitsoonist lahkumata.

NB! Eesti kodanikud saavad Suurbritanniasse siseneda ainult passiga, mis peab kehtima kogu reisi vältel. ETA alusel saab Suurbritannias viibida korraga kuni kuus kuud.

For more information and to apply for a UK

ELECTRONIC TRAVEL AUTHORIZATION

[GOV.UK/electronic-travel-authorisation](https://gov.uk/electronic-travel-authorisation)

UK Government

TRAVELLING TO THE UK? YOU WILL NEED AN ETA

From April 2, Estonian citizens must present an **Electronic Travel Authorisation (ETA)** when entering the United Kingdom, which can already be applied for today.

Applying for an ETA takes up to three days and costs £10.

If you are transiting through UK airport without leaving the transit zone, you do not need to apply for an ETA.

NB! Estonian citizens can enter the United Kingdom only with a passport, which must be valid for the entire duration of their stay. The ETA allows a stay in the UK for up to six months at a time.

Maaja päev

Maaja Gundjajeva on Tallinna rahvaste muuseumi (Ramu), endise Vene muuseumi, kuraator. Töid-tegemisi on palju nii mäluasutuse nähtavuse parandamise, pidevate näituste kui ka muude publikut püüdvate üritustega. Peale tööelu on noorel naisel muidugi ka eraalu!

7.00 Kohv, kohv, kohv. Minu hommik algab alati kohviga. Kindlasti musta kohviga, vaikus ja pere portselantassist. See on minu hetk, et rahulikult ärgata, mõelda eesootavale päevale ja häälestuda.

7.30 Viimasel ajal on populaarsust kogunud dopamine jumping, nii et otsustasin proovida igal hommikul viis minutit hüpata. Ei tea, kui tõhusad need hüpped tegelikult on, aga need äratavad suurepäraselt ja tõstavad tuju. Panen alati mängima mõne lõbusa loo, et saaksin murelt lollitada. Pärast seda – tavalised hommikused toimetused ja tööle minek.

MAAJA GUNDJAJEVA is the curator of the branch of the City Museum – the People's Museum of Tallinn (Pikk Street 29a, Tallinn), formerly the Russian Museum. She has a lot of work ahead of her, both in terms of raising the profile of the museum with the name updated and in terms of attracting the public with ever-changing exhibitions and other events. Like lectures and meetings. And would you believe, in addition to her professional life, this young woman also has a private life?! To illustrate how the day unfolds, here's a series of pictures.

8.45 Sisenevanalinn Balti jaama poolt ja imetlen iga kord Toompea suursugusust. Mul on tohutult vedanud, sest Tallinna rahvaste muuseum, kus töötan kuraatorina, asub keskaegses kaupmehemajas vanalinna pikimal tänaval. Sellises kohas töötamine on puhas inspiratsioon!

Tööl jõudes tervitab mind nurga peal alati Oleviste. Täna on esimest korda üle pika aja taevast pilvitu ja sügavsinine ning sellise ilmaga näeb kiriku torn pidulikult välja kui tavaliselt. Kuigi olen seda kirikut nüüdseks kümme kuud iga päev näinud, ei suuda ma ikkagi vastu panna – peatun hetkeks ja teen paar pilti.

9.00 Tööpäev algab alati ülesannete läbivaatamise ja peaesmärkide seadmisega. Täna on mul kolm põhifookust: hanke ettevalmistamine, näitusetsoonide kooskõlastamine ja näitusetekstide läbivaatamine.

Näituse, millega töötan, teema on noor pealinn ja see räägib Tallinnast 1920. aastatel. Alguses pidin olema projektijuht ja konsultant, kuid asjaolud kujunesid nii, et Tallinna rahvaste muuseumi juht Denis Jatsenko ja mina saime näituse „Noore pealinna lood. Kirglikud kahekümneendad“ kuraatoriteks.

Projektijuhtimine ja kuraatoritöö on kaks täiesti erinevat asja. Juhtimine tähendab struktuuri ja täpset plaani, kuraatoritöö on loomin-

guline lend. Väga huvitav on korraga mõlemas rollis olla: seista kindlalt maa peal ja lennata kõrgel taevas. Aga nüüd on aeg end kokku võtta ja hange koostada ...

11.00 Läheme koos Denissiga näituse-saali. Peame ümber planeerima mõned tsoonid. Tekste ja infot on rohkem, kui ruum võimaldab. Meil on kuldaväärt meeskond – suurepäraseks konsultandid, imeline kunstnik – ning usun, et ka väikesele, 55-ruut-meetrisele pinnale suudame mahutada huvipakkuvad lood kirglikest kahekümnest.

12.00 Täna on meie kolleegi sünnipäev, seega õnnitlesime teda lõuna ajal ja pidasime meele väikese kingituse ning lillekimbuga.

12.15 Lõuna ajal kohtun tuttavaga A. tassiga kohvi juures. (Püüan iga päev vanalinnas lõunatada, oleks patt mitte nautida ümbritsevat ilu!) A. tegeleb ürituste korraldamisega ja tema esimene küsimus puudutab minu loomingulisi projekte: loenguid ja prantsuse õhtut. Ausalt ütlen, et mai lõpuni on kogu mu tähelepanu praegu suunatud Ramu näitusele. Sellegipoolest teeb A. mulle nii huvitava suverürituse pakkumise, et ma ei suuda keelduda.

13.00 Läheme koos Denissiga taas näitusesaali ja näeme, kuidas kolleeg Tiina valmistub muuseumitunniks „Ärimehed või kunstnikud?“ näitusel „Garaaž. Гараж. Garage“. Mitte ainult tunnid ise pole põnevad, vaid ka ettevalmistus on lõbus! Aga mis kostüümi Tiina mulle selga pani – seda saab teada näitusel või muuseumitunnis!

13.15 Vaatame üle konstruksiooni- ja vitriinide paigutuse ning helistame näituse kunstnikule. Arutame kõige keerulisemat tsooni. Ühel seinal peab olema viis tekstibännerit, museaalide vitriin ja ideaalis ka

kuvar dokumentaalfilmi näitamiseks. Pusle ei klapi.

Lähem tagasi töölauda taha, vaatan tsooni-plaani ja saan aru, et millestki tuleb loobuda. Millest? Tekstid on head, arhiivfilmi tuleks kindlasti näidata ja vitriin peab jääma.

Panen kõrvaklapid pähe, lasen mängima Pink Floydi „The Big Gig in the Sky“ ja sulgen silmad. Kui esitada õiged küsimused, tulevad ka õiged vastused.

14.30 Arutame Denissiga tsooni ja leiame lahenduse, mis võimaldab meil nii lugusid jutustada kui ka soovitud näidata. Kahjuks tuleb tekstide hulka vähendada. Midagi näituselt välja jätta on alati keeruline – iga teksti taga on tohutu töö.

16.00 Saadan kunstnikule parandused, vastan meilidele, vaatan üle näitusetekstid.

17.30 Mõnikord olen tööprotsessis nii haaratud, et ei märkagi, kuidas aeg lennab. Õnneks tuleb Deniss hoolivalt meelde, et on aeg koju minna. Liigne ületöötamine pole kunagi hea – nii tekib kiiresti läbipõlemine ja väsimus. Väsinuna on raske teha häid otsuseid. Ükskõik kui huvitav töö ka poleks, tasakaal on oluline.

18.00 Päeva valgus kestab nüüd kauem ja kojumine on selle võrra mõnusam. Pärast tööd tahan end ümbritsevasse maailma täielikult sukelduda: krookused öitsevad juba täies hoos, pöösaste alt kostab varblaste vali sädin, õhk on tunduvalt jahedam kui päeval, kuid siiski kevadine!

18.30 Jõuan koju ja lülitan automaatselt sisse elektriklaveri. See võib veel mõnda aega vilkuda, kuni ma kotti lahti pakin või muid väikseid koduseid toimetusi teen, aga lõpuks istun kindlasti selle taha. Mulle meeldib klaverit mängida. Klaverimäng lõõgastab ja meenutab, et iga oskuse, saavutuse ja edu taga on palju väikseid samme ning lugematuid tunde harjutamist. Iga kord, kui alustan uue loo õppimist, tundub võimatu, et suudan seda ilusti mängida, aga mõne nädala pärast on see juba loomulik.

19.15 Öhtusööki valmistades vaatan oma *guilty pleasure*'it – Briti krimisarju, olgu see legendaarne „Agatha Christie's Poirot“ või lihtsakoeline „Father Brown“.

20.00 Öhtusöök on alati võimalus veeta aega kahekesi kallimaga, jagada uudiseid ja rääkida möödunud päevast. Isegi kui täna on tavapäev, ei takista miski öhtusööki kaunitult pakkumast vanaema serviisist. Just sellistest väikestest hetkedest põimuvad meie päevad. Oluline on osata neid luua, hinnata ja nautida.

21.00 Helistan vanematele, avan sotsiaalmeedia ja sõnumirakendused, planeerin lähimaid päevi. Uudisvoog on täis ägedaid üritusi ja näitusi. Panen endale kirja, kuhu kindlasti kavatsen minna.

22.00 Öhtune jooga. Mulle meeldib joogat teha päeva lõpus: anda aega kehale ja meeleolule. Isegi kui olen väsinud, rullin mati lahti ja olen pärast harjutusi alati tänulik, et otsustasin endale need 40 minutit pühendada.

22.45 Pärast joogat ei ole ma kohe valmis magama minema. Kui kõik kodused toimetused on tehtud ja päev tundub lõpule jõudnud, võtan kätte mõne ilukirjandusliku raamatu. Mitte midagi „kasuliku“ või „vajaliku“, vaid lihtsalt midagi, mida loen hea meelega. Praegu on see Gabriel García Márquezi „Sada aastat üksildust“.

23.45 Enne magamaminekut meenutan tänutundega päeva õnnelikke ja meeldivaid hetki: kuidas päike hakkab soojendama ja õhus on kevade lõhn; kuidas kolleeg naeratas, kui me teda õnnitlesime; kui hea tunne on kallistada kallimat pärast tegusat tööpäeva; kui äge on ... Tavaliselt jään magama enne, kui jõuan pooligi õnnelikke hetki meenutada.

ELUTÖÖPREEMIA SOLGIFILOSOOFIE

CHRISTINA JÖRG (73) on puhastanud meie elukeskkonda ja reovett Tallinnas ning mujal Eestis juba aastakümneid. Nii oli *grand old lady* igati välja teeninud EY Eesti konkursi Aasta Ettevõtja 2025 elutööpreemia!

Tekst Thea Karin Fotod Rene Riisalu

Seitsmekümnenndatel Saksa-
maale emigreerunud Christina
Jörg otsustas pärast sünnimaa
iseseisvuse taastamist naasta.
Kuigi Christina õppis esialgu Saksamaal
filosoofiat, kujunes tema elutee ümber:
ta tõi Eestisse rahvusvahelise keskkonna-
tehnoloogia ja esimesed nüüdisaegsed
reoveepuhastid. Jörg asutas 1996. aastal
Schöttli Keskkonnatehnika AS-i, mille
eesmärk oli arendada moodsaid vee- ja
reoveekäitlussüsteeme.

Projekteerides ja ehitades reovee-
puhasteid ning veekäitlusseadmeid on
Jörgi ettevõtte aidanud luua puhtamat

elukeskkonda. Eriti uhkeks teevad E-
Piima Põltsamaa tehas, koostöös Tallinna
loomaia tollase direktori Mati Kaaluga
rajatud jääkarude Polaariumi, Vaivara
ohtlike jäätmete prügila, Tõrva ja paljude
teised projektid. „Meie töö on aidanud
muuta Eesti keskkonnasõbralikumaks,”
sõnab ta.

„Elutööpreemia on tõeliselt cool!”
nendib Christina Jörg. „Kui mulle helistati,
tundus see uskumatu. Meid, väikseid fir-
masid, kes lihtsalt oma tööd teevad, mär-
gatakse harva.” Ta meenutab oma esimest
reaktsiooni, mis paljudele nalja tegi: „Mul
tuleb siis uus kleit osta ja alla võtta!”

Eestisse tulekuks oli tal väga prag-
maatiline põhjus: pankade konsolidee-
rimine oli lõpule jõudnud. „Ma uskusin
Eestisse. Mentaliteet sobis mulle ka,”
ütleb ta. EY Eesti partner ja konkursi
eestvedaja Ranno Tingas lausus galal
Christina kohta: „Tema ettevõtlikkus ja
sihikindlus on jätnud sügava jälje nii
keskkonnatehnoloogia sektorisse kui ka
ettevõtluskultuuri laiemalt.”

Christina mainib, et talle on arusaama-
tu, miks ettevõtjatel on sageli negatiivne
maine. „Ettevõtjad hoiavad riiki üleval,”
rõhutab Jörg. „See pole kaheksa-
tunnine tööpäev, vaid ööpäev läbi ja

seitse päeva nädalas pühendumine.”
Elutööpreemia kätteandmisel, kui rahvas
saalis püsti tõusis, tundis ta, et tema
aastakümnetepikkune töö on olnud
vääruslik.

Praegu, 73-aastasena, töötab ta
endiselt. „Mulle meeldib mu töö ja olen
õnnelik, et valisin Eesti,” ütleb Christina.
Ta unistab aga, et ühel päeval saaks
lihtsalt minna rabasse, korjata murakaid
ja pärast keeta murakamoosi.

MÖTTEID TALLINNAST

Jörg meenutab, kuidas ta kord jalutas
ihuüks Tallinna vanalinnas kell neli hom-
mikul, et tajuda hansalinna ajaloolist ja
ainulaadset õhustikku. „Tahtsin aru saada,
mis tunne võis olla rikastel kaupmeestel
ja linnakodanikel siin hansalinnas elades,”
muljetab naine, lisades siiski, et nüüd on
tal tunne, nagu liiga vähe tavalisi inimesi
saaks endale lubada vanalinnas elamist.
See on muutunud esmajärjekorras turis-
tide pärusmaaks. „Keskaeg ja puithooned
säilitavad Tallinna omanäolisuse,” räägib
Christina, „uued hooned, mis linna kerki-
vad, tunduvad mulle igavavõitu.”

Jörg leiab, et näiteks parkimine on
Tallinnas ka liiga kallis. „Saksamaal on
minu kodulinn Düsseldorf. Seal on tunni-
hind 50 senti. Liidumaa pealinnana tea-
takse seda kui moelinna ja see on sama
suur kui Tallinn, kus koos parkimisega

kujuneb teatri- või ooperikülastus üsna
kulukaks. „Elan Tabasalus. Linna tülles
mõtlen sageli, miks ei võiks ka Tallinn
teha tasuta parkimisplatse lõpp-peatus-
tesse, nagu näiteks Tondile, kust saaks
ühissõidukiga edasi liikuda.”

ETTEVÕTJAD HOIAVAD RIIKI ÜLEVAL

Christina lisab enesekindlalt: „Ettevõt-
jad ja nende meeskonnad hoiavad ju
riiki üleval. Tegelikult nad panustavad ju
meeletult. Ma olen ettevõtja mitte ka-
heksa tundi päevas, vaid ööpäev läbi. Sa
pead ikka tõsiselt tahtma ettevõtja olla.
Ja siis tuleb moment, kui sulle antakse
elutööpreemia ning inimesed tõusevad
saalis püsti. Siis on tunne, et see, mis
oled elu jooksul teinud, on olnud õige.”

Nüüdseks võib kokku lugeda üle 300
projekti kogu Eestis. Christina asutatud
firma Schöttli Keskkonnatehnika AS on
ehitanud mitu reoveepuhastit, mõned

CHRISTINAST SAI SEE, KES TÕI EESTI- SE RAHVUSVAHE- LISE KESKKONNA- TEHNOLOOGIA.

neist töötavad ka praegu hästi, on naine
uhke.

TÕI EESTISSE RAHVUSVAHELISE KESKKONNATEHNOLOOGIA

Enda kohta ütleb ta naerdes, et nimetab
end solgifilosoofiks, sest esimeses elus
studeeris ta Saksamaal filosoofiat. Elukäik
võttis aga teise suuna ja Christinast sai
see, kes tõi Eestise rahvusvahelise kesk-
konnatehnoloogia. „Kui ma Eestisse tulin,
siis olid kõik väikesed reoveepuhastid
midagi täiesti uut. Mäletan, kui väljast-
poolt tulid need, kes pidasid end väga
targaks ja olid siis üllatunud, mida me
siin teha suudame. Minu kaastöötajad
on toredad, nendega koos olengi nii
kaugele jõudnud,” ütleb Christina ja lisab
muheledes: „Oleme üksteist vastastikku
ära kannatanud. Mul on hea meel, et saan
iga päev tööle minna, kohtan kolleege.
See on suurepärase ja praegu jätkan ka
73-aastasena. Mulle meeldib minu töö
siiaani. Olen rõõmus, et valisin Eesti.”

Meie vestluse lõpetuseks meenutab
ta aga ka tõeliselt rasket algust, kui oli
pidevalt lennukis Saksamaa ja Eesti vahel.
Saksamaale oli jäänud neli last ja tal oli
tunne, et teeb pidevalt kuskil liiga vähe.
Aga kõik kokku on läinud väga hästi ja nii
lisab ta naerdes: „Minu unistus on minna
ükskord rabasse, korjata murakaid ja
pärast teha nendest moosi.”

„A LIFETIME ACHIEVEMENT AWARD IS COOL”

CHRISTINA JÖRG, 73, has been cleaning up the environment and wastewater in Tallinn and elsewhere in Estonia for decades. And so the grand old lady is well deserving of the Lifetime Achievement Award in the EY Estonia Entrepreneur of the Year 2025 competition!

Christina emigrated to Germany in the 1970s and decided to return to her native country after independence was restored. Although Christina initially studied philosophy in Germany, her life took a different path: she brought international environmental technology and the first modern wastewater treatment plants to Estonia. Jörg founded Schöttli Keskkonnatehnika AS in 1996 to develop modern water and wastewater treatment systems.

„A lifetime achievement award is cool,” says Christina Jörg. “When I got the call, it seemed incredible. People rarely notice us, small companies just doing our job”. She recalls her first reaction, which made a lot of people laugh: “I’ll have to buy a new dress!”

Christina mentions that she does not understand why entrepreneurs often have a negative image. “Entrepreneurs keep the country afloat,” points out Jörg. “It’s not an eight-hour day, it’s a commitment 24 hours a day, seven days a week.” As the crowd in the hall rose to its

IT'S NOT AN EIGHT-HOUR DAY, IT'S A COMMITMENT 24 HOURS A DAY, SEVEN DAYS A WEEK.

feet to honour her with the Lifetime Achievement Award, she felt her decades of work had paid off.

Now, at 73, she is still working. „I love my job and I’m glad I chose Estonia,” says Christina. But she dreams of one day just going to the swamp, picking blackberries and making blackberry jam.

Talking about Tallinn, Jörg recalls how he once walked through the Old Town at 4 am to soak up the historic and unique atmosphere of the Hanseatic city. „I wanted to understand what it must have been like for the rich merchants and city dwellers to live here in the Old Town,” she recalls, adding, however, that she now feels that too few ordinary people can afford to live in the Old Town. It has become primarily a tourist destination. „The medieval and wooden buildings preserve Tallinn’s uniqueness,” says Christina, “the new buildings that are springing up in the city seem boring to me.”

LUKSUSLIK ELUSTIIL David Beckhami kollektsioonis leidub uus parfüüm Exquisite Leather, mis viib kandja eemale Londoni linnakärast ja esindab maalähedast rahu. Vürtsika, suitsu ja ambra nootidega lõhnas kohtuvad nii rustikaalsus kui ka luksus. See sobib suurepäraselt Beckhami mitmekülgset elustiili esindama. **50 ml 35,99 €**

KANGELASE LÕHN Meeste Burberry Hero Parfum on intensiivne ja võimas seedripuu liikide õlide koostis, mida täiendavad amürise ja pipranoodi võimsad akordid. Tulemus on soe puidukoostis, mis annab lõhnale erakordselt meeldejääva olemuse. **50 ml 123,99 €**

MÕISTATUSLIK ELIKSIIR 212 VIP Black Elixir on ülimalt kontsentreeritud ja 212 VIP Black parfüümi intensiivsem tõlgendus. See luksuslik ja mõistatuslik eliksiir peidab endas musta lavendli, musta lagritsa ja musta vanilli ootamatuid noote. Futuristlik disain üleni musta pudeliga püüab pilke. **50 ml 117 €**

AINULT HÄRRADELE Moelooja Hubert de Givenchy suurejoonelisest elustiilist inspireeritud Gentleman Society Eau de Parfum Ambrée rõhutab härrasmehe väljapeetud olemust. Selles lõhnas on nartsissi ja vetiveri kvartett, mis täiustatud omakorda naha ja tubaka nootidega. Lõhna krooniks soojad vürtsid, mis segunevad Madagaskari hinnalise vanilliga. **60 ml 110 €**

TUNDED PARFÜÜMIS Örn Damaskuse roos, mille osmanid Taifi töid, pärines Pärsias. Selle olemus hõlmab kõiki araabia rahvaid, kes paljude sajandite jooksul on kunagi mõistnud armastust, ilu ja seda, kuidas austust avaldada. Nüüd on see talent ja tunded Perrise parfüümis Rose de Taifi. **50 ml 109, 99 €**

ÜKS SUUND IHALDUSENI Jean Paul Gaultier Scandal Absolu Pour Homme Intense on aromaadne naha- ja puidulõhn, mis pakub piiramatut naudingut. See skandaalne parfüümvesi on ühe suuna pilet ihalduseeni. Siin on sensuaalse naha magusus, tulise vetiveri peapööritus ja salvei aromaadne värskus. **50 ml 122 €**

PEHMUS NAHAL Kenzo Pour Homme INDIGO parfüümi keskmes on iiris, mis tekitab ikoonilisele Kenzo Homme'i parfüümile merevärskusest ja aromaatsusest inspireeritud uue julge lillalise külje. Parfüümis on pehme naha noodid, mis annavad lõhnale seemisnähkse tekstuuri. Pudel on kaetud mattsinise lakiga, justkui oleks see üleni kastetud indigotooni tindipudelis. **60 ml 89 €**

HÄRRASTEKLUBI PARFÜÜMID

Ole sa päevakangelane või öine rändaja, aus töomesilane või kameeleon, kes kord üks, kord teine, kuid igas mehes on peidus salajane džentelmen, kes tunneb heast lõhnast naudingut.

ÖINE RÄNDAJA Esimese hingetõmbega toob Eesti parfüümimeistri Tony Veileri loodid lõhn “Love With All Senses” endaga kardemoni ja ingveri õrna vürtsika hõngu, mis äratab igaühe sisemise kire. Parfüüm kui öine rändaja, kelle olemus lausa nõuab, et vaataksite temast mööda kõndides üle öla tagasi. **30 ml 150 €** (www.t-Perfume.com)

@stellarium

Dragan Jordanovski: OLEN TALLINLANE!

„Esimene aeg Eestis oli väga keeruline,“ meenutab Dragan Jordanovski, kes Põhja-Makedoonia suursaadikuna saabus siia just pandeemia ajal. Eestis oma ametiaja nüüdseks juba lõpetanud ja lahkunud suursaadik aga kinnitab, et kindlasti tahab ta tagasi tulla ja hoida alal kogetud tunnet, et on tallinlane.

Tekst Thea Karin
Fotod erakogu

Koroonaaial sisse elades oli inimestega oli vähe kontakte. Makedoonia kogukond siin on väike, see-eest õppisin tundma iga üksikut kivi vanalinnas,“ muheleb Jordanovski, meenutades esimesi jalutuskäike Tallinnas. Kohtumised ja kontaktid olid ainult arvuti vahendusel. „Kolm kuud ootas, et anda üle oma volikirjad president Kersti Kaljulaidile,“ meenutab ta.

Alles siis, kui maailm jälle avanes, tutvus suursaadik Tallinnaga ka väljaspool vanalinna. Tema lemmikpaigad on mereäärne Kadrioru „Russalka“ juures ja Kadrioru park. „Nädalalõppudel käin

Rumeenia-kolleegiga sageli Kumu malet mängimas!“ on ta rahul.

Dragan hakkas malet mängima juba viie-kuue-aastasena. „See on mäng, mis tõeliselt lõõgastab. Siis mõtlen ainult käikudele ja kuidas võita,“ ütleb ta. Varakult hakkas ta ka kitarri mängima, kinnitades: „Mul on hea meel, et jumal on meie perele kinkinud muusikaande: poeg ja abikaasa mängi-

vad klaverit ning meie tütre kitarri.“

Dragan Jordanovski alustas välisteenistust kkkonsulina Detroitis. Kontrast Eestisse saabumisel kujunes suureks, sest enne Tallinna töötas ta asjuriina (*chargé d'affaires*) kuuma Katari pealinna Dohas. Ta ütleb, et kui talle anti võimalus, valis ta Euroopa. Tallinnas oli ta suursaadikuna esimest korda. Eestisse tulek tundus suurepärase proovikivina: IT-valdkond, Skype ja Euroopa Liitu astumine.

„Mäletan hästi, kui maandusin Tallinnas. Oli märts ja kui astusin lennujaamast välja oli igal pool lumi. Ma polnud kümme-üksteist aastat lumeraasugi näinud ja nüüd märtsis – see oli alles üllatus, tundub tänaseni uskumatuna!“ naerab ta.

ARMASTUS KÕHU KAUDU

„Kui lähen uude kohta, siis uurin restoranides, mis on kohalik eripära. Makedoonias on populaarne Vahemere ja Itaalia köök, neid restorane külastan hea meelega ka Tallinnas,“ ütleb saadik oma eelistuste kohta.

Alates mullu septembrist on ta ka vanaisa. Seetõttu sõidab ta hea meelega tagasi kodulinna Skopjesse. „Seal eelistan grillitud roogasid rohke salati ja rohelisega. Meie köögis on mõjutusi Kreeka ja Türgi köögist, lamba- ja kitsejuustud. Parim ottomani köögi näide on sarma: väike täidetud rulaad viinamarja- või kapsalehes. Kui kodus ise süüa teen, siis on need spagetid, mida teen omamoodi. Joon kõrvale klaasi veini, aga mõlemat tuleb harva ette. Makedoonias on väga häid veine, aga peab teadma, milline vein millise söögiga sobib,“ ja lisab muheledes: „Minu jaoks ei ole vein alkohol. Vein on nauding.“

Dragan kiidab ka Makedoonia mineraalveesorte: „Ühte leiab isegi Eestis!“ Tallinna restoranides oli aga Draganil reegel, et proovib alati seda, mida talle soovitatakse.

LENNUKALT SUHTEID LUVES

Suursaadikul on väga hea meel, et saab lennata Tallinna ja Põhja-Makedoonia pealinna Skopje vahel: „Praegu küll veel *charter*ina, aga loodan, et sellest saab peatselt aastane lennuliin.“ Mõlemat pidi on nii võimalus teineteist tundma õppida. „Rottermanni keskuses kõndides olengi juba kaasmaalasi kohanud,“ ütleb ta.

Makedooniasse tulijal tuleks tema sõnul kindlasti külastada Ohridi järve. „Õeldakse, et nii palju kui on aastas päevi, on kirikuid Ohridi piirkonnas. Kas see päriselt nii on, seda ma ei tea, võib-olla on see lihtsalt kaunis legend,“ lausub ta muheledes. Hea lennuliin aitab kaasa ka ärisidemete tihenemisele, sest bussi ja autoga sõitmiseks on vahemaa siiski liiga pikk.

Makedoonia on ruutkilomeetritelt väiksem kui Eesti, inimesi elab seal kaks miljonit. „Tahaksin näha, et Makedoonia järgib Eestit ja on peatselt Euroopa Liidu liige,“ loodab suursaadik, lisades: „Praegu oleme Euroopa Nõukogu ja NATO liige.“

Suursaadik mõõnab, et kõige enam seostatakse Makedooniat Aleksander Suurega, kelle võimulolek oli Makedoonia kõrgaeg.

Ühe viimase asjana enne Eestist lahkumist käis

suursaadik ära ka Keila-Joal. „Niagara juga jättis mulle sügava mulje ja muidugi ei saa neid kaht omavahel võrrelda, mõlemal on oma ilu. Aga Keila juga on kõige kaunis just talvel, kui on külmunud,“ kinnitab ta.

„Pärast nelja aastat siin olen õnnelik, et Eestisse tulin. Arvan, et saan aru siinsest kultuurist ja sellest, kuidas inimesed mõtlevad,“ räägib Dragan. „Kui ma siin olen, ei mõtle ma nii palju Makedooniale. Siin tunnen, et olen tallinlane,“ ütleb ta. „Kui mõtlen Baltimaadele, siis on minu südames ja meeltes alati esimesena Tallinn.“

Siit kaasa Skopjesse soetas suursaadik muu hulgas puidust kauneid skulptuure, mis hakkavad täiendama tema kollektsiooni.

AMBASSADOR: I FEEL LIKE TALLINER!

"The first time in Estonia was very difficult," recalls Dragan Jordanovski, who arrived as ambassador of North Macedonia at the time of the pandemic. The ambassador, who has now finished his term in Estonia and left, says he is determined to come back to keep the feeling of being tallinner alive.

"In corona times, there was little contact with people. The Macedonian community here is small, but I got to know every single stone in the old town," Jordanovski says, recalling his first walks in Tallinn. Meetings and contacts were only possible via computer. "I waited three months to present my credentials to President Kersti Kaljulaid," he recalls.

Only then, when the world opened up again, did the ambassador get to know Tallinn outside the old town. His favourite places are Kadriorg by the sea at Russalka and Kadriorg Park. "At weekends I often go to Kumu to play chess with a Romanian colleague," he says happily.

Dragan started playing chess at the age of five or six. "It's a very relaxing game. All I think about is the moves and how to win," he says. He also started playing the guitar at an early age, affirming, "I'm glad that God gave our family the gift of music: my son and wife play the piano, and our daughter and I play the guitar."

Dragan Jordanovski started his foreign service as a consul in Detroit. The contrast was stark when he arrived in Estonia, having worked as a chargé d'affaires in the hot Qatari capital Doha before Tallinn. He says that when given the chance, he chose Europe. It was the first time he was in Tallinn as ambassador. Coming to Estonia seemed like a great challenge: IT, Skype and joining the EU.

"I well remember landing in Tallinn. It was March and when I stepped out of the airport there was snow everywhere. I hadn't seen snow for 10 or 11 years and now in March - it was a surprise, it still seems unbelievable!" he laughs.

"When I go to a new place, I check out the restaurants to see what the local specialities are. Mediterranean and Italian cuisine is popular in Macedonia, and I'm happy to visit these restaurants in Tallinn," says the ambassador about her preferences.

Since September last year, he is also a grandfather. That's why he's looking forward to returning to his hometown Skopje. "There, I prefer grilled dishes with lots of salad and greens. Our cuisine is influenced by Greek and Turkish cuisine, sheep and goat cheeses. The best example of Ottoman cuisine is sarma: a small stuffed roll in grape or cabbage juice. When I cook my own food at home, it's spaghetti, which I make in my

own way. I have a glass of wine on the side, but both are rare. There are some very good wines in Macedonia, but you have to know which wine goes with which meal," he adds with a grin: "For me, wine is not alcohol. Wine is a pleasure."

Dragan also praises the Macedonian mineral wines: "You can even find one in Estonia!" In Tallinn restaurants, however, Dragan's rule was to always try what was recommended to him.

The ambassador is delighted to be able to fly between Tallinn and Skopje, the capital of northern Macedonia: "For now it's still a charter, but I hope it will soon become an annual flight." Both ways are a way of getting to know each other. "I've already met some compatriots while walking around the Rottermann centre," he says.

Anyone coming to Macedonia should definitely visit Lake Ohrid, he says. "They say that as many days as there are in a year, there are churches in the Ohrid region. I don't know if that's true, maybe it's just a beautiful legend," he says with a grin. A good airline will also help to increase business links, as the distance is still too long to travel by bus or car.

Macedonia is smaller in square kilometres than Estonia, with two million inhabitants. "I would like to see Macedonia follow Estonia's example and become a member of the European Union soon," the ambassador hopes, adding, "We are currently a member of the Council of Europe and NATO."

The ambassador admits that most people associate Macedonia with Alexander the Great, whose reign was Macedonia's zenith.

As one of the last things the ambassador did before leaving Estonia, he also visited Keila-Joa. "Niagara Falls left a deep impression on me and of course the two cannot be compared, each has its own beauty. But the Keila waterfall is at its most beautiful in winter when it is frozen," he says.

"After four years here, I'm glad I came to Estonia. I think I understand the culture here and the way people think," says Dragan. "When I'm here, I don't think so much about Macedonia. Here, I feel like I'm from Tallinn," he says. "When I think of the Baltic countries, Tallinn always comes first in my heart and mind."

From here to Skopje, the ambassador bought, among other things, beautiful wooden sculptures that will complement his collection.

EESTI TÖÖSTUSE LUGU

VAJADUSEST VÖRSUNUD
ANNE RUUSSAAR

Allveelaevad ja jalgrattad, paberossid ja portselan, telefonid ja raadiod, kalossid ja kukersiit. Neid asju ühendab üks: kõiki neid ja paljuki veel on toodetud aastate jook-sul siinsamas Eestis. Sellest kõigest raamat pajatabki, kirjeldades, kuidas uimane ja vaene põllumajanduslik piirkond muutus moodsaks

ning tööstuslikuks. Siit saab ülevaate Eest-i tööstuse ajaloost, olulistest ettevõtetest, nende toodetest, edulugudest ja pankrotti-dest. Kui teema tundub tõsine ja igav, siis seda küll karta ei maksa. Tekst on kergelt loetav ja üldhariv, mitte paduteaduslik, lahendaid piltegi on tänuväärsest ohtralt.

EI SAA ME LÄBI KIIBITA

KIIBISÕDA
CHRIS MILLER

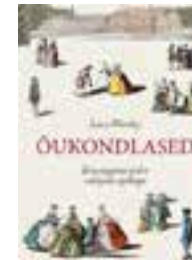
Unustage nafta, see on eilne päev. Nafta võib küll hoida maailma liikumas, kuid 21. sajandil hoiavad maailma toimimas väikesed räniliis-takad ehk kiibid. Kes kontrollib kiipide valmis-tamist, see suunab ka maailma. Tavainimesele võib kiibiteema tunduda kui hiina keel, kuid Chris Milleri lobedalt kirjutatud raamat teeb ka kõige suuremale tehnikavõhikule prillikivist klaarimaks, mis on kiibid, kuidas neid tehakse, miks on need nii tähtsad ja muutuvad üha olulisemaks. Ja ka selle, miks Hiina relvatäris-tamine Taiwani suunal, mis meile kauge ja tähtsusetuna tundub, on globaalses mõttes olulisem kui isegi Ukrai-na sõda.

SINIVERELINE SEEBIOOPER

ÕUKONDLASED
LUCY WORSLEY

Mis sõnad kargavad esimesena pähe, kui vaja on iseloomustada kuninglikku õukonda? Gla-muur kindlasti. Peened maneerid ja labased kired, intriigid, tants ja trall, uhked kostüümid, armulood, suhtedraamad ja nii edasi. Tuntud Briti ajaloolane Lucy Worsley kirjeldab Inglise kuningate George I ja George II õukonna elu-olu Kensingtoni palees ja tema raamatust leiab eespool loetletut kuhjaga. Sinivereliste kõrval pole ta unustanud ka teisi õukondlasi: teenijaid, metspoissi, narre, kojaneitseid. Kogu seda 18. sajandi seebiooperit kirjeldab Worsley väga värvikalt ja mahlakalt.

LUUSERLUURAJAD

SURNUD LÕVID
MICK HERRON

Mick Herroni Slough House'i põnevike sarja avaraamat ilmus eesti keeles kaheksa aastat tagasi. Paraku ei osatud seda siinkandis piisavalt hinnata ja seisma tõlkimine jäigi. Ilmselt raamatute põhjal valminud megame-nuka telesarja tuules ärkas tõlkesari taas elule. Slough House on koht, kuhu Briti luuretee-nistus saadab oma läbikukkunud ja -põlenud töötajad. Aga ometi õnnestub sel maha-kantud, naeruvääristatud ja alahinnatud luuseritekamal pidevalt komistada suurte juhtumite otsa ning need ka lahendada. Her-ron on kirjutajana väga hea, oskab põnevust kruttida ja vaimukalt kildu rebida. Spiooni-põneviku hindajatele tõeline maiuspala.

PUUDE PAJATUSED

KUIDAS LUGEDA PUUD
TRISTAN GOOLEY

Kui te neid ridu loete, siis ei mingit kahtlust: te oskate kirjasõna lugeda. Aga kuidas oskate lugeda? Puid sõna otseses mõttes. Nende sõnumid on peidetud tüvedesse, okstesse, aastaringidesse, lehtedesse, isegi käändudesse täpselt samamoodi nagu sõnad on trükitud paberile. Ainult et puude sõnumeid oskavad lugeda vähesed. Kui tahate kuuluda väheste valitute sekka ja lugeda puude jutte, siis võtke esmalt ette Briti loodustarga Tristan Gooley raamat „Kuidas lugeda puud“, tudeerige hoo-lega ja minge metsa. Sõna otseses mõttes. Ja kui te metsas olete, tuletage raamatust loetu meelde ning lugege, millest puud pajatavad.

MÄLUTRENN

TÄHELEPANU! MNEMOTURNIIR
UKU TOOM, REIN LAUMETS

Kui ka teid on tabanud mälumänguviirus, siis vajate seda raamatut nagu vaktsiini ja valu-vaigistit. Või nagu hanerasva ja ivermektiini. Siia on kogutud 1300 küsimust ja mõistagi ka 1300 vastust, mis 20 aasta jooksul kõlanud legendaarses mälumängusaates „Mnemo-turniir“. Lugege, nuputage, võib-olla olete targem kui kogu Tarkade Klubi kokku. Aga kui te mälumänge ei mängi, pole katki midagi. Lugege ikka, aeg saab meeldivalt veedetud ja midagi jääb meelde ka. Kasutute tõsiasjade ja kummaliste juhtumiste teadmine ei ole kellelgi mööda külgi maha jooksnud.

HIINA VALITSEJA

PUNANE KEISER
MICHAEL SHERIDAN

Xi Jinping hoiab raudse haardes 1,4 miljardi elanikuga hiigelriiki, maailma suuruselt teist majandust ja rõõgatud armeed. Aga mida teab Hiina liidrist, tema valitsemisest ja ambit-sioonidest tavainimene, kes pole juhtumisi välispoliitikafanatt? Suurt midagi, erinevalt teistest suurriikide liidritest, kelle põhjalikult läbinämmutatud elulood huvilisest vaid paari hiirekliki kaugusel. Ajakirjanik Michael Sheridan, kes aastakümneid Hiina teemadega tege-lenud, kirjeldab üksikasjalikult Xi minevikku, tema teed tippu ja seda, kuidas Hiina oma karmi kontrolli alla võtnud Xi on varjamatult seadnud sihi tõugata kõrvale USA ja muuta maailmakorda.

KARTUL, PUBI JA MUUSEUMID

Peaaegu kolm aastat Eestis viibinud Iiri suursaadik James Sherry ütleb, et teda üllatab ikka, kui palju eestlased teavad Iirimaast, muusikast, kirjandusest, traditsioonidest ja ka iiri tantse.

Tekst Thea Karin
Fotod erakogu

Eestlastega sarnane on iirlastel ka kartulikesksus ja kartuli tähtsus toidulaual, aga tähelepanelik inimene leiab sarnasusi muidugi veel.

James oli esimene oma peres, kes sai võimaluse minna ülikooli. Õppis majandust ja juriidikat. Juba töötades leidis ajalehest kuulutuse, et otsitakse inimesi diplomaatilisse teenistusse. Tollal puudus tal igasugune ettekujutus, mida tähendab olla diplomaat, kuid nüüd teab James, et see on suur privileeg. „Saan esindada oma maad ja inimesi, avastada maailma. Saan elada ühel maal mitu aastat, mis annab hea võimaluse saada aru kultuurist, sellest, kuidas inimesed seal mõtlevad, milline on elustiil. Sellel on minu jaoks suur väärtus. Oluline on mõista teisi maid, et leida ühine keel ja koostöövõimalusi nendega, kellega ühendavad meid sarnased vaated ja väärtused,“ räägib diplomaat.

James märgib, et Iirimaa, mis oli suhteliselt vaene, on tänu eurointegratsioonile, millega liituti juba 1973, väga palju positiivselt muutunud. Kui Eesti 2004 aastal ühines, siis oli just Iirimaa eesistumine. „Ma arvan, et meie saame väga hästi aru, kust Eesti tuleb ja vastupidi. Eestise tulles üllatas mind aga siiski, kui palju eestlased Iirimaast teadsid,“ märgib James. Iirlased on kogu maailma rännanud, neid elab väljaspool rohkem kui Iirimaa. Nad on leidnud kogu maailmas hulga sõpru. „Ma ütleksin, et iirlased ongi loomult diplomaadid,“ kinnitab James.

MAITSED ON SARNASED

Saadik ütleb, et 1988. aasta oli oluline iiri kultuuri jaoks Eestis: muusikud tulid Tallinna ja Saaremaale. „Sellest ajast on meil head sidemed perekond Johansoniga. Krista Kaer on tõlkinud palju iiri kirjandust. Mul on väga hea meel, et Rakvere, Tartu, Viljandi teater toovad lavale iiri teatritükke,“ kiidab James. „Mind kutsutakse sageli vaatama ja mul on muidugi väga hea meel, et saalid on alati täis!“ Suursaadiku arvates resoneerivad iiri lood ja iirlaste oskus neid jutustada hästi eestlaste maailmaga, mis teeb ka tema töö lihtsamaks. James kinnitab: „Siin olles olen aru saanud, kui oluline on eesti keel eestlaste identiteedi jaoks. Mulle kui diplomaadile on seda huvitav kogeda. Iirimaa on samuti suurenenas iiri keele tähtsus, ka muusikas ja filmis. Aga veel ei ole me samal tasemel nagu Eesti!“

Meeldiv üllatus suursaadiku jaoks oli, et igal sügisel muutub Eesti õunamaaks. „Kollee-
gid toovad siis korvide kaupa suure-
päraseid õunu ja saatkonnas on tun-
da õunalõhna. Tore, et neid õunu
leiab siis ka kookides,” pajatab
James, lisades, et oli üllatunud
ka eestlaste rabarberivaimus-
tusest. Seda jagab ta ka ise,
öeldes: „Mulle väga meeldi-
vad siinsed rabarberijoogid,
need on lihtsalt imelised.
Iirimaal midagi sellist ei
ole, kuigi sealsetes aedades
leiab samuti rabarberit, aga
huvitv on, et samu asju osa-
takse kasutada nii erinevalt.”

Suursaadik kinnitab, et
tema toitudes on esikohal
kartul, mis on sarnane eestlaste-
ga. Magusa poole pealt oli meeldiv
avastus vastlakukkel!

VEEL ROHKEM IIRI PUBISID!

James leiab, et Tallinn pakub
suurepäraseid võimalusi muu-
seumiküllastusteks. Tema perel
on lausa muuseumikaart, mida

täiendab kodus abikaasa valmistatud ratas. „Sellel
on kõik Tallinna muuseumide nimed,” räägib
James, „nädalalõppudel keerutame
ratast ja selle järgi otsustame, kuhu
perega läheme!”

Tallinn on linn, kus saab suure-
päraselt jala käia! „See annab
mulle võimaluse liikumis-
vajadus rahuldada,” räägib
suursaadik. „Jalutan sageli
Toompealt all-linna, mööda
kaunist Toompargist. Mulle
meeldib ka Kalamajas ja
Telliskivis.” Suursaadik kiidab
ka linnatransporti, kinnitades
muheledes: „Liine on isegi
rohkem kui üheski liri linnas.”

Mida võiks aga Tallinnas
veel enam olla? Suursaadik
soovitab veel enam traditsiooni-
lisi liri pubisid! Kohti, kus leiab liri
õlle kõrval ka tavasid ehedal kujul nii
hubase sisekujunduse kui traditsioo-
nilise etiketiga. Kõik on oodatud
lirimaad küllastama, aga kohapeal-
gi saab iiri asjast aimu. „Ei ole
midagi iirilikumad kui liri publi,”
ütleb saadik lõpetuseks.

POTATOES, PUBS AND MUSEUMS

After nearly three years in Estonia, Irish
Ambassador James Sherry says he is still
amazed at how much Estonians know
about Ireland, its music, literature, tradi-
tions and Irish dancing.

Like Estonians, the Irish share the importance
of the potato in their diet, but the observant will
find more similarities.

James was the first in his family to go to uni-
versity. He studied economics and law, and while
he was still working he saw an advertisement
in the paper for people to join the diplomatic
service. Although he had no idea at the time what
it meant to be a diplomat, James now knows
that it is a great privilege. “I get to represent my
country and its people while discovering the
world. I get to live in a country for a number of
years, which is a great opportunity to understand
the culture, how people think, what their lifestyle
is like. This is of great value to me. It is important
to understand other countries in order to find a
common language and to find ways of working
with those who share similar views and values”.

James notes that Ireland, which was a rela-
tively poor country, has changed for the better
thanks to European integration, which it joined in
1973. When Estonia joined in 2004, it was during
the Irish presidency. “I think we understand very
well where Estonia is coming from and vice versa.
But when I came to Estonia I was surprised at
how much Estonians knew about Ireland,” James
notes, pointing out that the Irish themselves
have travelled the world, with more living outside
Ireland than inside.

James points out that Ireland, which was
a relatively poor country, has changed for the
better thanks to European integration, which it
joined in 1973. When Estonia joined in 2004, it
was during the Irish presidency. “I think we un-
derstand very well where Estonia is coming from
and vice versa. But when I came to Estonia I was
surprised at how much the Estonians knew about
Ireland,” James notes, pointing out that the Irish
themselves have travelled the world, with more
living outside Ireland than inside. They have made
a lot of friends all over the world, I would say the
Irish are diplomats by nature.

James notes that 1988 was an important year
for Irish culture in Estonia, with musicians coming
to Tallinn and Saaremaa. “Since then we have had
a good relationship with the Johansons. Krista
Kaer has translated a lot of Irish literature. I’m
very happy that the theatres in Rakvere, Tartu and
Viljandi are staging a number of Irish plays,” says
James, praising the fact that he is often invited
to see them, “and of course I’m very happy that
the auditoriums are always full! The Ambassador
finds that Irish stories and the Irish way of telling
them resonate well with the Estonian world -

**I THINK
WE
UNDER-
STAND
VERY WELL
WHERE
ESTONIA
IS COMING
FROM AND
VICE
VERSA.**

“and that makes my job easier too!”

James says: “Being here has made me realise
how important the Estonian language is to
the Estonian identity. For me as a diplomat, it’s
interesting to experience that. In Ireland, too, the
Irish language is becoming increasingly im-
portant, both in music and film. But we are not
yet at the same level as Estonia!”

Tallinn, on the other hand, offers great oppor-
tunities for museum visits, says James Sherry,
adding that his family is equipped with a mu-
seum card. “It is complemented by a wheel my
husband makes at home with all the names of
Tallinn’s museums on it,” says James, “At wee-
kends we spin the wheel and decide where to
take the family!”

Tallinn is also a great city for walking! “It gives
me the opportunity to satisfy my need for exerci-
se,” says the Ambassador, who often walks from
Toompea to the city centre, along the beautiful
Toompark... “I also like Kalamaja and Telliskivi”.

The Ambassador also praises the city’s public
transport, “there are even more lines than in any
other Irish city,” he muses.

But what more could Tallinn have? The Am-
bassador suggests more traditional Irish pubs!
Places where, as well as Irish beer, you can find
the Irish way of life in its authentic form, with
cosy decor and traditional etiquette. Everyone is
welcome to visit Ireland, but you can get a taste
of the Irish way of life right here. “There is not-
hing more Irish than an Irish pub. P

Ja äri sünnib lugudest!

TARVO JAANSOO on eduka karjäärilooga püsimatu tegija. Õnnestumiste taga on mitu tema tugevat omadust: oskus tabada väärt ideid, julgus teha kannapöörded, olles alati avatud uuele ning mänglev loomingulisus koos paraja portsu positiivse pedantsusega, mis sunnib ideedele lahenduste leidmisel olema järeleandmatu.

Avala ja sõbraliku, ent jõulise käitumisstiili ettevõtja kulgemine Eesti moetoöstuses algas kaksikümne kaks aastat tagasi. Alustanud moedisaini tudengina Maratis tõusis ta Baltika Grupi meesterõivaste kaubamärkide juhiks, mis tõi Tarvo nõudliku maitsega moevurlede teadvusesse. Kaubamärgid Evermen, Monton ja Baltman olid eri ajal tema vastutada.

Aga ühel päeval andis Tarvo Baltika juhile Meelis Milderile käe pihku ja ütles *arrivederci*. Nimelt oli ta ühel tööreisil sattunud Saksamaal lõunatama tema jaoks seninägemata kontseptsiooniga Vapianosse, Itaalia toidu restorani. Kohe sündis kohapeal mõte tuua see Eestisse! Nelja kaaslasega käivitatud restoraniäri jõudis aastatega peale Eesti ka Leedu ja Soome turule, päädides ühel sügispäeval eduka *exit*’iga. „Õpetasime Eesti rahva head värsket pastat sööma!” kostab Tarvo Vapiano-aja kohta.

DŽINN LASTI PUDELIST VÄLJA

Restoraniärist taandumine jäi aega, kui vägijookide maailmas tuli pilti käsitööalko, õlu, siider või džinn. Tarvo üks lemmik on just viimane, sestap sigines idee lasta pudelist välja oma džinn ehk tulla sajakonna pudeli suuruselt kodusest džinnikollektsioonist inspireerituna välja, luua ise üks äge eestimaine džinnikaubamärk. Nõnda pandi taas seljad kokku, aga uute kaaslastega ja käima läks suurt tähelepanu äratanud Junimperium Distillery.

Saatusel aga olid Tarvoga omad plaanid ja maitsekonkurssidelt laekunud auhinnasaju ning tunnustuse saatel sai see uks enda järel väarikalt suletud. Kuid saavutuste tipplävi ei ole koht, kuhu Tarvo püsimatu hing vegeteerima jääks. Uus väärt lugu ja proovikivi juba ootas, seekord aga kaht meest, Tarvot ja tema poega.

VON BERG – AVASTAMATA LUGU PUDELIS

Kõige köitvam ja meeliharavam lugu, mis kunagi pudelisse on pandud, sisaldus vast pudelis, mille Robinson Crusoe ookeani lähetas. Teame seda Daniel Defoe raamatust. Sõnumi ookeani viskamises on vaieldamatult midagi romantilist.

Sangaste rukkikrahi von Bergi lugu on ka kindlasti romantiline ega pea pudelis triivima ilmamere lainetes. See jõuab igale Dionysose jüngrile kohale isa ja poeg Jaansoode kaunitl kujundatud viski- või džinnipudelis!

Oma tänases ettevõtmises, Von Berg Spiritsis, ongi Tarvo ühendanud jõu poeg Ottoga,

VON BERGI KVALITEET-JOOKIDE TARVIS VAJALIK VILI KASVAB PRAEGUGI LÕUNA-EESTI PÕLDUDEL SANGASTE LÄHISTEL, KUS SELLE KASVATAMINE ON ENDISELT AU SEES.

auhinnatud disainiagentuuri Hable asutajaga. Pojaga äripartneriks olemises on midagi hästi loomulikku, möönab isa. Otto on oma ideede ja oskustega olnud Tarvo lugude turundamisel abiks juba Vapiano reklaamidest.

„SANGASTE” RUKIS PUDELISSE

Tandem äratav talveunest ja toob von Bergi ning 1875. aastal tema aretatud maailma vanima registreeritud talirukkisordi „Sangaste” pudeldatuna rahva ette. Selle rukki baasil sünnivadki ühelinnase rukkiviskid ja loomulikult ei puudu talirukis Von Bergi džinnist ega ka muudest tulevikus turule toodavatest jookidest. Olgu öeldud, et sarnast ja võrdväärset rukkisorti on mujalt maailmast keeruline leida. Von Bergi kvaliteetjookide tarvis vajalik vili kasvab praegugi Lõuna-Eesti põldudel Sangaste lähistel, kus selle kasvatamine on endiselt au sees.

Von Berg Distilled Gini saab osta Von Bergi e-poest ja kohe-kohe on džinn saadaval ka parimates kauplustes kogu Eestis.

Vaatides küpsevad rukkiviskisid peab küll mõne aasta veel ootama!

Ole kursis Von Bergi tegemistega, liitu uudiskirjaga kodulehel www.vonberg.ee.

Fotod
Rünno
Lahesoo

Fotol: MUBA 3. lennu ballettisuuna lõpetajad Kirils Solovejs, Kei Imamura, Anastasiia Merkulova, Hiroto Nakabayashi, Jette Pruulmann, Sofia Maria Liiv, Mia Katrina Lill, Miina Eliise Luts, Eva Alamets, Minami Kamada, Rina Sarae, Katarina Virve Mürk. Erialaopetajad Kaie Kõrb ja Viesturs Jansons.

Balletimaailma võlu

Tallinna muusika- ja balletikool (MUBA) on enam kui lihtsalt kool – see on lava ja kontserdimaja, kus sünnivad tulevased artistid. Siin saavad noored võimaluse arendada muusika- ja tantsuannet, valmistudes professionaalseks lavakarjääriks juba varasest east.

MUBA balletiõpe avab ukSED maailma suurtele lavadele, sest õpetame siin kõrgeimal tasemel, mida Eestis pakkuda. Klassikaline ballett on kõigi tantsukunstide alus, andes tugeva tehnilise aluse ja võimaluse töötada erinevate muusikažanridega. Ballett nõuab pühendumist ja distsipliini, kuid tasub end ära graatsia, ilu ning vastupidavusega, mis viivad tantsijad maailma parimatele lavadele.

Selles moeseerias toome esile meie balletiõpilaste teise külje: baleriin kui imeline modell. Modellideks on MUBA balletieriala tänavused lõpetajad, kes alustavad tantsijakarjääri mainekates teatrites või jätkavad õpinguid ülikoolides. Üks on selge: MUBA-st saavad nad balletitantsija Eesti parima hariduse ja kutse.

See on kohtumine, kus tantsu ilu saab kokku moe elegant-siga, tuues esile noorte artistide mitmekülsuse ja andekuse.

Ootame uusi balletiõpilasi sel aastal erakorraliselt juba 4. ja 5. klassist. Kui unistad tantsimisest suurte lavade tulesäras ja oled valmis pühendumisele, siis on MUBA just see koht, kus alustada teekonda balleti imelises maailmas.

LISAINFOT LEIAD MEIE KODULEHELT
muba.edu.ee/erialad/ballett.

 [mubaballett](https://www.instagram.com/mubaballett)

Balletiprojekti naiskond: (vasakult) Anett Kunder balleti koordinaator, balletikooli lõpetanu, Marja-Liisa Pihlak (disainer), Katrin Aunpu (kommunikatsioon), Kaie Kõrb (balletiosakonna õppejuht, õpetaja ja endine primabaleriin).

Moekollektsiooni autor on MUBA kostüümialajuht **MARJA-LIISA PIHLAK**. Pikaajalise kogemusega kostüümikunstnikuna vastutab ta balletiõpilaste esinemisrõivaste ja MUBA kostüümide eest. Marja-Liisa on ka kirglik pruutkleitide disainer, aidates pruutidele valmistada nende unistuste kleite. Tema looming ühendab traditsioonilise käsitööoskuse moodsa disainiga, andes sellega igale kandjale ainulaadse ja isikupärase kleidi.

 [marjaliisa_brides](https://www.instagram.com/marjaliisa_brides)

Mia Katrina

Kei ja Anastasiia

Kei, Rina,
Minami
ja Hiroto

Hiroto
ja Jette

Miina Eliise

Sofia Maria

Minami

Katarina Virve

Ja kes on nüüd see „Tallinna linn“, kellele üldse midagi soovitada?

Linnar Priimägi on kunsti- ja kultuuriteadlane, õppejõud, kriitik ja luuletaja. Äsja ilmus temalt inspireeriv „Kunstiraamat“. Pärisime Linnarilt elu, töö ja linna kohta.

Küsis PULSS Fotod Viktor Burkivski

Said 29. märtsil 71. Palju õnne! Kas vanus on sinu jaoks ka ainult number, nagu vahel öeldakse?

„Meie päevade mõõt on seitsekümmend aastat,“ ütleb psalm 90:10. Kõik, mis üle selle, on kuldaväärt. Teisest küljest – mis numbril peaks lõpetama? Saja-aastaseks tahavad tingimata elada ainult 99-aastased.

Praegu lustin rantjee elu, söön, kui kõht tüh- jaks läheb, magan, kui uni peale tuleb, töotan, kui idee innustab – hoolimata kellast või kalendrist. Ja produktiivsus on ärganud, ma loen ja kirjutan järjest. Käin, kuhu kutsutakse, teatris, näitustel, muuseumides.

Ei hakka küsima, kas oled hommikuse konja- kijoomise maha jätnud, aga kui saladus ei ole,

kuidas end vormis hoiad? Kas mõtlemisest ja ja- lutuskäikudest piisab või teed näiteks ka jõutren- ni lihaste atrofeerumise vastu?

Hommikust konjakijoomist ma muidugi maha jätnud ei ole, aga põhimõtteliselt ei joo ma esmaspäeviti, teisipäeviti, kolmapäeviti, nelja- päeviti, reedeti, laupäeviti ega pühapäeviti.

Füüsilist vormi ma ei jälgi: kellel minusu- gust vanurit veel vaadata peaks isu olema! Aga vaimset. Mu tähtsaim kehaosa on mälu, hoiian seda pidevalt käigus, ainult nii saan töötada oma erialal, mis on kultuuripsühholoogia.

Näiteks viimati ostsin Gabrieljani raamatu „Matemaatika kultuurinähtusena“, mis pakub sügavat äratundmismõnu ja heledat teadasaa- misrõõmu. Ja nüüdsama märkas in loogikaviga Linnart Mälli programmilises „Nulltee“-artiklis:

ta interpreteerib tetralemmat konjunktiivselt, mitte disjunktiivselt, ja saab lausearvutuslikult tulemuseks „null“, ehkki see tulemus peab olema hoopis „üks“. Just seesama „üks“, mida renessansi ajal Pico della Mirandola käsitas kvaliteedi, mitte kvantiteedina. Ka „null“ on ju tegelikult kvaliteet, mitte kvantiteet. Matemaatikud on leiutanud ümbertnurgatõestusi, miks nulliga ei saa ühtegi arvu jagada, ehkki vastus on lihtsamast lihtsam: kvantiteeti ei saa jagada kvaliteediga. Tegelikult ei saa jagada ka „üheda“, on mõttetu. „Üks“ on kvaliteet selles mõttes, et see omal jõul ei paljune, ei muutu kvantiteediks. Hegel püüab tõestada vastupidist, ent näiteks Fibonacci pidi oma rea käivitamiseks võtma kaks „ühet“, ühestainsast ei oleks mitte midagi hargnema hakanud ... Aga see on praegu kõrvalteema.

Sul tuli just välja isikupärase ja üsna ainulaadse käsitlusega kunstiraamat. Aitäh sisuka ja inspi- reeriva oopuse eest! Füüsiliselt on see sinu üks kaalukam raamat. Kas ka sisuliselt? Mis on sinu opus magnum?

Eelkõige väärrib „Kunstiraamatu“ eest tänu kir- jastaja Andres Peets. Selleks, et niisugune raamat teoks teha, on vaja ikka parasjagu hullu peale- hakkajat. Aga näe, ära tegime! Ja veel nii kaunis kujunduses, nagu selle on raamatule andnud Tiina Ubar. Tulemus vastab täpselt ettekujutusele, mis mul vaimusilmas terendas. Mul on hea meel, et „Kunstiraamat“ osutus nii menukaks.

Kõige olulisema, tõesti fundamentaalse panuse kunstiteadusse olen siiski andnud oma kolmeköitelise „Klassitsismiga“, mille alapealkiri on „Inimkeha retoorika klassitsistliku kujutav- kunsti kaanonites“. Häbenemata võib öelda, et see doktoritööna kaitstud monograafia on siiani ainus klassitsismi täielik süstemaatika kunstitea- duses. Mu peamine saavutus seal on sisukord:

„seksioonkapp“, kus igal olemasoleval või veel avastataval klassitsismi nähtusel või tsitaadil, autoril või teosel on oma riul ning oma lahter, kuhu ta panna ja kust teda leida. „Klassitsism“ ei ole pärast seda teost enam hämarmõiste. Mater- jal, mis sinna „seksioonkappi“ mahtus, on tohutu ja võib julgesti öelda, et ka ammendav.

Jääb küsida, mis on töös järgmisena?
Viimistlen käsikirja „Esteetika. Vastused kuns-

MU TÄHTSAIM KEHAOSA ON MÄLU, HOIAN SEDA PIDEVALT KÄIGUS, AINULT NII SAAN TÖÖTADA OMA ERIALAL, MIS ON KULTUURI- PSÜHHOLOOGIA.

tist“, kus lühikestes artiklites ütlen, mis on kunst ja mis ei ole. Käsikiri saab kohe-kohe valmis, seega peaksin natuke töötama oma idee kallal, et „renessansi“ mõistet on õige kasutada ainult XV sajandi Itaalia kujutavkunsti kohta (selguse mõttes võiks öelda hoopis *rinascità*). Kirjasõna arengut renessansiajal tähistab „humanism“, ja see on laialivalguv mõiste nii ajaliselt kui ka sisuliselt. Kunstiloos pole seda vaja. Nagu pole põhjust ka *rinascità*’d alustada XIV sajandi Giotto, vaid hoopis Masacciost („Pagendus paradiisist“, 1425) ja Donatellost (pronksist „Taavet“, 1435). Punkti panevad Leonardo „Vitruviuse inimene“ (1490) ja Michelangelo „Taavet“ (1504). Nii et raidkunstis „Taavetist Taavetini“ ning joonistuskunstis „Aada- mast Adamani“ – umbes 70 aastat. Järgmine, XVI sajand kuulub juba manerismile ja reformat-

sioonile. „Põhjamaade renessansist” saab rääkida vaid sama tinglikult kui Karolingide omast või „Hiina renessansist”, mille püüab väga üldistel alustel konstrueerida akadeemik Nikolai Konrad (arvustasin tema renessansikäsitust ajakirja Akadeemia ühes esimestest numbritest).

PULSS uurib portreeteritavatelt alati arvamust Tallinna linnaruumi kohta. Kuidas hindad pealinna avaliku ruumi kvaliteeti? Mis on sinu jaoks oluline, kas rohelus, arhitektuuripärand, liikuvus, autode hegemoonia piiramine ...?

Alati, kui kuulen sõna „linnaruum”, vallandab mu käsi mausri kaitseriivi. Esiteks juba sellepärast, et otsingusse „linnar” tippides tulevad vastuseks artiklid LINNARuumist. Ja teiseks sellepärast, et neid artikleid tuleb lugematul hulgal – justkui oleksiga teine meil siin Tallinnas linnaruumi kujundamise spetsialist! Igaüks teab, kuidas oleks kõige õigem teha – välja arvatud need, kes seda tööd teevad.

Sellepärast ma ei sekku. Ainult rumal hakkab trügima sinna, kus ilma tematagi on juba kitsas. Ja Hiina vanasõna ütleb „Parem üks loll väejuht kui kümme tarka”. Aga siiski – Estonia juurdeehituseks ei näe ma mitte mingit sisulist vajadust.

Tõid kunagi nõunikuna avalikku keskustellu soovitus Tallinnast kui surmalinnast. Ühelt poolt vägagi õigustatud, on meil ju „Surmatants” ja muud tuntud taiesed ning enamik avalikke monumente seotud surma, memento mori’ga, meenutusega, leinaga. Tallinn on olnud katkuepideemiade küüsis, viimati 1710, kui linn sisuliselt tühjaks suri. Või märtsipommitamine. Aga ega see paljudele meeldinud, isegi surmakutsariks vist nimetati sind? Pole sulle küll konsultatsiooni eest maksta, aga mida praegu sellest ideest arvad ja kas sul on veel mõni hea soovitus Tallinna linnale?

Tahtsin Tallinnale rahvusvahelist tähelepanu tõmmata tõsiasjaga, et meil on Niguliste kirikus

maailmas unikaalne teos: esimene ja ainuke lõuendile maalitud „Surmatants” XV sajandi lõpust. Toda haruldust, mis väärrib, et kogu maailm seda siia vaatama sõidaks, hoitakse justkui ilma eest peidus, ei propageerita. Tahtsin selle kuidagi positiivse tähelepanu keskmesse nihutada. Kui rääkisin kavatsusest heale sõbrale Märt Treierile, tegi ta kohe varmalt oma telekanalisse lõigu. Aga uudise materjali veel ei olnud, veel polnud idee läbigi töötatud. Tollest mõttealgest haarati kinni ja igaüks koolutas seda oma fantaasiat mööda. Nii palju ma siiski sain ära teha, et Franklin MacMahon, kes Tallinnas välireklaamiga tegeles, andis Niguliste kirkule 100 000 krooni „Surmatantsu” kaitseklaasi ostuks ja paigalduseks. Korraldasin piduliku avamise, ostsin rahvale veini ja küpsiseid. Nüüd on see kallis mattklaas asendatud segavalt läikivaga ja maal pandud mingisse musta kappi. Ei tea, miks nad selle arvasid parema olevat – minu meelest sai kakk.

Surmakutsariks mind ei nimetatud. Üldse ei jäänud mulle sellest kampaaniast mitte mingit erilist nime külge. „Surmakutsar” tähendab ka midagi hoopis muud: kedagi, kes on haiglaselt kõhn või jalakäija alla ajanud. Mina polnud selle sajandi algul enam teab kui õbluke ja autorooli olen istunud ainult sõiduõpetuse tunnis ning eksamil (mille sooritasin viiele).

Ja kes on nüüd see „Tallinna linn”, kellele üldse midagi soovitada? Enne oli linnapea Savisaar. Küll isepäine juht, tegi, mida paremaks pidas, aga ometi suur ja võimas isiksus, võrreldes kõigi tema hilisemate ametijärglastega. Nood ei ole isiksused, paljalt ametnikud. Nendele pole mõtet mitte midagi soovitada. Savisaar tegi mõned mu ideed ikka teoks: Tallinna päev ja Vabaduse kell neist suuremad. Täni kõigile näha.

ALATI, KUI KUULEN SÕNA „LINNARUUM”, VALLANDAB MU KÄSI MAUSRI KAITSERIIVI.

ART AND THE CITY

LINNAR PRIIMÄGI is an art and culture researcher, lecturer, critic and poet. He has just published an inspiring art book. So we asked Linnar about life, work and the city.

Linnar turned 71 on 29 March. “The measure of our days is seventy years,” says Psalm 90:10. Anything beyond that is worth its weight in gold. On the other hand – what number should you end up with? Only 99-year-olds really want to live to be 100. For now, I’m enjoying the life of a rentier, eating when my stomach is empty, sleeping when sleep comes, and working when the idea strikes me – regardless of the clock or the calendar. And my productivity is awakened, I read and write all the time. I go where I am invited, to the theatre, to exhibitions, to museums.”

Linnar says he doesn’t keep track of his physical fitness: “Who else would want to look at an old man like me! But mentally!!!! The most important part of my body is my memory, I keep it in shape all the time, it’s the only way I can work in my field, which is cultural psychology.

As a consultant, Linnar once introduced the idea of Tallinn as the City of Death into the public debate. On the one hand, this is justified 100 %, since we have the ‘Dance of Death’ and other iconic well-known works of art related to death. Most of the public monuments are associated with memento mori, remembrance, and mourning. Tallinn has been struck by plague epidemics, most recently in 1710, when the city essentially died of the plague. Or the March bombing of 1944. Not many people liked the idea at the time, but what does Linnar think of the proposal now, and does he have any other good suggestions for Tallinn? “I wanted to draw international attention to Tallinn with the fact that we have a unique work of art in Niguliste Church: the first and only ‘Dance of Death’ painted on canvas from the end of the 15th century. This rarity, which deserves to be seen by the whole world, is hidden from the weather as if it were not being promoted. I wanted to do something positive to bring it into the limelight. I managed to get so much done that Franklin MacMahon, who was doing outdoor advertising in Tallinn, donated 100,000 kroons to St Nicholas Church for the purchase and installation of the ‘Dance of Death’ protective glass. I organised the opening ceremony, and bought wine and biscuits for the people. Now the expensive frosted glass has been replaced with a distracting shiny one and the painting has been put in some kind of black cabinet. I don’t know why they thought it would be better – I think it’s gone cuckoo. And who is this ‘City of Tallinn’ that is supposed to suggest something? Savisaar was mayor before. A stubborn leader who did what he thought was best, but a great and powerful personality compared to all his later successors. They are not persona-

lities, they are just officials. There is no point in recommending anything to them. Savisaar made some of my ideas come true: Tallinn Day and the Freedom Clock are the biggest.

Sinimustvalge Pika Jala väravatornil. Daam torni all ka trikoloori samas värvikombinatsioonis.

Peetri kaameraga linna peal

Peeter Talvar on arheoloog, kes peaaegu kõikjal käib fotoaparaadiga. Vahel isegi kahega korraga. Suur osa pilte on tal minevikupärandist, aga ka tänapäeva sündmustest, arhitektuurist. Esitleme Tallinnas tehtud klõpsusid.

Peetri esimesed katsed fotograafia vallas jäid kooliaega. „Siis polnud aga tegu nii lihtsa hobiga nagu tänapäeval. Ise tuli ju filmid ja fotod ilmutada,” ütleb ta. Sobiva ruumi ja ka püsivuse puudusel jäi asi soiku. Digikaamera aga haaras Peetri aja jooksul täiega. „Nüüd tööpoolest: kui kaamerata välja lähen, on kuidagi imelik. Midagi olulist on puudu,” kinnitab ta.

Peeter räägib, et juhuse hooleks ta asju ei jäta. „Alati tean, kuhu lähen, mis kaamerasilma ette võib jääda ja millistes tingimustes pildistan. See aitab õigeid hetki tabada,” räägib Peeter, „ehk nagu naljatamisi ütles kunagine töökaaslane, fotograaf Peeter Kraas, fotograafia – see on imelihtne. Heade piltide tegemiseks on vaja kolme asja. Esiteks head fotoaparaati, kus kõik kunagi sellega tehtavad pildid juba sees on. Teiseks oskust õigel hetkel õige pilt aparaadist kätte saada. Ja kolmandaks – sinu eesnimi peab olema Peeter! Teiste eesnimedega fotograafe ei taha siinkohal küll kuidagi halvustada, aga Peetri-nimelisi fotograafe-filmimehi on läbi ajaloo tõesti palju olnud ja on tänapäevalgi!”

← Tuulelipp lövist lipuhoidikuga Kuninga 1 otsaviilul. Vaade Tallinna raekoja tornist.

↓ Vaade vanalinnale Bremeni torni ülemiselt lahtiselt kaitsekorruselt.

Linnast rääkides mainib Peeter, et võrreldes ajaga, kui digikaamera veerand sajandit tagasi esimest korda kätte sattus, on linnapilt muutunud erksamaks ja rõõmsamaks ning tänavatel ei helju kevaditi enam talvetolm. Rõõmu teeb see, kui foto taha saab ka huvitava loo mõnelt linnakodanikult või kirjalikke allikaid uurides. Facebooki-konto kaudu jagab Peeter oma pilte ka avalikkusega.

„Viimase aasta jooksul on „grafitkunstnikud” kahjuks hakanud linna massiliselt sodima. Sellele tuleb piir panna!” lõpetab Peeter kriitilisema noodiga.

PILDIVALIK 2019–2025

Vanalinna näeb ka Mustamäe nõlvalt.

Kummas tornis, kas Pilstickeris või Pikas Hermannis on lipp?

Kunagise Suurgildi hoone, praeguse Eesti ajaloomuuseumi peaukse pronksist uksekoputi.

Õigeusklikel on kombeks kirikupühadel jätta haudadele toitu. Tallinna Siselinna kalmistu orav on sealt näpanud Teekonna kommi.

Lumeämbliku loomine Komandandi aias.

↖ „Oeh,” pühib Hämarik higi, „Gonsiori tänava remont on lõpule jõudmas!” Mare Mikoffi skulptuur „Hämarik” Viru keskuse juures.

↗ Stalkerid käik Rotermanni kvartalis.

↙ Prostituit ja katkutohter Harju tänaval. Mängufilm „Apteker Melchior”.

PEETER TALVAR is an archaeologist who goes almost everywhere with his photo camera. Sometimes two at the same time. Most of his pictures are of the past, the heritage, but he also photographs contemporary events and architecture. Today we present some of his clicks from Tallinn.

Kuulutagem kevadet!

Kevadsesooni saabudes tahaks midagi nii uut, et tähistada ilusat uut algust uute ilutoodetega. Värskesse parfüümi saad talletada tulevased elamused, jumestuskreem tagab ühtlase jume, millega seiklustele julgelt vastu minna ja – muidugi ei tasu unustada päikesekaitset!

Toimetanud Stella K. Madonska

@stellaarium

PROVOKATIIVNE VEETLUS Perrise parfüüm Rose de Mai peidab endas värvuselt kahvatu roosa, õrna jume ja magusa roosi, mis on korraga kerge, ülev, värske ja võrgutav. Parfüümi sensuaalsuses leiab muskuse ja patšuli. **50 ml 109 €**

HELLITA ENNAST Sari L'Occitane Almond on suurepärase valik neile, kes otsivad enda hellitamiseks toodet, mis toidab nahka sügavuti, pakub kohe niisutust ja parandab elastust. Sarja tähtsaim koostisosa mandliõli on nahal õrn ja rahustava toimega, sobides ka tundlikule nahale. **100 ml 40 €**

LÕPUTU ENERGIA: Rochas'i Audace on mässumeelsusega hingestatud lõhn, kus stardijoonelt alates on lõput energiat: roseepipra vürtsikas sööst segatud kihiseva mandariini ja vallatu vaarikaga teeb imesid. Lisaks on lõhnas peidus värsket roosi, uimastavalt hõõguva mee- ja tuberoosini ning apelsiniõie kirglikkust. Põhjanootides kohtab kreemist muskust, puidust tonkauba ja sametiselt sooja sandlipuud. **90 ml 119 €**

MIDAGI KALLIMALE Kui otsid kingitust kallimale, siis Terre d'Hermès Eau de Parfum Intense'i uus meesteparfüüm on ideaalne valik. Selle lõhna intensiivsele uustõlgendusele annab maise vormi klassikaliselt sirgejooneline pudel, mis on ehitud põletava ja kuumusest peaaegu sulanud punakaspruuni lakiga. Pudel on täidetav ja mõeldud kestma kaua. **50 ml 106 €**

HÜPNOOTILISELT VÕLUV Kui kuu tõuseb seniidini, heites valguse varjutatud linnale, ja Tokyo südaõine pulss jõuab haripunkti, õitseb üürike aega ainulaadne salapärase lõhnaga lill Datura. Shiseido parfüümi Ginza Datura lõhna noodid tükslevad nahal koos pulsiga, rõhutades iga liigutusega naiselikku kohalolu. **30 ml 77 €**

SIRELITE ILU Elizabeth Ardenil on rõõm tutvustada tualettvee uut versiooni Eau Lilac White Tea lõhnakollektsioonist. Lüksuslik lillelõhn peegeldab rahu ja tasakaalu, kutsudes kandjat nautima hetki iseendaga. Lõhna elegantne, minimalistlik pudel on inspireeritud sirelite rahustavast ilust. **100 ml 59 €**

Fotod Tootjad

NAISELIK GRAATSIA Ferragamo Fiamma on puidu ja lille lõhn, mis algab valge pirni, safrani ja kirsii särtsaka värskusega: elav algus, mis peegeldab modernse naise energiat ja enesekindlust. Lõhnas avaneb rikkalik lilleline jasmiiini ja gardeenia kooslus. **35 ml 69 €**

ILEDAM NAHK Clarins Double Serum Light Texture'i vananemisvastane kontsentraat sisaldab 22 võimsat taimeekstrakti, sealhulgas kurkumiekstrakti, lisaks viit uut puhast aktiivset molekuli, mis on spetsiaalselt valitud naha viie elutähtsa funktsiooni stimuleerimiseks. **50 ml 134,99 €**

HELGEM PILK Perris esitleb siidise ja kerge tekstuuriga aktiivset vananemisvastast silmaümbruskreemi Skin Fitness, mis silub õrna silmaümbrust, et luua nooruslik ja särav välimus. **15 ml 130 €**

KOHAOLEKU VÕLU See on veelgi julgem algse Q by Dolce & Gabbana parfüümivee tõlgendus. Vastupandamatu aroom, mis on intensiivselt naiselik ja kuulutab võimsalt: „Ma olen kohal!“ Parfüüm peidab endas suhkkrustatud kirsii magusat ja mahlast aroomi, jasmiiini embust ning vanilje sensuaalsust. **30 ml 98,99 €**

KAUA PÜSIV ILU Guerlain lisab ikoonilisele Terracotta sarjale uue enneolematu koostisega jumestuskreemi Le Teint Glow, mis annab nahale kaunit kumava keskmise katvusega tooni. Jumestuskreem on 95% ulatuses rikastatud naturaalsete komponentidega ja loodud nahahoolduse parimaid omadusi silmas pidades. **35 ml 64,99 €**

VÕRGUTUSE JÄLG Pink Moon, HFC uus kunstiteos, on midagi enam kui parfüüm: see tundub nagu õrn õis, mis õitseb roosaks toonitud taevast ja mida ümbritsevad sädelevad tähed. See lille-oudi looming äratab kujutlusvõime, täites kandjat inspiratsiooni ja imestusega. **75 ml 325 €**

PÄIKE PUDELIS Inspireeritud Oscar de la Renta päikeseküllastest lapsepõlveaegadest Dominikaanis, jäädvustab Bella Soleil lummeva oaasi hinge. Bella Soleili peiulillekarva pudel on saanud inspiratsiooni samanimelisest lillest, mis sümboliseerib päikest. Lõhnas on ka päikeselised noodid, nagu troopiline tsitrus, tiigerorhidee ja jasmiiin. **30 ml 57 €**

SUVEKUULUTAJA Clarinsi uus, kohe imenduva tekstuuriga päikesekaitsekreem Sun Body Cream SPF 30 on päikesehoolduse kehale, kaitstes UV-kiirtest põhjustatud enneaegse vananemise eest. Hoolitseb kõigi nahatüüpide eest, et kinkida kauneim jume. **150 ml 32,99 €**

SINU KROON Rootsi tippjuuksuri Antonio Axu' juuksehoolduse kaubamärki kroonivad uued juuksemaskid. Pulsi lemmik on niisutav mask, mis sisaldab hüaluroonhapet, kastoorõli ja provitamiini B5. Sügavalt toitev koostis jätab juuksed vastupandamatult pehmeks, siledaks ja hõlpsasti kammitavaks. **150 ml 19,50 €**

Mees, kes **maalis** **tomati** ja leidis kunsti

„Ma näen keeruline välja, aga olen lihtne mees. Söök ja jook peab olema käepärast, siis on kõik hästi,” räägib Tallinnas elav Hispaania kinnisvaraärimees José Corominas Comadran.

TEKST Stella K. Wadowsky FOTOD Viktor Burkivski ja Stella K. Wadowsky

Tavaliselt armastavad eestlased Hispaaniat, kuid hispaanlane José Corominas Comadran hoiab põialt püsti Eestile: ta on Tallinnas elanud juba 22 aastat ja teda pole soojemale kodumaale tagasi peletanud meie külm kliima, kõrged hinnad ega isegi ka mitte sõjauudised.

KÕIK ALGAS NII ...

José triivimine Eestis suunas algas tegelikult 37 aastat tagasi, kui ta Barcelonas läks sõbraga vastu tahtmist baari ja kohtus seal kauni soomlannaga. Trehvamisest võrsus armulugu ja José leidis

end õige pea triibimas edasi-tagasi, nädala Helsingis ja nädala Barcelonas. Ühel hetkel tundis ta, et tiirutamise asemel tasuks kolida Soome. Seda enam, et kallim ootas last ja ees terendas ühine tulevik. Pulmapäevgi oli kindlaks määratud, kuid kaks kuud enne abiellumist tundis José, et eelistab siiski jääda vabaks meheks! Nagu ta mõonab, pole lapse ema seda sammu talle tänaseni andestanud. Sellegipoolest on nad heades suhetes ja kirjanikust tütar Maria Nordin ning neli lapselast on just need, kes panevad José silmad särada.

TÄIUSLIK LINN

Viisteist aastat pärast Helsingis elamist lõi José uuesti särada, kui ta Eestisse sattus. Seegi oli armastus esimesest silmapilgust: sõbraga sõideti Tallinna ja siis veel ja veel, kuni José leidis end järjest enam siin linnas, kuniks otsustas sinna kolida. José soetas korteri Stockmanni vastu ja elab seal tänaseni. Ta peab lugu heast söögist ja ütleb, et elukoha suur pluss on see, et kõik, mida ta hing ihkab, on Stockmanni toiduosakonnas olemas. Nii on Josést saanud justkui Stockmanni

maskott, kes käib igal hommikul kohvi joomas. Vahel põikab ta ka Stockmanni lähiste politseiparki, kus vaatleb lihtsalt inimesi. Ta ütleb, et kuigi Tallinnas on vähe parke, on igaüks nendest võluv. „Tallinnas on huvitav mitmekesine arhitektuur ja see on hästi turvatud linn. Mulle meeldib nagu Tallinn on. Kui miski töötab, pole mõtet seda muuta,” kiidab José.

MEES, KES MAALIS TOMATIT

Ainus, mis Josele tuska valmistab, on töukerattad. „Need vuhisevad vasakult ja paremalt sellise hooga mööda, et tuleb väga selgelt justkui nõõri mööda kõndida,” kurdab mees, lisades aga kohe, et muidu on Tallinn on täiuslik!

Praegu on Stockmannis avatud José maalinäitus. „Alustasin aastal 2007 tomati maalimisega ja vaatasin, et see oli päris tomati moodi. Nii algas minu teekond maalikunstis,” räägib José, kes eelistas kunsti luua akrüülidega. Praeguseks on ta maalimisega lõpu teinud, sest produktiivse kunstnikuna ei mahtunud maalid enam kuhugi ära.

SÕDA EI KARDA

Eestlaste kohta jagub José vaid kiidusõnu: „Eestlased on viisakad. Palju viisakamad kui hispaanlased, aga külmemad.”

Jose (paremal) koos maalide restauraatori Vadim Burkivskiga.

VAID KORRA KOLMES EESTI LINNAS

Eestis on ta käinud 22 aasta jooksul korra Tartus ja Pärnus. Lisaks soovis tema Soomes elav tütar väga Saaremaale sõita, kuhu siis ka mindi. Seal ootas José ebameeldiv üllatus. „Peatusime looduskaunis kohas ja leidsime kõrges rohus kümneid rästikuid. Mulle aitas Saaremaast!” hüüatab hispaanlane.

Nii ongi Tallinn José meelispaik, kus asuvad tema lemmikrestoranid ja rajad, mida iga päev käia. Restoranidest kiidab ta Maakri tänava Pärist, kus me ka intervjuu teeme, lisaks saavad täispunktid Literaat Telliskivis ja Rocco Viru keskuses.

José on iseenda peremees. Ta leiab, et ühtpidi on see pluss ja teistpidi miinus, aga kui üksindus hakkab kummitama, hüppab ta laevale ja sõidab tütre ning lastelaste juurde. Kiire laevaliiklus Tallinna ja Helsingi vahet on veel üks siinse elu plusse.

VABA AEG

José Corominas Comadran armastab lugeda eneseabiraamatuid ja paneb selle keerulise lapsepõlve arvele. Tema tütar Maria Nordin on Soomes üllitanud raamatu „Hüvasti, sümptomid” ja see tõlgitakse peagi ka eesti keelde.

MEELISPAIK

Kolmest lemmiksöögikohast armastab José kõige enam populaarset Pärist Maakri tänaval, kus ta jagab ka oma muljeid Tallinnast.

NÄITUSED

José on Stockmanni viiendal korrusel avanud mitu näitust, kuid nüüdseks on ta maalimisega lõpparve teinud.

THE CITY – LOVE AT FIRST SIGHT!

“I look complicated, but I’m a simple man. You just have to have food and drink and you’ll be fine,” says José Corominas Comadran, a Spanish property developer living in Tallinn.

While Estonians tend to love Spain, José Corominas Comadran, a Spaniard, has his thumbs up for Estonia – he’s lived in Tallinn for 22 years and hasn’t been frightened back to his hotter homeland by our cold climate, high prices or even the news of war.

José’s drift towards Estonia began 37 years ago when he went to a bar in Barcelona with a friend and met a beautiful Finnish woman. At one point he thought it would be worth moving to Finland. Especially as his beloved was expecting a child and they had a future together. The wedding date was set, but two months before the event, José decided he would rather remain a free man! The mother of his child has still not forgiven him. Nevertheless, they are on good terms, and his daughter and four grandchildren make José’s eyes shine today.

Fifteen years after living in Helsinki, José’s life sparkled again when he landed in Estonia. Again, it was love at first sight – he and a friend traveled to Tallinn, and then again and again until José found himself in the city more and more until he decided to move to Tallinn.

José bought an apartment opposite the Stockmann department store, where he still lives.

He loves a good meal and says that one of the great things about living opposite Stockmann’s is that you can find everything your heart desires in the store’s grocery section. So José has become something of a Stockmann mascot, and he goes there for coffee every morning. From time to time, José also pops into the Politsei park next to Stockmann, where he just watches people. He says that although there are few parks in Tallinn, each one is charming.

„Tallinn has interesting architectural buildings and is a well-secured city. I like the way Tallinn is. If something works, there’s no point in changing it,” says José.

PULSS

PULSSI LEVITAVAD

VABA AJA SISUSTAJAD

Arensburg Boutique Hotel & Spa	Korrus3	Valeri Studio Fitness & Yoga
Arigato spordiklubi	Kumu	Viljandi pärimusmuusika ait
Audentes Fitness	Mila Studio	Saare Golf
City Spa	MyFitnessi spordiklubid	
Eesti rahvusraamatukogu	Niitvälja Golf	
Forus spordikeskus	Pirita TOPi sadamakontor	
Golden Club	Punctum Gallery Tallinn	
GOSPA / Georg Ots Spa Hotel	Pärnu tennisekeskus	
Grand Rose SPA	Spordiklubi Reval Sport	
Hotell Barons	Spordiklubi Sparta	
Kalev Spa	Savoy Boutique Hotel	
Kino Artis	Tondiraba Tennisekeskus	

RESTORANID JA KOHVIKUD

4 Sisters Kitchen Cafe	In Vino Veritas	Restoran Moon	Sushi Plaza
Butterfly Lounge	Kohvik Amps	Restoran Platz	Terminal Records & Bar
Chicago	Kohvik Boheem	Reval Cafe	Wabadus
Classic Kohvik	Kohvik NOP	Maiasmokk	Valli Baar
Fish & Wine	Kohvik Peps	Mmuah	
Gallery Cafe	Kohvik Amps	NONA Resto	
Gianni	Ocean 11	Saiakeangi kohvik	
Gourmet Coffee	Restoran F-Hoone	Scotland Yard	

AUTOSALONGID JA SISUSTAJAD

Audi Tallinn	Häcker Esindussalong	Luxury Motors Tallinn	Pilot Motors
Auto Forte	Info-Auto	Mariine Auto	Sunorek
BoConcept mööblisalong	Inspira	Nolte Esindussalong	TANK
Haus Galerii	Lexus Tallinn	Oot-Oot Studio	

BUTIIGID

Aleksander Boutique	Fashion Palace	Hairmail	Q Botique
Anna Boutique	Franky	Hugo Boss	Replay
Armani	Fresco Boutique	ICON	Roosikrantsi Kingastuudio
Baldinini	Gant	Liu Jo	Sergio Tacchini
Company's	Glanz & Glamuur	Make Up Store	S'Nob
Elegance Boutique	Goldman	Mario Melani	Studio T
Fashionclub	Guess	MaxMara	Tango Boutique
Fashion House	G-Star	Nju Butiik	

ILU- JA JUUKSURISALONGID

Salon+ juuksurisalongid	Ilusalong JEM
Alessandro ilustuudio	Ilusalong Kaunis Kaunimaks
Ilusalong Beauty Lounge	Ilusalong La Sharm
Ilusalong Central	Liilia ilusalong
Cinderella ilusalong	Magdaleena Hambakliinik
Désirée ilusalong	Pikk 40 salong
Salong FashionHair	Privileg Day Spa
Finissage Medical Spa	Roosikrantsi ilusalong
i3 ilusalong	Savannah' ilusalong
Ilusakong Ajapeatus Kuressaares	Salong Scarlett
Ilusalong Ginger	Salong Vunts
Ilustuudio Ilusahver	Sim salong
Ilu Võlu ilusalong	Sinine salong
Intersalong	SKIN ilusalong

MUUD KOHAD

Baltic Sotheby's International Realty
Christie's International Real Estate Signature
Circle K kohvikud
Kuressaare lennujaam
LUXUM by Uus Maa KVB
Magdaleena Hambakliinik
MUBA
Radisson Collection Hotel
Swedbanki teenindussaalid
Swissôtel Tallinn
Tallink VIP Lounge
Tallinna Lennujaam
Tartu lennujaam
Vabalava
Viru Keskus

KOPLI KAUBAJAAM Rongid asendatakse hipsteritega

Arhitektuurikriitik KARIN PAULUS vaatleb muutusi mastaapsel ja magusal areaalil Kalamaja ja Pelgulinna vahel, mida veel praegugi katavad raudteerööpad.

R

ongid sõidavad Tallinna juba aastast 1870 ja raudtee teenindamiseks ning kaubaveoga seotud alad tunduvad praegugi üllatavalt suured. Näiteks on Tallinna meelelahutuse meka, Telliskivi loomelinnak rajatud kunagise Balti Raudteega seotud tehaste alale. Teisele poole Telliskivi tänavat jääb Kopli kaubajaam, mis praegu on päris tühi ala, mida kasutatakse pigem rongide manööverdamiseks ja vähesel määral kaubaveoks Kopli suunas.

Kaubahoovi rajamine on pika ajalooga. See oli kavas ehitada juba enne esimest maailmasõda, kuid majandusliku ja poliitilise olukorra muutumise tõttu rajati suurte kaubaaitadega jaam alles 1938. aastal. Varem oli samas kohas umbtiikidega heinamaa, mis täideti liivaga, kohati tõseti maapinda lausa kuus meetrit. Nõukogude ajal laienes jaam veelgi ja lisaks pikendati raudteed eri suundades.

Pärast iseseisvuse taastamist oli see Eesti transiidi põhikohti ja kaubajaamas võis näha näiteks tohutult pikki kütuse-tsisternidega ronge. Olukord aga muutus 2007. aastal, sest pronkssõduri monumendi teisaldamisele järgnenud ja vägivaldseks muutunud protestide tõttu pidurdas Venemaa kaubavedu Eesti kau-

du. Siiski oli ja on kinnisel territooriumil tegutsenud kaubajaam Põhja-Tallinna poolitaja, mis sunnib tegema näiteks Kalamaja või Pelgulinna siirdudes päris suure tiiru.

Seda enam oli suur üllatus, kui 2024. aastal hakkas korraga üle aedade, ladude ja ilmetute karpmajade paistma ambitsioonikas hoone. Kunagise kaubajaama 1970. aastatest pärinev modernistlik kontorihoone ehitati kõrgemaks, lisati päikesepaneelid, lift, anti sellele moodsam klaasist välisilme ja nõukogude taagast vaba sisemus. Lahenduse projekteris Architectus. Tööstusestetika sõpru kõnetavad ümbruskonna kontrastid: rööbastik, kummalised varemed, kontori-rahvast õue meelitavad lauad ja moekalt mööda roostestatud võre kasvavad taimed.

MAJAS TEGUTSEVAD FIRMAD ON SEOTUD LOGISTIKA JA LIIKUVUSEGA.

Ala on magus, sestap näeb riigiettevõtte Eesti Raudtee juba lähitulevikus siin pigem eri sorti äri- ja eluhooneid. Linn omakorda pingutab, et raudteeliinide asemel võiks siia kunagi tulla New Yorgi High Line' eeskujul tohutu väljavenitatud roheala, linearpark. Nõnda on rekonstrueeritud tehnosikk büroomaja otsekui spikker, mis laseb aimata, mis sorti piirkonnaks on see üüratu ala kujunemas. **P**

KOPLI FREIGHT STATION: TRAINS REPLACED BY HIPSTERS

Architectural critic Karin Paulus looks at the changes in the large, attractive area between Kalamaja and Pelgulinna, which is still covered by railway tracks.

Sometime in 2024, an ambitious building began to rise above the fences, warehouses and box-like buildings. The 1970s modernist office building of the former freight depot was raised, with solar panels, a lift, a more modern glass exterior and an interior free of the Soviet legacy. The solution was designed by Architectus. Lovers of industrial aesthetics will be attracted by the contrasts of the surroundings - the railway tracks, the occasional ruin, the desks that draw office workers into the courtyard, and the fashionable plants growing along the rusty trellis.

The state-owned company Eesti Raudtee is planning to build a number of commercial and residential buildings there in the near future. The city, for its part, is pushing for a huge green space - a linear park - along the lines of New York's High Line, to replace the railway lines. So the rebuilt, tech-savvy office building is a teaser for the kind of area this vast site will become.

Tekst Karin Paulus Fotod MuS

KPMG Cyber

Kui tõhus on Sinu ettevõtte küberkaitse?

Telli küberturbe analüüs
ja saad teada!

kuberkaitse.ee